

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

WYNIKI PRODUKCJI ROŚLINNEJ W 2009 R.

**Informacje
i opracowania
statystyczne**

Warszawa 2010

Opracowanie publikacji

GUS, Departament Rolnictwa

Preparation of the publication

CSO, Agriculture Division

kierujący
supervisor

Barbara Domaszewicz
Zastępca Dyrektora Departamentu Rolnictwa

Deputy Director of the Agriculture Division

zespół
team

Ewa Cypelt
Kazimierz Dziubiński
Anna Kupidura
Joanna Konopka
Dariusz Miziołek
Stanisław Niszczoła
Wiesława Rafa
Zofia Ruszkowska
Tomasz Milewski

wykresy i mapy
graphs and maps

Dariusz Miziołek

Projekt okładki

Zakład Wydawnictw Statystycznych

Cover design

Statistical Publishing Establishment

ISSN 1507 – 9678

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>

Publication available on <http://www.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Publikacja zawiera podstawowe dane wynikowego szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych, warzyw i owoców oraz upraw pastewnych w 2009 r. z uwzględnieniem reprezentacyjnych badań w zakresie powierzchni i plonów upraw.

Dla zilustrowania przemian i tendencji w produkcji roślinnej, dane krajowe z produkcji podstawowych upraw podano na tle średnich wyników z lat 2001-2005 oraz na tle lat 2007 i 2008, natomiast informacje o produkcji poszczególnych ziemiopłodów w układzie sektorowym zestawiono w porównaniu z analogicznymi danymi roku poprzedniego.

Publikacja składa się z uwag metodycznych, dwóch działów analitycznych oraz działu III zawierającego część tabelaryczną.

W uwagach metodycznych, oprócz wyjaśnienia podstawowych kwestii terminologicznych i zakresowych podano informacje o badaniach reprezentacyjnych plonów zbóż i niektórych upraw innych niż zboża, a w szczególności - zasady losowania próby i uogólniania wyników oraz informacje o precyzji wyników, które zostały opracowane przez Bronisława Lednickiego, konsultanta w Departamencie Metodologii, Standardów i Rejestrów GUS.

- Dział I - "Charakterystyka wyników produkcji roślinnej w 2009 r.", zawiera szczegółową analizę wyników produkcji roślinnej na tle warunków agrometeorologicznych.
- Dział II - „Przebieg siewów oraz ocena stanu zasiewów ozimin z listopada 2009 r.”
- Dział III - „Tablice” - zawiera tabelaryczne zestawienie informacji, ujmujące powierzchnię, plony i zbiory podstawowych upraw rolnych i ogrodnich dla rolnictwa ogółem, według sektorów oraz dla gospodarstw indywidualnych.

Dane według województw, w szczegółowym ujęciu według sektorów i dla gospodarstw indywidualnych zostaną opublikowane w końcu kwietnia 2010 r., w zeszycie „Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2009 r.” wydanym w serii „Materiały źródłowe”.

Publikacja została opracowana w Wydziale Produkcji Roślinnej i Użytkowania Gruntów - pod kierunkiem Ewy Cypelt - naczelnika Wydziału.

Dyrektor Departamentu Rolnictwa
Marek Osiński

Warszawa, kwiecień 2010 r.

PREFACE

The publication contains basic data regarding the final estimation of the production of main agricultural crops, vegetables, fruits and fodder crops in 2009, taking into account the results of sample surveys of crop area and yields.

In order to illustrate changes and tendencies in crop output, the national data on main crops output are presented in comparison with average results from the period of 2001-2005, as well as years 2007 and 2008. Information on the output of individual crops according to sectors was compared with the analogous data from previous year.

The publication consists of methodological notes, two analytical sections and section III including tables.

Beside the explanation of basic terminology and scope-related issues, the methodological notes contain information on sample surveys of yields of cereals and crops other than cereals, in particular – sampling scheme, generalizing the results and information on accuracy of the results, which was compiled by Bronisław Lednicki, consultant in Methodology, Standards and Registers Division of the CSO.

- Section I – „Crops production characteristic in 2009” contains a detailed analysis of the results of crop output in relation to agrometeorological conditions.
- Section II – “Sowings and evaluation of the conditions of winter crops as of November 2009”.
- Section III – “Tables” – includes information in tabular form on area, yields and production of main agricultural and horticultural crops, total for agriculture, for sectors and for private farms.

Data by voivodships, by sectors and for private farms, will be published at the end of April 2010 in volume entitled „Production of agricultural and horticultural crops in 2009”, issued in a series “Source materials”.

The publication was prepared in Crop Production and Land Use Section – under the supervision of Ewa Cypelt – Head of Section.

Director of the Agriculture Division
Marek Osiński

Warsaw, April 2010

SPIS TREŚCI

Tabl. Str.

PRZEDMOWA.....	X	3
----------------	---	---

UWAGI METODYCZNE	X	9
------------------------	---	---

DZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA WYNIKÓW PRODUKCJI ROŚLINNEJ W 2009 r.

1. Ogólne wyniki produkcji na tle warunków agrometeorologicznych.....	X	29
2. Zboża.....	X	37
3. Ziemniaki	X	50
4. Buraki cukrowe.....	X	55
5. Rośliny oleiste.....	X	59
6. Strączkowe jadalne	X	65
7. Len oraz inne przemysłowe	X	68
8. Uprawy pastewne.....	X	70
9. Warzywa	X	78
10. Owoce z drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych	X	84

DZIAŁ II.

Przebieg siewów oraz ocena stanu zasiewów w listopadzie 2009 r.	X	94
--	---	----

DZIAŁ III. TABLICE

Produkcja zbóż, oleistych i buraków cukrowych według sektorów	1/43	98
Produkcja ziemniaków, kukurydzy na zielonkę i z trwałych użytków zielonych według sektorów	2/44	99
Produkcja ziemiopłodów rolnych i ogrodnich – A. ogółem.....	3/45	100
Produkcja ziemiopłodów rolnych i ogrodnich – B. sektor prywatny.....	3/45	103
Produkcja ziemiopłodów rolnych i ogrodnich – C. gospodarstwa indywidualne.....	3/45	106
Produkcja ziemiopłodów rolnych i ogrodnich – D. sektor publiczny.....	3/45	109
Powierzchnia, plony i zbiory głównych ziemiopłodów wg regionów.....	4/46	112
Plony zbóż i ziemniaków na tle niektórych czynników produkcji.	5/47	113

MAPKI I WYKRESY

Str.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi	43
Plony kukurydzy na ziarno	44
Udział zbiorów poszczególnych zbóż w zbiorach zbóż ogółem	47
Plony ziemniaków	52
Plony buraków cukrowych	57
Plony roślin oleistych	60
Plony rzepaku i rzepiku	63
Plony strączkowych jadalnych	67
Plony warzyw gruntowych	81
Plony owoców	92
Zbiory warzyw gruntowych, owoców z drzew i owoców jagodowych	93

CONTENTS

Table Page

PREFACE	X	4
---------------	---	---

METHODOLOGICAL NOTES	X	19
----------------------------	---	----

SECTION I. CROPS PRODUCTION CHARACTERISTIC IN 2009

1. Production results presented in relation to agrometeorological conditions.....	X	29
2. Cereals	X	37
3. Potatoes	X	50
4. Sugar beets.....	X	55
5. Oilseeds.....	X	59
6. Edible pulses	X	65
7. Flax and other industrial crops	X	68
8. Fodder crops	X	70
9. Vegetables.....	X	78
10. Fruits from fruit trees, fruit bushes and berry plantations	X	84

SECTION II.

Sowings and evaluation of the stage (conditions) of winter crops as of November 2009.....	X	94
---	---	----

SECTION III TABLES

Cereals, oilseeds and sugar beets production by sectors	1/43	98
Potatoes, maize for fodder and permanent grassland production by sectors	2/44	99
Agricultural and horticultural crops production – A. total.....	3/45	100
Agricultural and horticultural crops production – B. private sector.....	3/45	103
Agricultural and horticultural crops production – C. private farms	3/45	106
Agricultural and horticultural crops production – D. public sector.....	3/45	109
Area, yields and production of main agricultural crops by regions.....	4/46	112
Yields of cereals and potatoes presented in comparison to selected factors of production	5/47	113

MAPS AND FIGURES

Page

Yields of basic cereals and mixed cereals	43
Yields of maize for grain	44
Share of yields of particular cereals in total cereals yields.....	47
Yields of potatoes	52
Yields of sugar beets.....	57
Yields of oilseeds.....	60
Yields of rape and turnip rape.....	63
Yields of edible pulses	67
Yields of ground vegetables	81
Yields of fruits	92
Production of ground vegetables, tree fruits and berries	93

UWAGI METODYCZNE

I. Uwagi ogólne

Dane zawarte w niniejszej publikacji opracowano na podstawie wynikowego szacunku produkcji roślinnej.

Do obliczenia wynikowych wielkości produkcji roślinnej wykorzystano:

- wyniki reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów i pogłowia zwierząt gospodarskich przeprowadzonego w ok. 65 tys. losowo dobranych gospodarstwach indywidualnych w czerwcu 2009 r.,
- wyniki reprezentacyjnego badania plonów i zbiorów zbóż, przeprowadzonego na przełomie sierpnia i września 2009 r., w ok. 20 tys. gospodarstwach indywidualnych,
- wyniki badania reprezentacyjnego niektórych ziemiopłodów rolnych przeprowadzonego w październiku 2009 r. w ok. 13 tys. gospodarstwach indywidualnych,
- wyniki sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej,
- oceny i ekspertyzy rzeczoznawców GUS d/s produkcji roślinnej z listopada 2009 r.

W publikacji uwzględniono podział na następujące sektory:

- sektor prywatny,
- sektor publiczny.

W sektorze prywatnym podstawowymi formami są: własność prywatna krajowa (m. in. gospodarstwa indywidualne, gospodarstwa spółdzielcze i spółki prywatne), własność zagraniczna i własność mieszana (spółki z przewagą mienia prywatnego).

Do sektora publicznego zaliczono gospodarstwa własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), gospodarstwa będące własnością samorządową oraz gospodarstwa stanowiące własność mieszaną (z przewagą mienia publicznego).

W publikacji w ramach sektora prywatnego opracowano dane dla gospodarstw indywidualnych.

Zbiorczy szacunek wynikowy produkcji zbóż i ziemniaków zweryfikowano symulacyjnym rozliczeniem wielkości zbiorów według kierunków rozdysponowania produkcji na: sprzedaż, siew/sadzenie, paszę i samozaopatrzenie konsumpcyjne. Szacunek wynikowy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku oraz niektórych gatunków roślin przemysłowych zweryfikowano wynikami skupu tych ziemiopłodów.

Szacunek produkcji upraw pastewnych w gospodarstwach indywidualnych, przeprowadzony przez rzeczoznawców terenowych GUS, również został dodatkowo zweryfikowany rozliczeniem zbiorów upraw pastewnych według kierunków użytkowania.

Ogólna powierzchnia paszowa obejmuje powierzchnię łąk, pastwisk i pastewnych upraw polowych przeznaczonych na paszę. W powierzchni tej nie uwzględniono areалу zbóż, ziemniaków i innych ziemioplodów, z których część zbiorów bezpośrednio lub pośrednio przeznaczono na paszę.

Powierzchnia zasianych pastewnych upraw polowych obejmuje powierzchnię zasiewów motylkowych: strączkowych pastewnych i motylkowych drobnonasiennych z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowych pastewnych i kukurydzy na zielonkę.

W szacunkach Głównego Urzędu Statystycznego obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych, jako średnich ważonych, gdzie wagą jest powierzchnia danej uprawy. Uwzględnione są przy tym powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku gradobicia, powodzi itp.).

W rolnictwie pod pojęciem "plon" przyjmuje się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemioplodu (tzw. netto) zebranych z jednostki powierzchni (ha). Również w ogrodnictwie (dla upraw warzyw, owoców z drzew i owoców jagodowych) pod pojęciem "plon" przyjmuje się ilość jednostek wagowych (dt) poszczególnych gatunków zebranych z jednostki powierzchni (ha i a)*.

Do przeliczenia zielonek na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

Przy szacowaniu plonów zbóż uwzględnia się ziarno półsuche, tj. zawierające 15,1% – 16,0% wody, a przy szacowaniu plonów rzepaku – nasiona o zawartości 13,0% wody.

W tablicach ujmujących sumaryczne dane dotyczące powierzchni upraw i zbiorów mogą wystąpić pewne nieścisłości rachunkowe wynikające z zaokrągleń. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Dynamikę powierzchni i plony dla upraw ogrodniczych liczono uwzględniając wielkości w hektarach i arach.

Dane dla tytoniu i chmielu mają charakter nieostateczny.

W przypadku, gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia - wielokrotnie.

* Do roku 1997 plony owoców z drzew prezentowano w kg owoców zebranych z 1 drzewa owocującego, a plony porzeczek, agrestu i „pozostałych jagodowych” - w kg owoców zebranych z 1 krzewu.

II. Schemat losowania próby

1. Reprezentacyjne badanie plonów zbóż

Celem badania było zebranie informacji o wysokości plonów, a także o powierzchni zasiewów oraz uzyskanych zbiorach zbóż według województw. Badana populacja liczyła ok. 2781 tys. gospodarstw, a założona liczebność próby wynosiła 20 000.

1.1 Operat losowania

Jako operat losowania wykorzystano zbiór indywidualnych wyników przeprowadzonego w 2002 roku Powszechnego Spisu Rolnego z późniejszymi uaktualnieniami. Dla każdego gospodarstwa w operacie zapisane zostały następujące informacje:

- identyfikator gospodarstwa,
- cechy adresowe,
- powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie,
- powierzchnia zasiewów zbóż,

1.2 Schemat losowania

W celu wylosowania próby zastosowany został schemat losowania warstwowego, zaś za cechy warstwujące przyjęto:

- powierzchnię zasiewów zbóż,
- powierzchnię użytków rolnych.

Przystępując do losowania próby z tej kategorii gospodarstw przyjęto następujące założenia:

- (1) liczebność próby n ustalona jest dla populacji gospodarstw w Polsce, a nie dla poszczególnych województw, przy czym n liczy ok. 20 tys. jednostek losowania,
- (2) w poszczególnych województwach próba losowana jest według schematu losowania Neymana tj. warstwowego-optimalnego,
- (3) w każdym województwie dokonywany jest najpierw podział populacji na 7 warstw ($h = 1, 2, \dots, 7$), po czym dokonuje się alokacji próby pomiędzy warstwy,
- (4) w każdym województwie do warstwy nr 7 (tj. $h = 7$) zaliczane są jednostki losowania, które dla zmiennych przyjętych za podstawę warstwowania mają wartość powyżej określonego progu. Utworzona w ten sposób tzw. górna warstwa zawiera jednostki, które nie są losowane, lecz wszystkie zaliczane są do próby,

- (5) przyjęto, że oczekiwana precyzja wyników badania, mierzona współczynnikami zmienności powierzchni użytków rolnych oraz powierzchni zasiewów zbóż, będzie jednakowa dla każdego województwa i w przybliżeniu równa będzie 1,325%.

Powyższy problem rozwiązany został przy wykorzystaniu metod optymalizacji numerycznej¹. Granice warstw ze względu na powierzchnię zasiewów zbóż zostały przedstawione w tablicy nr 1. Do próby z warstw od 1 do 7 wylosowano we wszystkich województwach 20 000 gospodarstwa, w tym z warstw górnych 3364.

1.3 Metoda uogólniania wyników i oceny precyzji

Podstawowym parametrem szacowanym w tym badaniu jest plon danej uprawy. Parametr ten ma postać ilorazu zmiennych losowych tj.:

$$(1) R = \frac{X}{Y},$$

gdzie:

X – zbiory danej uprawy,

Y – powierzchnia zasiana dla danej uprawy.

Wartość oszacowania X dla w-tego województwa obliczana jest wzoru:

$$(2) \hat{x}_w = \sum_h \sum_i \frac{N_{wh}}{n_{wh}} * x_{whi}, \quad (i = 1, 2, \dots, n_{wh}; h = 1, 2, \dots, 7)$$

gdzie:

x_{whi} – wartość zmiennej X w i-tym gospodarstwie (jednostce losowania) wylosowanym z h-tej warstwy w w-tym województwie,

N_{wh} – liczba jednostek losowania w h-tej warstwie w-tego województwa,

n_{wh} – liczba jednostek losowania wylosowanych do próby z h-tej warstwy w-tego województwa,

W analogiczny sposób szacujemy sumę wartości zmiennej Y dla w-tego województwa, po czym szacujemy wartość r_w wg wzoru:

$$(3) r_w = \frac{\hat{x}_w}{\hat{y}_w}.$$

Ocena sumy zmiennej X i Y dla Polski jest sumą wartości oszacowanych dla województw tj.:

¹ Metoda ta została opisana w pracy B. Lednickiego i R. Wieczorkowskiego „Optimal Stratification and Sample Allocation Between Subpopulations and Strata” . STATISTICS IN TRANSITION. *Journal of the Polish Statistical Association*. Volume 6, Number 2, October 2003

$$(4) \hat{x} = \sum_w \hat{x}_w,$$

$$(5) \hat{y} = \sum_w \hat{y}_w, \quad (w = 1, 2, \dots, 16)$$

$$(6) r = \frac{\hat{x}}{\hat{y}}.$$

Dla wybranych ważniejszych zmiennych oszacowane zostały (jako miary precyzji) współczynniki zmienności odnoszące się do plonów, zbiorów i powierzchni upraw. Przy obliczaniu precyzji wykorzystano wzory właściwe dla schematu losowania warstwowego. W tablicy 5 podane zostały niektóre z oszacowanych współczynników zmienności (względnych błędów standardowych).

Tabl.1. Granice warstw w poszczególnych województwach (w ha) w badaniu w 2009 r.

U – powierzchnia użytków rolnych, Z – powierzchnia zasiewów zbóż.

woj.	U/Z	b ₁	b ₂	b ₃	b ₄	b ₅	b ₆
02	U	3,57	19,90	27,37	78,34	125,68	251,69
	Z	1,97	5,01	12,24	24,90	56,47	153,89
04	U	5,10	21,08	30,82	34,97	104,26	196,66
	Z	2,82	6,35	13,33	26,84	41,54	124,02
06	U	3,92	19,16	19,82	38,45	83,70	176,21
	Z	1,87	4,22	9,11	19,06	36,96	121,90
08	U	3,20	15,88	34,87	48,89	120,42	202,51
	Z	1,70	4,63	11,25	19,70	38,83	99,02
10	U	3,46	14,19	14,32	28,37	37,33	94,99
	Z	1,67	3,32	6,59	10,88	21,13	72,50
12	U	1,37	4,74	11,10	11,59	21,56	41,73
	Z	0,37	0,85	1,78	3,63	7,41	26,61
14	U	5,21	23,29	23,46	45,89	64,01	171,11
	Z	2,13	4,20	9,12	16,80	32,71	106,10
16	U	2,82	15,14	17,36	49,00	61,55	133,98
	Z	1,65	4,49	10,27	18,95	39,08	94,37
18	U	2,46	9,20	9,51	25,41	43,42	96,34
	Z	0,73	1,28	2,87	4,95	11,87	40,15
20	U	4,82	17,28	21,67	47,04	66,48	120,78
	Z	2,05	3,73	8,92	13,38	27,03	78,05
22	U	4,16	19,60	27,98	48,75	116,19	201,96
	Z	2,53	4,82	11,26	20,16	43,15	120,08
24	U	1,26	5,61	15,21	26,78	36,88	82,53
	Z	0,52	1,30	3,16	7,37	16,26	48,05
26	U	2,72	9,39	9,46	22,65	25,51	62,55
	Z	1,17	1,41	3,32	5,81	12,18	42,40
28	U	5,19	21,97	36,49	75,97	112,84	257,86
	Z	2,73	5,40	13,79	21,37	44,32	113,59
30	U	5,02	24,03	24,97	77,69	109,17	294,55
	Z	2,45	7,07	15,79	26,72	61,73	196,77
32	U	4,79	28,72	47,13	81,18	186,41	251,99
	Z	2,89	7,06	18,16	30,41	59,94	130,59

2. Reprezentacyjne badanie plonów niektórych ziemiopłodów rolnych

Celem badania było zebranie informacji o wysokości plonów, powierzchni zasiewów oraz uzyskanych zbiorach niektórych ziemiopłodów tj. ziemniaków, buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, strączkowych jadalnych, a także o powierzchni łąk. Badana populacja liczyła ok. 2854 tys. gospodarstw (indywidualne gospodarstwa rolne z PSR 2002 z późniejszymi uaktualnieniami). Ze względu na ograniczoną liczebność próby – 13 tys. gospodarstw zdecydowano, że wyniki badania w odniesieniu do łąk i ziemniaków będą prezentowane w przekroju wojewódzkim, zaś dla pozostałych zmiennych tylko dla Polski.

2.1 Operat losowania

Przy tworzeniu operatu losowania wykorzystano indywidualne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku oraz przeprowadzonego jednocześnie Powszechnego Spisu Rolnego. Dla każdego gospodarstwa rolnego zapisane zostały następujące informacje:

- cechy adresowe,
- powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie,
- powierzchnia łąk trwałych,
- powierzchnia zasiewów ziemniaków,
- powierzchnia zasiewów buraków cukrowych,
- powierzchnia zasiewów strączkowych jadalnych,
- powierzchnia zasiewów rzepaku.

2.2 Schemat losowania

W celu wylosowania próby zastosowany został schemat losowania warstwowego. W pierwszym etapie jednostki losowania podzielone zostały na trzy grupy:

- (1) gospodarstwa o powierzchni łąk trwałych co najmniej 0,5 ha lub powierzchni zasiewów ziemniaków co najmniej 0,2 ha i jednocześnie o powierzchni zasiewów buraków cukrowych, strączkowych jadalnych i rzepaku równej 0,
- (2) gospodarstwa o powierzchni zasiewów buraków cukrowych, strączkowych jadalnych i rzepaku większej od 0,
- (3) pozostałe gospodarstwa,

Gospodarstwa zaliczone do grupy (1) w liczbie ok. 1241 tys. jednostek losowania powarstwowane zostały, oddzielnie w każdym województwie, według 5 warstw. Jako kryterium warstwowania przyjęto dwie zmienne tj. powierzchnię łąk trwałych i powierzchnię uprawy ziemniaków.

Przystępując do losowania próby z tej kategorii gospodarstw przyjęto następujące założenia:

- (1) liczebność próby n ustalona jest dla populacji gospodarstw w Polsce, a nie dla poszczególnych regionów, przy czym n liczy ok. 5,5 tys. jednostek losowania,
- (2) w poszczególnych województwach próba losowana jest według schematu losowania warstwowego-optimalnego metodą Neymana,
- (3) w każdym regionie dokonywany jest najpierw podział populacji na 5 warstw ($h = 01, 02, \dots, 05$), po czym dokonuje się alokacji próby pomiędzy warstwy,
- (4) w każdym województwie do warstwy nr 5 (tj. $h = 05$) zaliczane są jednostki losowania, które przynajmniej dla jednej zmiennej przyjętej za podstawę warstwowania mają wartość powyżej określonego progu. Utworzona w ten sposób tzw. górna warstwa zawiera jednostki, które nie są losowane, lecz wszystkie zaliczane są do próby,
- (5) przyjęto, że oczekiwana precyzja wyników badania, mierzona współczynnikiem zmienności powierzchni łąk i powierzchni zasiewów ziemniaków, będzie jednakowa dla każdego regionu i w przybliżeniu równa 4,2%.

Powyższy problem rozwiązany został, podobnie jak w przypadku alokacji próby do badania plonów zbóż, przy wykorzystaniu metod optymalizacji numerycznej. Granice warstw ze względu na powierzchnię łąk i powierzchnię zasiewów ziemniaków podane zostały w tablicy nr 2.

Tabl.2. Granice górne warstw 01 - 04 (w ha) w badaniu plonów ziemiopłodów w 2009 r.

Woj.	zmienna: x – ziemniaki y - łąki	b ₁	b ₂	b ₃	b ₄
02	x	0,80	2,62	12,61	13,44
	y	3,20	13,38	13,40	80,20
04	x	0,67	0,71	2,30	10,70
	y	0,46	3,00	9,70	27,52
06	x	0,32	0,76	2,20	13,76
	y	0,96	3,24	7,04	78,11
08	x	0,31	2,15	4,62	14,12
	y	2,85	3,31	17,80	78,34
10	x	0,85	2,08	4,84	22,39
	y	1,58	6,64	6,75	57,85
12	x	0,16	0,80	1,86	15,11
	y	1,63	1,64	9,69	50,46
14	x	0,57	1,71	9,79	29,73
	y	3,19	8,50	29,41	192,22
16	x	0,15	0,83	2,68	7,06
	y	2,31	2,44	10,36	44,85
18	x	0,43	0,81	5,31	20,68
	y	0,82	2,97	11,25	79,51
20	x	0,17	0,66	1,72	17,37
	y	2,31	5,37	12,66	79,84
22	x	0,95	0,95	6,39	23,96
	y	2,47	9,46	12,52	71,74
24	x	0,20	0,54	1,93	11,73
	y	1,24	2,32	6,53	47,63
26	x	0,63	1,50	1,67	48,94
	y	2,22	2,25	7,16	51,12
28	x	0,12	0,73	1,44	8,75
	y	2,88	5,43	15,32	74,60
30	x	0,53	1,35	4,17	28,55
	y	2,20	5,32	16,10	106,93
32	x	0,46	1,28	4,11	19,08
	y	2,72	7,18	21,13	106,92

Z warstw od 01 do 05 wylosowano we wszystkich województwach 5476 gospodarstw, w tym z warstwy 05 tj, bez losowania 533 gospodarstwa.

Gospodarstwa w grupie (2) powarstwowane zostały według 10 warstw (h = 06, 07, ... , 15) ze względu na pięć następujących zmiennych: powierzchnia uprawy ziemniaków,

powierzchnia łąk, powierzchnie zasiewów buraków cukrowych, strączkowych jadalnych i rzepaku. Warstwowanie i alokacja próby została przeprowadzona dla wszystkich gospodarstw tej grupy w Polsce. Założono, że liczebność próby wynosić będzie ok. 5,6 tys. gospodarstw z populacji liczącej 157 051 jednostek. Warstwę 15 ustanowiono jako tzw. warstwę górną, która badana będzie w 100%. Dla wszystkich pięciu zmiennych przyjęto precyzję mierzoną współczynnikiem zmienności równą 2%. Podobnie jak w przypadku grupy (1) granice warstw i alokacja próby ustalone zostały przy wykorzystaniu metod optymalizacji numerycznej.

Granice warstw w tej grupie gospodarstw ze względu na zmienne przyjęte jako kryteria warstwowania podane zostały w tablicy nr 3.

Tabl.3. Granice górne warstw 06 - 14 (w ha) w badaniu plonów ziemiopłodów w 2009 r.

nr warstwy	x ziemniaki	y łąki	z buraki cukrowe	u strączkowe jadalne	v rzepak
06	0,31	1,23	0,93	0,10	1,65
07	0,73	2,73	1,63	0,20	4,95
08	1,31	4,73	2,43	0,35	7,85
09	2,17	7,48	3,38	0,56	11,61
10	3,27	11,03	4,73	0,90	11,95
11	4,63	15,73	9,38	1,27	18,45
12	6,43	22,08	15,08	1,93	28,75
13	9,13	33,58	22,78	3,00	46,45
14	34,90	61,03	46,38	8,58	103,52

Następnie, w każdej warstwie dokonano proporcjonalnej alokacji próby pomiędzy województwa. Z grupy tej wylosowano 5620 gospodarstw, w tym w warstwie górnej, w tym 654 gospodarstwa zaliczono do próby bez losowania z warstwy 15.

W grupie (3) liczącej ok. 1383 tys. gospodarstw utworzono 4 warstwy w każdym województwie ($h = 16, 17 \dots, 19$) ze względu na sumę powierzchni łąk i uprawy ziemniaka oraz powierzchni użytków rolnych. Podział na warstwy oraz alokację próby liczącej ok. 1900 gospodarstw dokonano, podobnie jak w poprzednich częściach populacji, przy wykorzystaniu metody optymalizacji numerycznej. Granice warstw podane zostały w tabl. 4. Następnie do próby wylosowano 1904 gospodarstwa, w tym z warstwy 19, bez losowania zaliczono wszystkie 472 gospodarstw.

Tabl.4. Granice warstw w poszczególnych województwach (w ha) w części 3 populacji w badaniu plonów głównych ziemiopłodów w 2009 r.

X – powierzchnia łąk lub upraw ziemniaków, Y – powierzchnia użytków rolnych.

X/Y	woj.	b ₁₆	b ₁₇	b ₁₈	woj.	b ₁₆	b ₁₇	b ₁₈
X	02	0,03	0,30	0,65	18	0,09	0,24	0,67
Y		2,56	8,44	172,79		1,42	3,97	108,20
X	04	0,04	0,09	0,64	20	0,01	0,06	0,67
Y		3,04	12,19	171,09		4,06	16,53	79,87
X	06	0,05	0,17	0,66	22	0,03	0,11	0,61
Y		2,26	8,22	96,88		3,19	16,33	191,12
X	08	0,08	0,25	0,65	24	0,14	0,53	0,67
Y		5,60	7,76	123,36		2,57	2,59	85,09
X	10	0,07	0,14	0,66	26	0,10	0,16	0,68
Y		2,87	12,33	193,84		2,08	7,74	102,60
X	12	0,09	0,18	0,67	28	0,03	0,12	0,63
Y		1,20	3,56	43,91		3,03	12,48	170,81
X	14	0,06	0,07	0,66	30	0,04	0,16	0,66
Y		3,81	14,01	141,92		2,51	12,91	226,66
X	16	0,10	0,64	0,67	32	0,03	0,22	0,64
Y		4,54	11,37	119,87		5,17	12,79	190,98

2.3 Metoda uogólniania wyników i oceny precyzji.

Wyniki badania były uogólniane w sposób analogiczny do wyników badania plonów zbóż. Także analogiczną metodę zastosowano w odniesieniu do oceny precyzji.

Tabl. 5. Względne błędy standardowe plonów dla Polski

nr kolejny cechy	nazwa cechy	Względny błąd standardowy cv(r) w %
1	pszenica ozima	1,0
2	pszenica jara	2,0
3	żyto	1,2
4	jęczmień ozimy	2,3
5	jęczmień jary	1,2
6	owies	0,9
7	pszenżyto ozime	0,7
8	pszenżyto jare	11,9
9	mieszanki zbożowe ozime	2,0
10	mieszanki zbożowe jare	0,7
11	kukurydza na ziarno	1,4
12	ziemniaki	1,4
13	łąki trwałe	1,4

METHODOLOGICAL NOTES

I. General notes

Data in this publication were prepared on the basis of final estimation of crop output.

For calculation of the ultimate quantity of the crop output the following were used:

- results of the sample survey on land use, sown area and livestock, conducted in about 65 thousand private farms in June 2009.
- results of sample survey on yields and production of cereals, conducted between August and September 2009 in about 20 thousand private farms,
- results of sample survey of some agricultural crops, conducted in October 2009 in about 13 thousand private farms,
- results of reporting from state owned farms, cooperative farms and other,
- estimations and assessments of CSO experts in crop production as of November 2009.

The publication includes the breakdown into the following sectors:

- private sector,
- public sector.

The main forms in private sector are: domestic private ownership (*inter alia* private farms, co-operative farms and private companies), foreign ownership and mixed ownership (companies with a predominance of private ownership).

The public sector consists of: state owned farms (of the State Treasury and state legal persons), farms owned by local governments and farms with mixed ownership (with a predominance of public ownership).

In publication, within the private sector data for private farms were elaborated.

Overall final estimation of cereals and potatoes output was verified by means of simulative calculation of crops quantity according to the distribution of output between: sale, sowing/planting, fodder and self consumption. Final estimation of sugar beets, rape and turnip rape, and some species of industrial crops were verified with procurement data for these crops.

Estimation of fodder crops output in private farms, conducted by local experts of CSO, was additionally verified by the calculation of fodder crops according to the directions of their use. Total area of fodder crops comprises the area of meadows, pastures and field crops for fodder. This area does not include the area of cereals, potatoes, and other agricultural crops, a part of which was directly or indirectly used for fodder.

Sown area of field crops for fodder includes the sown area of legumes: pulses for fodder and legumes with other fodder crops and grasses, as well as root plants and maize for green fodder.

In the estimations of Central Statistical Office the average yields are calculated as weighted averages, where the weight is the area of a given crop. The areas considered are those which gave both high and low yields and the areas from which yields were not harvested (crops destroyed in hailstorm, flood, etc.).

In agriculture the term “yield” means the amount of weight units (dt) of a given agricultural crop (so called “net yield”) harvested from a unit of surface (ha). Also in horticulture (for vegetable crops, tree fruits and berry fruits) the term “yield” is assumed to denote the number of weight units (dt) of given species harvested from a unit of surface (ha and a)*

For converting green fodder into hay it was assumed that 5 dt of green fodder = 1 dt of hay.

Calculation of yields of cereals includes semi-dry grain, i.e. grain containing 15,1% – 16,0% of water, and calculation of yields of rape – seeds containing 13,0% of water.

Tables presenting summary data on the crops area and production may include some inaccuracies in calculation resulting from rounding. The values are substantially correct. Values in hectares and ares were used in calculation of horticultural crops area indices and yields.

The data for tobacco and hop are not final.

Where the growth indices exceed 1000%, the expression used is “many times”.

* By 1997 yields of fruit from fruit-bearing trees were presented in kg of fruit harvested from 1 fruit-bearing tree, while yields of currants, gooseberries and „other berries” – in kg of berries harvested from 1 bush.

II. Sampling scheme

1. Sample survey on yields and production of cereals

The aim of the survey was to collect data on yields and sown area, as well as on production of cereals by voivodships. The surveyed population was about 2781 thousand farms, and assumed sample size was about 20 000.

1.1 Sampling frame

The sampling frame used was the set of individual results of 2002 Agricultural Census with subsequent updates. For each farm in the frame the following information was recorded:

- farm's id,
- address data,
- agricultural land area of the farm,
- sown area of cereals,

1.2 Sampling scheme

In order to draw the sample, a stratified sampling scheme was used, and the stratifying characteristics assumed were:

- sown area of cereals,
- agricultural land area.

In sampling from this category of farms the following assumptions were made:

- (1) the sample size n is established for a population of holdings in Poland, and not for individual voivodships, where n consists of about 20 thousand sampling units,
- (2) in individual voivodships the sample is drawn according to the Neyman sampling scheme, i.e. stratified and optimal sampling scheme,
- (3) in each voivodship the population is first divided into 7 strata ($h = 1, 2, \dots, 7$) and then the sample is allocated between the strata,
- (4) in each voivodship, stratum no 7 (i.e. $h = 7$) includes sampling units which - for the variables assumed as a stratification basis - have the value above a specified threshold. The so called upper stratum, created this way, includes units which are not drawn but that are all included in the sample,

- (5) it was assumed that the expected accuracy of the survey results, measured by means of the variation coefficients of the area of agricultural land and sown area of cereals, will be the same for every voivodship and will approx. be equal to 1,325%.

The above problem was solved by means of numerical optimization method¹. Delimitation of strata on the basis of sown area is presented in table 1. The sample in strata 1 to 7 contained 20 000 farms, including 3364 from upper strata.

1.3 Extrapolation method and precision evaluation

The basic parameter estimated in this survey is the yield of a given crop. This parameter is a quotient of random variables, i.e.:

$$(1) R = \frac{X}{Y},$$

where:

X – production of a given crop,

Y – sown area for a given crop.

Estimation value X for the w-th voivodship is counted according to formula:

$$(2) \hat{x}_w = \sum_h \sum_i \frac{N_{wh}}{n_{wh}} * x_{whi}, \quad (i = 1, 2, \dots, n_{wh}; h = 1, 2, \dots, 7)$$

where:

x_{whi} – value of X variable in i-th farm (sampling unit) drawn from the h-th stratum in w-th voivodship,

N_{wh} – number of sampling units in h-th stratum of w-th voivodship,

n_{wh} – number of sampling units drawn for the sample from h-th stratum of w-th voivodship.

The sum of values of Y variable for the w-th voivodship is calculated analogically, and then the r_w value is estimated according to the following formula:

$$(3) r_w = \frac{\hat{x}_w}{\hat{y}_w}.$$

Estimation of sum of variables X and Y for Poland is constituted by the sum of the values estimated for voivodships, i.e.

¹ The method is described in B. Lednicki and R. Wieczorkowski “Optimal Stratification and Sample Allocation Between Subpopulations and Strata”. STATISTICS IN TRANSITION. *Journal of the Polish Statistical Association*. Volume 6, Number 2, October 2003

$$(4) \hat{x} = \sum_w \hat{x}_w,$$

$$(5) \hat{y} = \sum_w \hat{y}_w, \quad (w = 1, 2, \dots, 16)$$

$$(6) r = \frac{\hat{x}}{\hat{y}}.$$

For selected important variables estimations were made (as precision measures) of variation coefficient related to yields, production and crops area. Calculation of precision involved formulas appropriate for stratified sampling scheme. Table 5 includes some estimated variation coefficients (relative standard error).

Table 1. Delimitation of strata in particular voivodships (in hectares) in the 2009 survey.

U – agricultural land area, Z – sown area of cereals.

voivodship	U/Z	b ₁	b ₂	b ₃	b ₄	b ₅	b ₆
02	U 3,57		19,90	27,37	78,34	125,68	251,69
	Z 1,97		5,01	12,24	24,90	56,47	153,89
04	U 5,10		21,08	30,82	34,97	104,26	196,66
	Z 2,82		6,35	13,33	26,84	41,54	124,02
06	U 3,92		19,16	19,82	38,45	83,70	176,21
	Z 1,87		4,22	9,11	19,06	36,96	121,90
08	U 3,20		15,88	34,87	48,89	120,42	202,51
	Z 1,70		4,63	11,25	19,70	38,83	99,02
10	U 3,46		14,19	14,32	28,37	37,33	94,99
	Z 1,67		3,32	6,59	10,88	21,13	72,50
12	U 1,37		4,74	11,10	11,59	21,56	41,73
	Z 0,37		0,85	1,78	3,63	7,41	26,61
14	U 5,21		23,29	23,46	45,89	64,01	171,11
	Z 2,13		4,20	9,12	16,80	32,71	106,10
16	U 2,82		15,14	17,36	49,00	61,55	133,98
	Z 1,65		4,49	10,27	18,95	39,08	94,37
18	U 2,46		9,20	9,51	25,41	43,42	96,34
	Z 0,73		1,28	2,87	4,95	11,87	40,15
20	U 4,82		17,28	21,67	47,04	66,48	120,78
	Z 2,05		3,73	8,92	13,38	27,03	78,05
22	U 4,16		19,60	27,98	48,75	116,19	201,96
	Z 2,53		4,82	11,26	20,16	43,15	120,08
24	U 1,26		5,61	15,21	26,78	36,88	82,53
	Z 0,52		1,30	3,16	7,37	16,26	48,05
26	U 2,72		9,39	9,46	22,65	25,51	62,55
	Z 1,17		1,41	3,32	5,81	12,18	42,40
28	U 5,19		21,97	36,49	75,97	112,84	257,86
	Z 2,73		5,40	13,79	21,37	44,32	113,59
30	U 5,02		24,03	24,97	77,69	109,17	294,55
	Z 2,45		7,07	15,79	26,72	61,73	196,77
32	U 4,79		28,72	47,13	81,18	186,41	251,99
	Z 2,89		7,06	18,16	30,41	59,94	130,59

2. Sample survey of yields of selected agricultural crops

The aim of the survey was to collect data on yields and sown area as well as production of selected crops, i.e. potatoes, sugar beets, rape and turnip rape, edible pulses, as well as on area of meadows. The surveyed population was about 2854 thousand farms (private farms in Agricultural Census 2002 with subsequent updates). Due to limited sample size – 13 thousand farms – decision was taken to present the results for meadows and potatoes by voivodships, and for the other variables only for Poland total.

Sampling frame

In establishing the sampling frame the individual results from 2002 National Census and simultaneous Agricultural Census were used. For each farm the following characteristics were recorded:

- address data,
- agricultural land area of the farm,
- area of permanent meadows,
- sown area of potatoes,
- sown area of sugar beets,
- sown area of edible pulses,
- sown area of rape and turnip rape.

Sampling scheme

In drawing the sample, a stratified sampling scheme was used.

In the first stage the sampling units were divided into three groups:

- (1) farms with the area of permanent meadows of at least 0,5 ha or sown area of potatoes of at least 0,2 ha, and simultaneously with the sown area of sugar beets, edible pulses, rape and turnip rape amounting to 0,
- (2) farms with non-zero sown area of sugar beets, edible pulses, rape and turnip rape,
- (3) other farms,

Farms included in group (1), about of 1241 thousand sampling units, were stratified, separately in each voivodship, into 5 strata. The assumed criterion of stratification was based on two variables, i.e. area of permanent meadows and sown area of potatoes.

When sampling from this category of farms, the following assumptions were made:

- (1) the sample size n is established for a population of holdings in Poland, not for individual regions, where n consists of about 5,5 thousand sampling units,
- (2) in individual voivodships the sample is drawn according to the Neyman stratified and optimal sampling scheme,
- (3) first the population in each region is divided into 5 strata ($h = 01, 02, \dots, 05$), and then the sample is allocated between strata,
- (4) in each voivodship, stratum no 5 (i.e. $h = 05$) includes sampling units which, for at least one variable that is assumed as a stratification basis, have the value above a specified threshold. The so called upper stratum, created this way, includes units which are not drawn but all included in the sample,
- (5) it was assumed that the expected accuracy of the survey results, measured by means of the variation coefficient of the meadows and pastures area and sown area of potatoes, will be the same for every region and will approx. be equal to 4,2%.

The above problem was solved, like in the case of allocation of a sample for the cereals' yields survey, by means of numerical optimization methods. Delimitation of strata on the basis of area of meadows and sown area of potatoes is presented in table 2.

Table 2. Upper boundaries for strata 01 – 04 (in hectares) in yields of crops survey in 2009.

Voivod- ship	variable: x – potatoes y - meadows	b₁	b₂	b₃	b₄
02	x 0,80		2,62	12,61	13,44
	y 3,20		13,38	13,40	80,20
04	x 0,67		0,71	2,30	10,70
	y 0,46		3,00	9,70	27,52
06	x 0,32		0,76	2,20	13,76
	y 0,96		3,24	7,04	78,11
08	x 0,31		2,15	4,62	14,12
	y 2,85		3,31	17,80	78,34
10	x 0,85		2,08	4,84	22,39
	y 1,58		6,64	6,75	57,85
12	x 0,16		0,80	1,86	15,11
	y 1,63		1,64	9,69	50,46
14	x 0,57		1,71	9,79	29,73
	y 3,19		8,50	29,41	192,22
16	x 0,15		0,83	2,68	7,06
	y 2,31		2,44	10,36	44,85
18	x 0,43		0,81	5,31	20,68
	y 0,82		2,97	11,25	79,51
20	x 0,17		0,66	1,72	17,37
	y 2,31		5,37	12,66	79,84
22	x 0,95		0,95	6,39	23,96
	y 2,47		9,46	12,52	71,74
24	x 0,20		0,54	1,93	11,73
	y 1,24		2,32	6,53	47,63
26	x 0,63		1,50	1,67	48,94
	y 2,22		2,25	7,16	51,12
28	x 0,12		0,73	1,44	8,75
	y 2,88		5,43	15,32	74,60
30	x 0,53		1,35	4,17	28,55
	y 2,20		5,32	16,10	106,93
32	x 0,46		1,28	4,11	19,08
	y 2,72		7,18	21,13	106,92

From strata 01 to 05 there 5476 farms were drawn in all voivodships, of which from strata 05 ie without drawing a sample of 533 farms.

Farms in group (2) were stratified into 10 strata ($h = 06, 07, \dots, 15$) on account of the following five variables: area of potatoes, area of meadows, sown area of sugar beets, edible pulses, rape and turnip rape. Stratification and sample allocation were conducted for all farms in this group in Poland. It was assumed that sample size will be 5,6 thousand households in population of 157 051 units. Stratum 15 was established as the so called upper stratum, all included in the survey. For all five variables the precision assumed was measured by variation coefficient of 2%. Similarly as for group (1) the delimitation of strata and allocation of sample were established by means of numerical optimization method.

Delimitation of strata in this group of farms on the basis of variables assumed as stratification criteria are presented in table 3.

Table 3. Upper boundaries for strata 06 – 14 (in hectares) in yields of crops 2009 survey.

no. of stratum	x potatoes	y meadows	z beets	u edible pulses	v rape
06	0,31	1,23 0,93	0,10 1,65		
07	0,73	2,73 1,63	0,20 4,95		
08	1,31	4,73 2,43	0,35 7,85		
09	2,17	7,48 3,38	0,56		11,61
10	3,27	11,03 4,73		0,90 11,95	
11	4,63	15,73 9,38		1,27 18,45	
12	6,43	22,08	15,08 1,93	28,75	
13	9,13	33,58	22,78 3,00	46,45	
14	34,90	61,03 46,38		8,58 103,52	

Next in each stratum a proportional allocation of sample between voivodships was made. From this group 5620 farms were drawn, including those in upper stratum, of which 654 farms from stratum 15 were included in the sample without drawing.

In group (3) amounting to about 1383 farms 4 strata were created in each voivodship ($h = 16, 17 \dots, 19$) on account of sum of the area of meadows and potatoes as well as agricultural land area of the farm.

Division into strata as well as allocation of the sample accounted about 1900 farms was done similarly to the previous part of the population, using the numerical optimization method. The boundaries of the strata are presented in table 4.

Next, to the sample 1904 farms were drawn, of which all 472 farms from strata 19 were taken without sampling.

Table 4. Delimitation of strata in voivodships (in ha) in part 3 of population in the survey on yields of the main crops in 2009

X/Y	voivodships	b ₁₆	b ₁₇	b ₁₈	voivodships	b ₁₆	b ₁₇	b ₁₈
X	02	0,03 0	,30	0,65	18	0,09 0	,24 0	,67
Y 2		,56 8	,44	172,79		1,42 3	,97 108	,20
X	04	0,04 0	,09	0,64	20	0,01 0	,06 0	,67
Y 3		,04 12	,19	171,09		4,06 16	,53 79	,87
X	06	0,05 0	,17	0,66	22	0,03 0	,11 0	,61
Y 2		,26 8	,22	96,88		3,19 16	,33 191	,12
X	08	0,08 0	,25	0,65	24	0,14 0	,53 0	,67
Y 5		,60 7	,76	123,36		2,57 2	,59 85	,09
X	10	0,07 0	,14	0,66	26	0,10 0	,16 0	,68
Y 2		,87 12	,33	193,84		2,08 7	,74 102	,60
X	12	0,09 0	,18	0,67	28	0,03 0	,12 0	,63
Y 1		,20 3	,56	43,91		3,03 12	,48 170	,81
X	14	0,06 0	,07	0,66	30	0,04 0	,16 0	,66
Y 3		,81 14	,01	141,92		2,51 12	,91 226	,66
X	16	0,10 0	,64	0,67	32	0,03 0	,22 0	,64
Y 4		,54 11	,37	119,87		5,17 12	,79 190	,98

X – area of meadows or potatoes

Y – area of agricultural land

2.3 Extrapolation method and precision evaluation

The results of survey were generalised the same manner as results of yields of cereals survey. Analogous way used for accuracy of the results assessment.

Table 4. Relative standard errors for yields in Poland

no. of characteristic	name of the characteristic	Relative standard error cv(r) in %
1 winter	wheat	1,0
2 spring	wheat	2,0
3 rye		1,2
4 winter	barley	2,3
5 spring	barley	1,2
6 oats		0,9
7 winter	triticale	0,7
8 spring	triticale	11,9
9	winter cereal mixed	2,0
10	spring cereal mixed	0,7
11	maize for grain	1,4
12 potatoes		1,4
13 perm	anent meadows	1,4

Dział I. CHARAKTERYSTYKA WYNIKÓW PRODUKCJI ROŚLINNEJ W 2009 r.

1. OGÓLNE WYNIKI PRODUKCJI NA TLE WARUNKÓW AGROMETEOROLOGICZNYCH

Ogólna powierzchnia zasiewów wyniosła w 2009 r. 11,6 mln ha i była mniejsza o ok. 15,9 tys. ha (o 0,1%) od ubiegłorocznej. W porównaniu do roku ubiegłego **zmniejszyła się** powierzchnia uprawy zbóż ogółem o 16,0 tys. ha (o 0,2%), co było głównie wynikiem znacznego zmniejszenia powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno (o 13,6%). Zmniejszeniu w porównaniu do 2008 r. uległa również powierzchnia uprawy ziemniaków (łącznie z powierzchnią uprawy w ogrodach przydomowych) o 40,9 tys. ha (o 7,5%). Niewielkiemu zwiększeniu w porównaniu do 2008 roku uległ areal uprawy: zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, głównie ze względu na wzrost powierzchni uprawy pszenżyta (o 9,9%) i pszenicy (o 3,0%). Zwiększeniu w porównaniu do roku ubiegłego uległ areal uprawy buraków cukrowych (o 6,6%), rzepaku i rzepiku (o 5,0%), strączkowych jadalnych na ziarno (o 2,1%) i strączkowych pastewnych na ziarno bez mieszanek zbożowo-strączkowych (o 17,8%), a z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno wzrost ten wyniósł 8,3%.

W ogólnej powierzchni zasiewów udział powierzchni zasiewów zbóż ogółem był na poziomie 2008 r. i wynosił 73,9% (wzrost o 1,0 pkt proc.). Zwiększył się zaś udział powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku do 7,0% (wzrost o 0,4 pkt proc.) oraz buraków cukrowych do 1,7% (wzrost o 0,1 pkt proc.). Zmniejszył się zaś udział powierzchni uprawy ziemniaków do 4,4% (spadek o 0,3 pkt proc.).

Wyniki produkcji podstawowych upraw rolnych i ogrodnich w 2009 r. przedstawiają się następująco:

- **zbóż ogółem** zebrano 29,8 mln t tj. o 7,8% więcej od produkcji ubiegłorocznej,
 - w tym **zbóż podstawowych z mieszankami** – 28,0 mln t, tj. o 8,9% więcej od ubiegłorocznej,
- **rzepaku i rzepiku** zebrano ok. 2,5 mln t, tj. o 18,6% więcej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- **ziemniaków** zebrano 9,7 mln t, tj. o 7,3% mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory **buraków cukrowych** wyniosły ok. 10,8 mln t, tj. o 24,5% więcej od uzyskanych w 2008 r.,
- **warzyw gruntowych** zebrano ponad 4,8 mln t, tj. o 8,6% więcej od zbiorów uzyskanych w 2008 r.,
- **owoców ogółem** zebrano ponad 3,6 mln t, tj. o 5,1% mniej od zbiorów 2008 r.
- zbiory z **trwałych użytków zielonych** (po przeliczeniu na siano, bez względu na sposób użytkowania) wyniosły 15,1 mln t, tj. o 4,5% więcej niż w 2008 r.

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

JESIEŃ 2008

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2008 r., a więc w okresie siewów upraw ozimych były zróżnicowane, jednak na ogół korzystne dla kiełkowania, wzrostu i rozwoju roślin.

W trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego pod zbiory 2009 r., prace te zakończono na przeważającym obszarze kraju w pierwszej dekadzie września. Siewy zbóż ozimych powszechnie prowadzono we wrześniu. Notowane w sierpniu i we wrześniu częste, a rejonami również obfite opady deszczu lokalnie w województwach południowej i południowo-wschodniej Polski spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, co utrudniało prowadzenie jesiennych prac polowych. Warunki wilgotnościowe sprzyjały jednak szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były korzystne dla rolnictwa. Występująca w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca ciepła i słoneczna pogoda, przy utrzymującym się na przeważającym obszarze kraju dostatecznym uwilgotnieniu gleby sprzyjały powszechnie wykonywanym jesiennym pracom polowym oraz dalszym wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Oziminy wysiane w październiku stopniowo wschodziły, a te wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić.

W pierwszej i drugiej dekadzie listopada wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki do dalszego wzrostu i rozwoju ozimin. Występujące w trzeciej dekadzie listopada krótkotrwałe ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin, nie stwarzając zagrożeń dla upraw.

ZIMA 2008/2009

W grudniu przebieg pogody nie powodował większych zagrożeń dla upraw ozimych. Po okresie ocieplenia, które utrzymywało się w pierwszej i drugiej dekadzie grudnia, w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpił zdecydowany spadek temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (lokalnie nawet do -10°C). Niskie temperatury powietrza, mimo braku okrywy śnieżnej nie

spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia zbóż nie spadała w tym okresie poniżej wartości krytycznych dla roślin. Niekorzystnie na system korzeniowy roślin wpływały dobowe wahania temperatury powodujące procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gruntu. W pierwszej dekadzie stycznia na obszarze całego kraju obserwowano znaczne spadki temperatury powietrza (poniżej -25°C), co przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej powodowało nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gruntu. Wzrost temperatury w trzeciej dekadzie miesiąca przyczynił się do zakłócenia zimowej przerwy w wegetacji obniżając nieco zimotrwałość ozimin.

Przebieg pogody w lutym nie stwarzał zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane na początku trzeciej dekady miesiąca, znaczne spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (lokalnie poniżej -20°C), były krótkotrwałe i występowały głównie w rejonach wschodniej części kraju. Zalegająca tam dość gruba pokrywa śnieżna, dostatecznie chroniła oziminy przed nadmiernym wychłodzeniem i obniżeniem się temperatury gleby na głębokości węzła krzewienia roślin.

Przebieg pogody w grudniu, styczniu i lutym na ogół nie stwarzał zagrożenia dla zimujących roślin, choć rejonami w styczniu i lutym występowały warunki niekorzystne dla ozimin - silne wahania ujemnych temperatur powietrza powodujących wysmalanie roślin.

WIOSNA 2009

Przebieg pogody w marcu był korzystny dla zimujących roślin. W pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca, w całym kraju nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji. W trzeciej dekadzie miesiąca w zachodniej części kraju nastąpiło ruszenie wegetacji upraw ozimych i na trwałych użytkach zielonych. Występujące w drugiej i trzeciej dekadzie marca opady deszczu przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Pod koniec miesiąca przystąpiono do pierwszych wiosennych prac polowych, a lokalnie w zachodniej części kraju rozpoczęto siew owsa.

We wschodnich, centralnych i południowych rejonach kraju wegetacja rozpoczęła się na początku kwietnia. Warunki agrometeorologiczne w pierwszej połowie kwietnia sprzyjały powszechnie prowadzonym pracom polowym. Stopień uwilgotnienia ornej warstwy gleby po obfitych marcowych opadach był bardzo dobry. Do siewów zbóż jarych przystąpiono powszechnie w pierwszych dniach kwietnia, a zakończono je w trzeciej dekadzie miesiąca.

Wschody wcześnie wysianych zbóż jarych, przy dobrych warunkach wilgotnościowych i termicznych, następowały bardzo szybko, zaś wysianych w późniejszym okresie, gdy warunki agrometeorologiczne uległy pogorszeniu, były opóźnione i nierównomierne. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia na całym obszarze kraju sadzono ziemniaki i wysiewano buraki cukrowe.

Niedobór opadów zwłaszcza w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja przy wysokich temperaturach powietrza spowodował znaczne pogorszenie warunków wilgotnościowych gleby – potrzeby wodne roślin w wielu rejonach kraju nie były zaspokojone. Niedostateczne uwilgotnienie gleby spowodowało hamowanie wschodów zbóż jarych, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz pogorszyło stan zbóż ozimych i roślinności na trwałych użytkach zielonych. Chłodne noce w kwietniu i w pierwszej dekadzie maja również nie sprzyjały wzrostowi i rozwojowi upraw.

W drugiej dekadzie kwietnia, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie tego miesiąca, żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima i trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W połowie kwietnia na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec miesiąca obserwowano początek jego kwitnienia.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w maju był zróżnicowany. Ciepła i słoneczna pogoda na początku miesiąca sprzyjała powszechnie prowadzonym pracom polowym, a występujące od końca pierwszej dekady maja lokalne opady deszczu poprawiły uwilgotnienie gleby. W wyniku ochłodzenia w drugiej dekadzie maja tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo przejściowemu spowolnieniu. Notowane głównie w trzeciej dekadzie maja opady deszczu, miejscami intensywne, korzystnie wpłynęły na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby w całym kraju, zabezpieczając wzmożone w tym okresie potrzeby wodne roślin.

W pierwszej dekadzie maja kończono rozpoczęte w kwietniu sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i zielonkę. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca zboża jare wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a pod koniec maja rozpoczęło się ich kłoszenie. W drugiej i trzeciej dekadzie maja rozpoczęły kłoszenie zboża ozime, zaś pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju zaobserwowano ich kwitnienie. W maju obficie kwitł rzepak ozimy. W połowie maja trawy łąkowe wykłosiły się i rozpoczęło się ich kwitnienie, a pod koniec miesiąca w wielu rejonach Polski przystąpiono do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego. Częste opady deszczu nie sprzyjały dosuszaniu siana.

LATO 2009

Napływ chłodnego powietrza w pierwszej połowie czerwca przyczynił się do przejściowego zwolnienia tempa wzrostu i rozwoju upraw. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami ulewne, również o charakterze burzowym, początkowo korzystnie wpływały na wzrost i rozwój upraw rolnych i ogrodnich, jednak lokalnie powodowały powodzie, podtopienia i nadmierne uwilgotnienie gleby. Największe straty, zwłaszcza na trwałych użytkach zielonych wystąpiły w województwach: dolnośląskim, opolskim, śląskim, małopolskim i podkarpackim.

W czerwcu na obszarze całego kraju powszechnie prowadzono sianokosy. Częste opady deszczu nadal utrudniały zbiór pierwszego pokosu siana łąkowego oraz niekorzystnie wpłynęły na jego jakość. Bardzo dobre były natomiast warunki odrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych. W pierwszej i drugiej dekadzie czerwca obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a w ciągu całego miesiąca – pszenicy ozimej. W trzeciej dekadzie miesiąca żyto i pszenżyto ozime weszły w fazę dojrzewania, a pod koniec czerwca w fazę tę weszła pszenica ozima. W pierwszej i drugiej dekadzie czerwca trwało kłoszenie zbóż jarych. W połowie miesiąca kwitła pszenica jara, jęczmień jary i owies. Pod koniec czerwca zakwitły ziemniaki, a kukurydza uprawiana na ziarno i zielonkę rozpoczęła w tym czasie wykształcanie kolb, dojrzewał również rzepak ozimy.

Częste, nawracające ulewne deszcze występujące na obszarze całego kraju w czerwcu powodowały nadmierne uwilgotnienie, zwłaszcza na glebach cięższych, przyczyniając się do występowania niekorzystnych dla upraw objawów tj. gnicia truskawek na nieściółkowanych plantacjach, pęknięcia owoców czereśni, znacznego wykształcania korzeni bocznych w uprawach okopowych oraz gniciu korzeni zdecydowanie obniżające ich jakość, porażania upraw chorobami grzybowymi (przy zmniejszonej skuteczności walki z nimi), wyleganie łanów zbóż i plantacji rzepaku.

Warunki pogodowe w lipcu były na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu utrzymywały dobry stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby, jedynie lokalnie intensywne opady deszczu połączone z silnym wiatrem powodowały wylegnięcia zbóż. W lipcu zakończono zbiór rzepaku i rzepiku, przystąpiono do zbioru zbóż ozimych, a rejonami rozpoczęto zbiór zbóż jarych. W połowie lipca przystąpiono do

sprzętu kolejnego pokosu siana łąkowego. Deszczowa pogoda utrudniała dosuszanie siana, prowadzenie żniw oraz przyczyniła się do intensywnego rozwoju chorób roślin uprawnych – między innymi porażenia plantacji ziemniaka zarazą ziemniaka. Ciepła, słoneczna i w większości sierpniowych dni bezdeszczowa pogoda sprzyjała prowadzeniu żniw i sianokosów. Pogorszyły się natomiast, zwłaszcza w południowo-zachodniej części kraju warunki wegetacji roślin okopowych i warzyw gruntowych, a słabe uwilgotnienie gleby utrudniało kiełkowanie wysianego pod zbiory 2010 rzepaku ozimego. Ze względu na masowe zasychanie naci ziemniaków na skutek porażenia zarazą, do zbiorów ziemniaków przystąpiono w bieżącym roku na masową skalę nieco wcześniej – bo już w sierpniu, a kontynuowano je we wrześniu.

JESIEŃ 2009

Utrzymująca się nadal we wrześniu ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, niekorzystnie natomiast wpłynęła na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Na znacznym obszarze kraju przesuszenie gleby, lokalnie znaczne, utrudniało wykonywanie jesiennych prac polowych, przede wszystkim orkę przedsięwziętych i siewów ozimin. W drugiej dekadzie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego, wykonywano siew żyta i pszenżyta, a następnie pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby spowalniały procesy kiełkowania i wschodów roślin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej dekadzie miesiąca pozwalała na sprawne prowadzenie zbiorów upraw rolnych, sadowniczych i warzyw gruntowych. Znaczne ochłodzenie występujące w całej Polsce w drugiej dekadzie października wpłynęło na spowolnienie procesów życiowych roślin. Notowane wówczas częste, miejscami obfite opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na procesy kiełkowania, wschody i rozwój ozimin. W wielu rejonach kraju w drugiej dekadzie października przerwano okres pastwiskowy.

Bardzo ciepły i wilgotny listopad spowodował, że uprawy ozime po krótkim spowolnieniu kontynuowały wegetację, a zwierzęta gospodarskie powróciły na trwałe użytki zielone. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Również utrzymująca się w pierwszej dekadzie grudnia wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 5°C, podtrzymywała wegetację roślin uprawnych. Dopiero druga dekada grudnia charakteryzowała się znacznymi spadkami temperatury, które zahamowały

wegetację ozimin. Rośliny weszły w stan zimowego spoczynku (dobrze wyrosnięte i rozkrzewione). Znaczne spadki temperatury powietrza w drugiej połowie grudnia, dochodzące do -25°C były krótkotrwałe i przy występującej pokrywie śnieżnej nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby.

W wyniku dobowych wahań temperatury powtarzające się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gruntu, mogły powodować uszkodzenia systemu korzeniowego ozimin.

ZIMA 2009/2010

Notowane w styczniu – zwłaszcza w trzeciej dekadzie znaczne spadki temperatury przy powierzchni gruntu, dzięki zalegającej grubej pokrywie śnieżnej, nie były groźne dla ozimin. Zagrożenie dla ozimin stanowiły zamarzające po przejściowych ociepleniach zastoiska wody. Zamarzająca woda pokrywała powierzchnię gleby skorupą lodową, co mogło powodować uszkodzenia upraw ozimych.

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE PRODUKCJI UPRAW OGRODNICZYCH W 2009 R.

W okresie zimowym 2008/2009 r. nie odnotowano znaczących uszkodzeń zimowych w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek. Dość łagodna zima przyczyniła się natomiast do nasilenia występowania szkodników drzew i krzewów owocowych wiosną 2009 r., a wilgotna pogoda w dalszym okresie wegetacji przyczyniła się do rozwoju chorób grzybowych. Rzecznicy sygnalizowali zmniejszoną skuteczność działania stosowanych obecnie w Polsce środków ochrony roślin; walkę z chorobami i szkodnikami utrudniała ponadto deszczowa aura. Mimo opóźnionego wznowienia wegetacji wiosną oraz rejonami niezbyt korzystnych warunków podczas kwitnienia, drzewa i krzewy owocowe w sezonie 2009 r. przeważnie obficie zawiązały owoce. Dla większości gatunków i odmian owoców z drzew i krzewów korzystne warunki dalszej wegetacji pozwoliły osiągnąć wysokie plony i zbiory. Dobre były też warunki dla dorastania owoców jesienią i nawet październikowe przymrozki nie wyrządziły w sadach większych szkód. Potencjał produkcyjny owoców w mienionym sezonie był bardzo duży, a na obniżenie produkcji miało wpływ nasilenie występowania chorób i szkodników oraz problemy ze zbylem owoców (np. wiśni).

Kwitnienie i zawiązywanie owoców truskawek w 2009 r. było na ogół bardzo dobre. W wielu rejonach kraju nadmierne opady deszczu w okresie zbiorów spowodowały gnicie owoców lub pogorszenie ich jakości. Na wielu plantacjach, zwłaszcza nieściółkowanych, obserwowano duże nasilenie szarej pleśni.

Z uwagi na opóźnioną wiosnę siewy warzyw gruntowych w 2009 r. rozpoczęły się o około dwa tygodnie później niż w latach przeciętnych. Niedostateczna ilość opadów deszczu w kwietniu, a w konsekwencji niewystarczające uwilgotnienie gleby nie sprzyjało także wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych. Opady występujące od końca I dekady maja poprawiły stan plantacji upraw ogrodnich. Nawracające i obfite opady deszczu w wielu rejonach kraju spowodowały jednak, że na przełomie czerwca i lipca wystąpiło już nadmierne uwilgotnienie gleby, a nawet podtopienia upraw. Późniejsza poprawa warunków agrometeorologicznych sprzyjała wzrostowi większości gatunków warzyw gruntowych, przede wszystkim kapustnych i korzeniowych. Niekorzystny rozkład temperatur i nadmiar opadów nie sprzyjał jedynie plonowaniu warzyw ciepłolubnych i kalafiorów.

2. ZBOŻA

W 2009 r. powierzchnia uprawy **zbóż ogółem** wyniosła niespełna 8,6 mln ha i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o 16,0 tys. ha (o 0,2%). Powierzchnia **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosła ponad 8,2 mln ha i była wyższa od ubiegłorocznej o 19,7 tys. ha (o 0,2%).

Zwiększeniu w porównaniu do 2008 r. uległa powierzchnia zasiewów:

- **pszenżyta** do 1465,0 tys. ha, tj. o około 131,5 tys. ha (o 9,9%), w tym pszenżyta ozimego o 124,9 tys. ha (o 10,2%) i pszenżyta jarego o blisko 6,7 tys. ha (o 6,1%),
- **pszenicy** do 2346,2 tys. ha, tj. o około 68,3 tys. ha (o 3,0%), w tym pszenicy ozimej o 75,9 tys. ha (o 3,9%), zmniejszyła się natomiast powierzchnia uprawy pszenicy jarej o 7,6 tys. ha (o 2,2%),
- **gryki** do 69,8 tys. ha, tj. o ponad 5,3 tys. ha (o 8,2%),
- **prosa** do blisko 7,5 tys. ha, tj. o około 1,4 tys. ha (o 23,7%).
- **pozostałych zbożowych** do 2,6 tys. ha, tj. o ponad 0,6 tys. ha (o 32,9%),

Zmniejszyła się natomiast w porównaniu do 2008 r. powierzchnia uprawy:

- **żyta** do 1395,7 tys. ha, tj. o około 0,8 tys. ha (o 0,1%),
- **owsa** do 525,3 tys. ha, tj. o ponad 25,3 tys. ha (o 4,6%),
- **jęczmienia** do 1157,0 tys. ha, tj. o 49,5 tys. ha (o 4,1%), z tego powierzchnia zasiewów jęczmienia jarego o około 100,9 tys. ha (o 9,8%), natomiast zwiększyła się powierzchnia zasiewów jęczmienia ozimego o 51,3 tys. ha (o 29,2%),
- **mieszanek zbożowych** do ponad 1339,6 tys. ha, tj. o około 104,4 tys. ha (o 7,2%), w tym powierzchnia mieszanek zbożowych jarych o 113,6 tys. ha (o 8,3%), natomiast zwiększyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych ozimych o około 9,3 tys. ha (o 13,2%),
- **kukurydzy na ziarno** do 274,1 tys. ha, tj. o 43,1 tys. ha (o 13,6%).

Udział powierzchni uprawy poszczególnych gatunków zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi przedstawia się następująco:

▪ pszenicy	–	28,5%
▪ żyta	–	17,0%
▪ jęczmienia	–	14,1%
▪ owsa	–	6,4%
▪ pszenżyta	–	17,8%
▪ mieszanek zbożowych	–	16,3%

W grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, powierzchnia uprawy **zbóż ozimych** wyniosła w 2009 r. około 5,1 mln ha i była większa niż w roku 2008 o 260,5 tys. ha (o 5,4%), a powierzchnia zasiewów **zbóż jarych** wyniosła około 3,2 mln ha i zmniejszyła się w porównaniu do poprzedniego roku o 240,8 tys. ha (o 7,1%).

Powierzchnia uprawy **zbóż intensywnych** (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) w porównaniu do 2008 r. była większa o około 150,3 tys. ha (o 3,1%). Zwiększyła się powierzchnia uprawy pszenżyta ogółem o około 131,5 tys. ha (o 9,9%), w tym powierzchnia uprawy pszenżyta ozimego o 124,9 tys. ha (o 10,2%), oraz powierzchnia uprawy pszenżyta jarego o blisko 6,7 tys. ha (o 6,1%). Zwiększyła się również powierzchnia zasiewów pszenicy ogółem o około 68,3 tys. ha (o 3,0%), przy czym wzrosła powierzchnia uprawy pszenicy ozimej o około 75,9 tys. ha (o 3,9%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy pszenicy jarej o 7,6 tys. ha (o 2,2%). Zmniejszyła się zaś powierzchnia uprawy jęczmienia ogółem o 49,5 tys. ha (o 4,1%), przy czym powierzchnia uprawy jęczmienia ozimego wzrosła o 51,3 tys. ha (o 29,2%), natomiast powierzchnia uprawy jęczmienia jarego zmniejszyła się o 100,9 tys. ha (o 9,8%).

Powierzchnia uprawy **zbóż ekstensywnych** (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) w porównaniu do zasiewów ubiegłorocznych zmniejszyła się o 130,5 tys. ha (o 3,8%), przy czym zmniejszyła się powierzchnia zasiewów mieszanek zbożowych ogółem o 104,4 tys. ha (o 7,2%), w tym powierzchnia zasiewów mieszanek zbożowych jarych o 113,6 tys. ha (o 8,3%), zwiększyła się natomiast powierzchnia zasiewów mieszanek zbożowych ozimych o około 9,3 tys. ha (o 13,2%). Zmniejszeniu uległa również powierzchnia zasiewów owsa – o ponad 25,3 tys. ha (o 4,6%) oraz powierzchnia uprawy żyta o około 0,8 tys. ha (o 0,1%).

Plony **zbóż ogółem** wyniosły 34,8 dt/ha i były wyższe od uzyskanych w 2008 r. o 2,6 dt/ha (o 8,1%). Wszystkie gatunki zbóż plonowały wyżej w porównaniu z plonami uzyskanymi w roku ubiegłym, a największe procentowe zwiększenie plonów odnotowano w przypadku grupy roślin zaliczanych do pozostałych zbożowych (o 30,6%), pszenżyta jarego (o 22,1%) oraz owsa (o 17,5%), natomiast najmniejszy procentowy przyrost plonów w porównaniu do poprzedniego roku zanotowano w przypadku pszenicy ozimej (o 0,9%).

Plony **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosły 34,1 dt/ha i były wyższe od uzyskanych w 2008 r. o 2,7 dt/ha, tj. o 8,6% i wyższe o 3,2 dt/ha, tj. o 10,4% od średnich plonów z lat 2001-2005. W tej grupie zbóż największy procentowy wzrost plonów

w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano w przypadku pszenżyta jarego (o 22,1%), a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 w przypadku jęczmienia ozimego (o 18,6%). W 10 województwach plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi były wyższe niż w 2008 r.

Wzrost plonów w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacji wystąpił zarówno dla **zbóż ozimych ogółem** – o 1,5 dt/ha (o 4,3%) i dla **zbóż jarych ogółem**, które plonowały wyżej o 3,9 dt/ha (o 14,9%).

Zboża intensywne ogółem plonowały wyżej niż w 2008 r. o 2,3 dt/ha (o 6,4%), a zboża **ekstensywne ogółem** wydały plony wyższe o 2,9 dt/ha (o 11,7%).

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych			2001- 2005 ^a =100	2008= =100	
Ogółem						
Powierzchnia w tys. ha	8397	8353	8599	8583	102,2	99,8
Plony z 1 ha w dt	31,9	32,5	32,2	34,8	109,1	108,1
Zbiory w tys. ton	26758	27143	27664	29827	111,5	107,8
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi						
Powierzchnia w tys. ha	8016	8009	8209	8229	102,7	100,2
Plony z 1 ha w dt	30,9	31,6	31,4	34,1	110,4	108,6
Zbiory w tys. ton	24800	25318	25738	28020	113,0	108,9

a Przeciętne roczne.

Największy wzrost plonów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi odnotowano w województwach: lubuskim o 11,8 dt/ha (o 48,4%), zachodniopomorskim o 10,6 dt/ha (o 34,1%) i wielkopolskim o 10,0 dt/ha (o 34,6%). Największe zmniejszenie plonowania zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi odnotowano w województwach: lubelskim o 2,8 dt/ha (o 8,5%), opolskim o 2,7 dt/ha (o 5,4%), świętokrzyskim o 2,5 dt/ha (o 8,1%) oraz śląskim o 2,3 dt/ha (o 6,6%).

Najwyższe plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi odnotowano w województwach: opolskim (47,1 dt/ha), zachodniopomorskim (41,7 dt/ha) i dolnośląskim

(40,2 dt/ha), natomiast najniższe plony odnotowano w województwach: podlaskim (27,0 dt/ha), mazowieckim (27,3 dt/ha) i świętokrzyskim (28,5 dt/ha).

Tabl. 2. Plony poszczególnych zbóż

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	31,9	32,5	32,2	34,8	109,1	108,1
Pszenica: ozima	39,6	40,9	42,8	43,2	109,1	100,9
jara	31,1	31,5	29,1	32,7	105,1	112,4
Żyto	24,4	23,7	24,7	26,6	109,0	107,7
Jęczmień: ozimy	36,0	38,2	40,0	42,7	118,6	106,8
jary	31,0	31,6	28,3	32,4	104,5	114,5
Owies	24,7	25,1	22,9	26,9	108,9	117,5
Pszenżyto: ozime	32,9	33,5	34,3	36,3	110,3	105,8
jare	27,0	27,2	24,0	29,3	108,5	122,1
Mieszanki zbożowe: ozime	29,2	30,9	29,5	32,2	110,3	109,2
jare	27,4	28,1	25,2	28,8	105,1	114,3
Gryka ^b	.	11,6	10,7	11,6	.	108,4
Proso ^b	.	17,3	15,7	16,3	.	103,8
Pozostałe zbożowe ^b	.	22,9	19,6	25,6	.	130,6
Kukurydza na ziarno	57,5	65,7	58,1	62,3	108,3	107,2

a Przeciętne roczne. b Od 2002 r. wprowadzono badanie plonów oddzielnie dla gryki, prosa i pozostałych zbożowych.

Średni dla Polski plon **pszenicy ozimej** wyniósł 43,2 dt/ha i był o 0,4 dt/ha (o 0,9%) wyższy od uzyskanego w 2008 r. W 3 województwach uzyskano plony powyżej 50,0 dt/ha, tj. w: zachodniopomorskim (53,9 dt/ha), opolskim (53,5 dt/ha) i pomorskim (50,4 dt/ha). Plony pszenicy ozimej niższe od 34,0 dt/ha odnotowano w 4 województwach: małopolskim (33,0 dt/ha), podlaskim (33,2 dt/ha), podkarpackim (33,4 dt/ha) i świętokrzyskim (33,7 dt/ha).

Średni plon **pszenicy jarej** wyniósł 32,7 dt/ha i w porównaniu do 2008 r. był wyższy o 3,6 dt/ha (o 12,4%). Najwyższy plon pszenicy jarej zanotowano w województwie opolskim (39,9 dt/ha), a w 3 województwach plony tego gatunku były wyższe od 46,0 dt/ha, tj. w: zachodniopomorskim (36,8 dt/ha), pomorskim (36,5 dt/ha) i wielkopolskim (36,2 dt/ha). Plony pszenicy jarej niższe od 29,0 dt/ha, zanotowano w 3 województwach: w mazowieckim (28,0 dt/ha), podlaskim (28,6 dt/ha) i świętokrzyskim (28,7 dt/ha).

Średni plon **żyta** wyniósł 26,6 dt/ha i w porównaniu do 2008 r. był wyższy o 1,9 dt/ha (o 7,7%). Najwyższe plony żyta zanotowano w województwach: opolskim (36,1 dt/ha) i zachodniopomorskim (35,9 dt/ha). Najniższe plony żyta – nie przekraczające 23,0 dt/ha, odnotowano w województwach: mazowieckim (22,1 dt/ha) i podlaskim (22,8 dt/ha).

Średni plon **jęczmienia ozimego** wyniósł 42,7 dt/ha i był o 2,7 dt/ha (o 6,8%) wyższy od plonu uzyskanego w 2008 r. Plony powyżej 50,0 dt/ha zanotowano w 2 województwach: opolskim (54,1 dt/ha) i zachodniopomorskim (50,2 dt/ha). Plony jęczmienia ozimego niższe od 31,0 dt/ha odnotowano w województwach: lubelskim (30,3 dt/ha) i podkarpackim (30,6 dt/ha).

Średni plon **jęczmienia jarego** oceniono na 32,4 dt/ha, tj. o 4,1 dt/ha (o 14,5%) wyżej od uzyskanego w 2008 r. Najwyższe plony jęczmienia jarego zanotowano w 2 województwach: opolskim (39,7 dt/ha) i wielkopolskim (37,5 dt/ha). Najniższy plon jęczmienia jarego zanotowano dla województwa mazowieckiego (25,7 dt/ha).

Średni dla Polski plon **owsa** wyniósł 26,9 dt/ha i był o 4,0 dt/ha (o 17,5%) wyższy niż w 2008 r. W 4 województwach plony owsa przekraczały 30,0 dt/ha, tj. w: opolskim (34,5 dt/ha), zachodniopomorskim (32,2 dt/ha), dolnośląskim (30,2 dt/ha) i kujawsko-pomorskim (30,1 dt/ha). W 2 województwach plony owsa były niższe od 24,0 dt/ha, tj. w świętokrzyskim (23,2 dt/ha) i mazowieckim (23,5 dt/ha).

Średni plon **pszenżyta ozimego** wyniósł 36,3 dt/ha i był o 2,0 dt/ha (o 5,8%) wyższy od uzyskanego w 2008 r. W 4 województwach plony pszenżyta ozimego przekroczyły 42,0 dt/ha, tj. w: opolskim (46,1 dt/ha), wielkopolskim (44,0 dt/ha), zachodniopomorskim (42,7 dt/ha) i lubuskim (42,4 dt/ha). Plony pszenżyta ozimego niższe od 29,0 dt/ha odnotowano w województwach: lubelskim (27,3 dt/ha) i podkarpackim (28,6 dt/ha).

Średni plon **pszenżyta jarego** wyniósł 29,3 dt/ha, tj. o 5,3 dt/ha (o 22,1%) więcej od uzyskanego w 2008 r. Plony powyżej 34,0 dt/ha zanotowano w województwie wielkopolskim (34,4 dt/ha), natomiast najniższe plony wynoszące poniżej 25,0 dt/ha, odnotowano w województwie mazowieckim (24,3 dt/ha).

Średni plon **mieszanek zbożowych ozimych** wyniósł 32,2 dt/ha i był wyższy od uzyskanego w 2008 r. o 2,7 dt/ha (o 9,2%). Plony powyżej 36,0 dt/ha zanotowano w 2 województwach: wielkopolskim (39,6 dt/ha) i opolskim (36,9 dt/ha). Najniższe plony mieszanek zbożowych ozimych zanotowano w województwie podlaskim (25,2 dt/ha).

Średni plon **mieszanek zbożowych jarych** (w powierzchni zasiewów mieszanek zbożowych razem – mieszanki zbożowe jare stanowią około 94,1%) wyniósł 28,8 dt/ha i był o 3,6 dt/ha (o 14,3%) wyższy od uzyskanego w 2008 r. Najwyższe plony mieszanek zbożowych jarych zanotowano w 2 województwach: opolskim (36,2 dt/ha) i wielkopolskim (33,3 dt/ha). Najniższe plony tych zbóż, odnotowano w województwie świętokrzyskim (25,4 dt/ha).

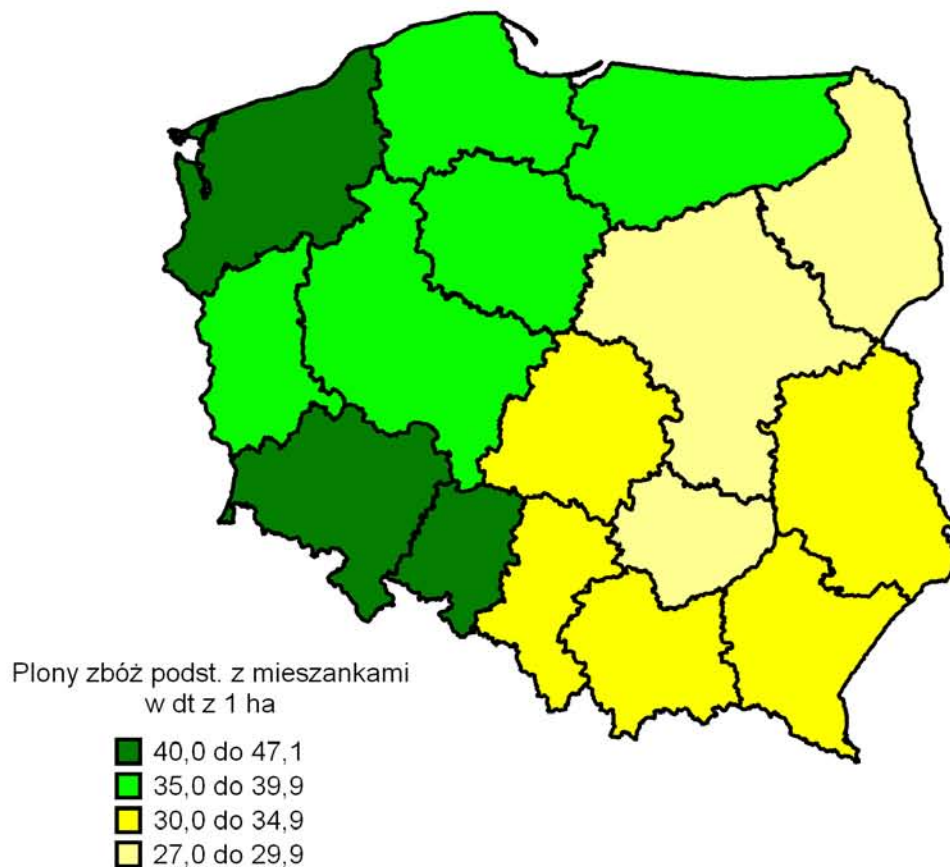
Średni plon **gryki** wyniósł 11,6 dt/ha i był o 0,9 dt/ha (o 8,4%) wyższy niż w roku poprzednim. Najwyższy plon gryki zanotowano dla województwa małopolskiego (16,2 dt/ha), a w 2 województwach plony były wyższe od 13,0 dt/ha, tj. w: lubelskim (13,7 dt/ha) i podkarpackim (13,6 dt/ha). Plony gryki – nie przekraczające 10,0 dt/ha zanotowano w 3 województwach, tj. w mazowieckim (9,4 dt/ha), podlaskim (9,7 dt/ha) i pomorskim (9,9 dt/ha).

Średni plon **prosa** wyniósł 16,3 dt/ha i był wyższy od uzyskanego w 2008 r. o 0,6 dt/ha (o 3,8%). Najwyższe plony prosa osiągnięto w województwach: pomorskim (22,5 dt/ha) i świętokrzyskim (20,2 dt/ha), natomiast najniższe zanotowano w województwach: dolnośląskim (8,2 dt/ha) i podlaskim (9,6 dt/ha). W województwach: małopolskim i warmińsko-mazurskim w 2009 r. prosa nie uprawiano, a w województwie zachodniopomorskim z kilkuhektarowej powierzchni uprawy prosa nie zebrano.

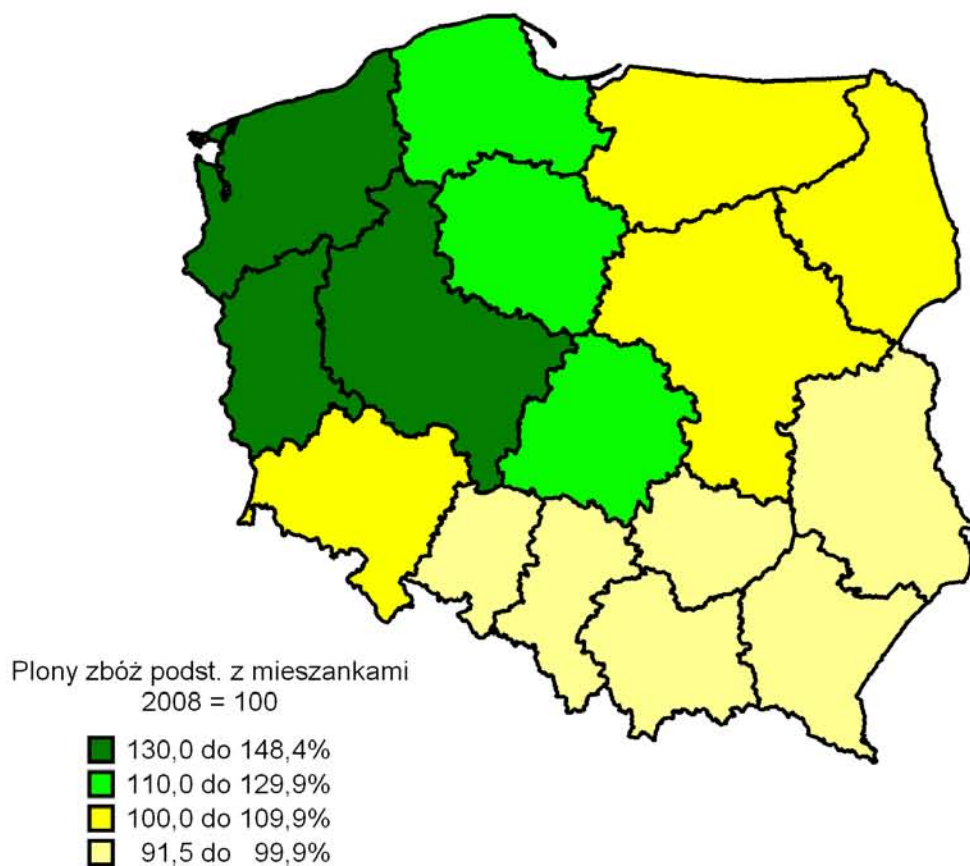
Średni plon **pozostałych zbożowych** wyniósł 25,6 dt/ha i w porównaniu z 2008 r. był wyższy o 6,0 dt/ha (o 30,6%). Rośliny zaliczane do pozostałych zbożowych uprawiano w 12 województwach. W 2 województwach plony roślin zaliczanych do grupy pozostałych zbożowych były wyższe od 31,0 dt/ha, tj. w: opolskim (32,9 dt/ha) i łódzkim (31,1 dt/ha). Nieco niższe plony pozostałych zbożowych odnotowano w województwach: wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 28,4 dt/ha). Najniższe plony roślin z tej grupy odnotowano w województwie lubelskim (13,7 dt/ha).

Średni plon **kukurydzy na ziarno** wyniósł 62,3 dt/ha i w porównaniu z 2008 r. był wyższy o 4,2 dt/ha (o 7,2%). Najwyższy plon kukurydzy na ziarno osiągnięto w województwie śląskim (73,5 dt/ha), a w 2 województwach plony tego gatunku były wyższe od 65 dt/ha, tj. w: opolskim (67,0 dt/ha) i dolnośląskim (65,7 dt/ha). Najniższe plony kukurydzy na ziarno – poniżej 50 dt/ha odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (46,1 dt/ha), podlaskim (47,2 dt/ha) oraz pomorskim (49,9 dt/ha).

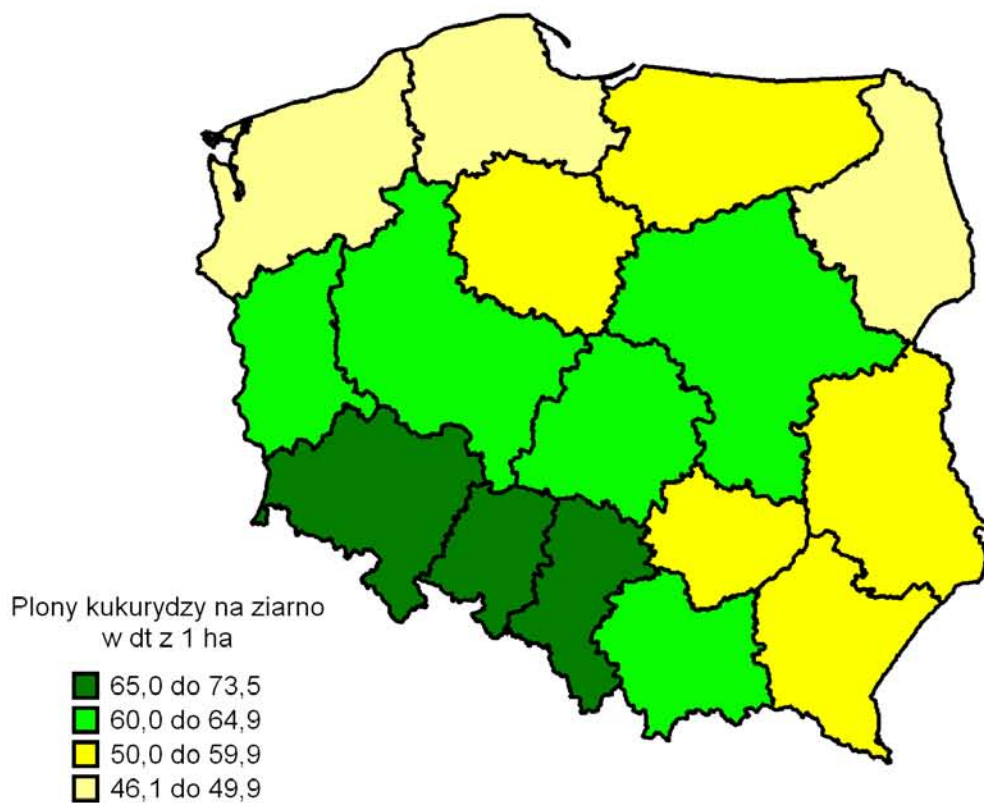
PLONY ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI

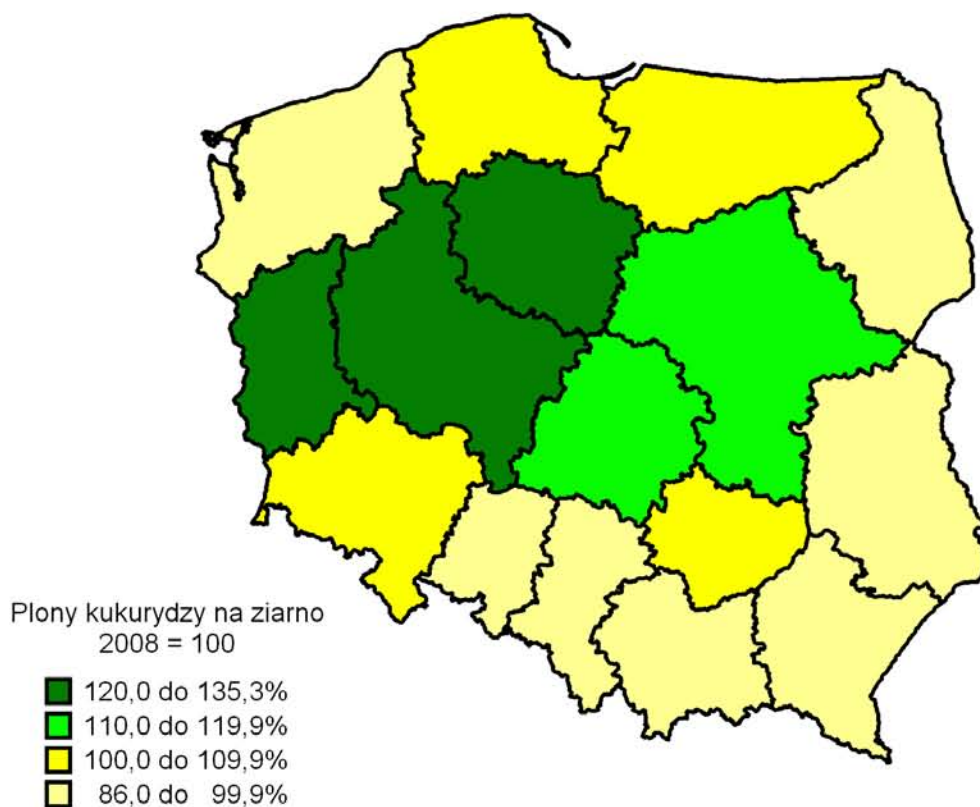
PLONY ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI 2008 = 100

PLONY KUKURYDZY NA ZIARNO

PLONY KUKURYDZY NA ZIARNO 2008 = 100

W sektorze prywatnym uzyskano niższe plony zbóż ogółem (34,5 dt/ha), niż w sektorze publicznym (54,8 dt/ha). Stosunkowo wysokie plonowanie zbóż w gospodarstwach rolnych sektora publicznego nie miało większego wpływu na ogólną produkcję ziarna zbóż, ponieważ udział sektora publicznego w ogólnej powierzchni uprawy zbóż jest niewielki – w 2009 r. wyniósł 1,1% (podobnie jak w roku ubiegłym). W największej grupie producentów ziarna zbóż, tj. w gospodarstwach indywidualnych, których udział w ogólnej powierzchni uprawy zbóż wyniósł 91,6%, plony zbóż były najniższe i wyniosły 33,1 dt/ha, ale były one o 2,5 dt/ha (o 8,2%) wyższe od uzyskanych w 2008 r.

W 2009 r. różnica między plonami zbóż ogółem uzyskanymi w sektorze publicznym, a plonami zbóż ogółem uzyskanymi w gospodarstwach indywidualnych wyniosła 21,7 dt/ha na korzyść sektora publicznego.

Tabl. 3. Plony zbóż ogółem według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	31,9	32,5	32,2	34,8	109,1	108,1
Sektor prywatny	31,6	32,3	31,9	34,5	109,2	108,2
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	30,3	31,3	30,6	33,1	109,2	108,2
Sektor publiczny	49,8	49,9	53,7	54,8	110,0	102,0

a Przeciętne roczne.

Produkcja ziarna zbóż ogółem w 2009 r. wyniosła ponad 29,8 mln t i była większa od produkcji z poprzedniego roku o około 2,2 mln t (o 7,8%), a także większa od średniej z lat 2001 - 2005 o blisko 3,1 mln t (o 11,5%).

Tabl. 4. Zbiory zbóż według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	26758,3	27142,8	27664,3	29826,6	111,5	107,8
Sektor prywatny	26165,7	26669,4	27143,3	29291,9	111,9	107,9
w tym: gospodarstwa indywidualne	22970,4	23854,3	23980,7	26041,6	113,4	108,6
Sektor publiczny	592,6	473,4	521,0	534,7	90,2	102,6

a Przeciętne roczne.

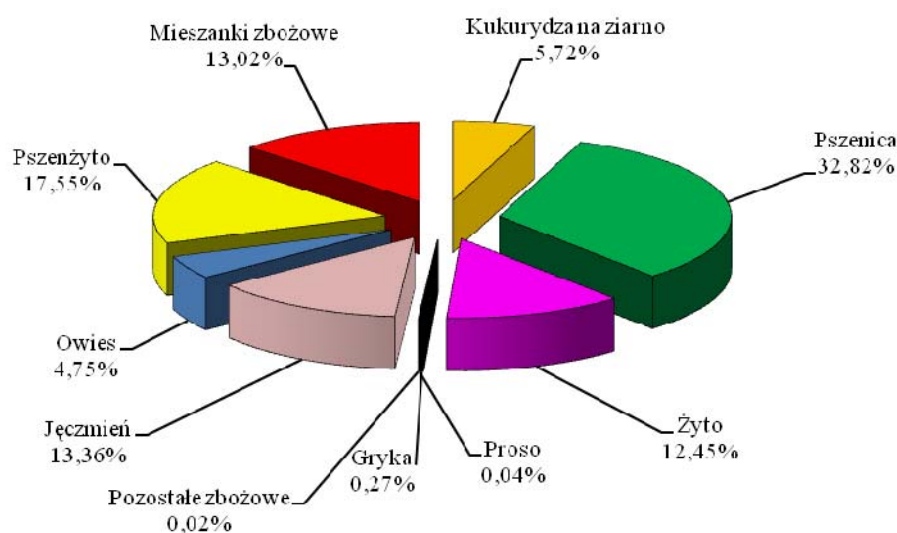
Tabl. 5. Zbiory poszczególnych zbóż

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	26758,3	27142,8	27664,3	29826,6	111,5	107,8
Pszenica: ozima	7573,7	7263,3	8272,7	8686,3	114,7	105,0
jara	1448,2	1054,0	1002,3	1103,5	76,2	110,1
Żyto	3910,4	3125,7	3448,5	3712,9	94,9	107,7
Jęczmień: ozimy	520,0	662,3	702,7	969,5	186,5	138,0
jary	2816,8	3345,8	2916,8	3014,4	107,0	103,3
Owies	1345,6	1462,3	1262,4	1415,4	105,2	112,1
Pszenżyto: ozime	2925,0	3803,7	4198,8	4896,3	167,4	116,6
jare	311,7	343,3	260,9	337,7	108,3	129,4
Mieszkanki zbożowe: ozime	197,0	266,0	207,0	255,3	129,6	123,3
jare	3751,2	3991,4	3465,8	3628,8	96,7	104,7
Gryka ^b	.	84,2	68,7	81,2	.	118,2
Proso ^b	.	11,7	9,5	12,1	.	128,0
Pozostałe zbożowe ^b	.	6,7	3,8	6,6	.	173,2
Kukurydza na ziarno	1899,4	1722,3	1844,4	1706,6	89,8	92,5

a Przeciętne roczne. b Od 2002 r. wprowadzono badanie plonów oddzielnie dla gryki, prosa i pozostałych zbożowych.

Zwiększenie produkcji ziarna zbóż ogółem w porównaniu do 2008 r., przy zmniejszonej łącznej powierzchni uprawy zbóż ogółem o około 16,0 tys. ha, tj. o 0,2%, było wynikiem wzrostu plonowania o 2,6 dt/ha (o 8,1%). Wzrost produkcji ziarna zbóż ogółem w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacyjnego odnotowano w 10 województwach, a największy w województwie wielkopolskim (o blisko 1,1 mln t tj. o 31,4%), natomiast w 6 województwach zanotowano zmniejszenie zbiorów, przy czym największy spadek odnotowano w województwie lubelskim (o niespełna 0,3 mln t, tj. o 9,1%).

Wykres 1. Udział zbiorów poszczególnych zbóż w zbiorach zbóż ogółem

Zbiory zbóż ozimych wyniosły ponad 18,5 mln t, tj. o ok. 1690,6 tys. t (o 10,0%) więcej niż w 2008 r., z tego zbiory:

- **pszenicy ozimej** około 8,7 mln t, tj. o 413,7 tys. t (o 5,0%) więcej od zbiorów uzyskanych w 2008 r.,
- **żyta** ponad 3,7 mln t, tj. o 264,3 tys. t (o 7,7%) więcej niż w 2008 r.,
- **jęczmienia ozimego** około 1,0 mln t, tj. o 266,8 tys. t (o 38,0%) więcej,
- **pszenżyta ozimego** niespełna 4,9 mln t, tj. więcej o 697,6 tys. t (o 16,6%),
- **mieszanek zbożowych ozimych** ok. 0,3 mln t, tj. o 48,2 tys. t (o 23,3%) więcej niż w 2008 r.

Zbiory zbóż jarych (bez gryki, prosa, pozostałych zbożowych i kukurydzy na ziarno) wyniosły niespełna 9,5 mln t, tj. o 591,6 tys. t (o 6,6%) więcej od uzyskanych w 2008 r., z tego zbiory:

- **pszenicy jarej** ponad 1,1 mln t, tj. o 101,3 tys. t (o 10,1%) więcej,
- **jęczmienia jarego** ponad 3,0 mln t, tj. o 97,6 tys. t (o 3,3%) więcej,
- **owsa** ponad 1,4 mln t, tj. więcej o ok. 153,0 tys. t (o 12,1%),
- **pszenżyta jarego** ponad 0,3 mln t, tj. więcej o 76,8 tys. t (o 29,4%),
- **mieszanek zbożowych jarych** ponad 3,6 mln t, tj. o 162,9 tys. t (o 4,7%) więcej niż w 2008 r.

W ogólnej produkcji ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zwiększył się nieco udział **zbiorów zbóż intensywnych** (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) i wyniósł 67,8% (w 2008 r. – 67,4%), a udział **zbiorów zbóż ekstensywnych** (żyto, owies, mieszanki zbożowe) uległ zmniejszeniu do 32,2 % (w 2008 r. – 32,6%).

Największe zbiory zbóż ogółem uzyskano w województwach: wielkopolskim (4489,1 tys. t), mazowieckim (2963,0 tys. t) i lubelskim (2869,5 tys. t), natomiast najniższą produkcję zbóż ogółem zanotowano w województwach: śląskim (792,3 tys. t), świętokrzyskim (794,3 tys. t), małopolskim (821,9 tys. t), lubuskim (904,3 tys. t) i podkarpackim (930,7 tys. t).

Tabl. 6. Zbiory zbóż według grup województw

Przedział wielkości produkcji w tys. ton	Liczba województw	Województwa
> 4000	1	wielkopolskie;
3000-2000	6	mazowieckie, lubelskie, kujawsko-pomorskie, dolnośląskie, zachodniopomorskie, łódzkie;
2000-1000	4	opolskie, warmińsko-mazurskie, pomorskie, podlaskie;
< 1000	5	podkarpackie, lubuskie, małopolskie, świętokrzyskie, śląskie.

Produkcja ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła ponad 28,0 mln t i była o blisko 2,3 mln t (o 8,9%) większa niż w 2008 r. i większa od średniej z lat 2001-2005 o ponad 3,2 mln t (o 13,0%).

Udział **zbiorów ziarna zbóż ozimych** łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi w ogólnej produkcji ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, zwiększył się w porównaniu z poprzednim sezonem wegetacyjnym i wyniósł 66,1% (w 2008 r. – 65,4%), natomiast udział **zbiorów zbóż jarych** zmniejszył się do 33,9% (w 2008 r. – 34,6%). Wzrost udziału zbiorów zbóż ozimych był wynikiem zwiększenia plonów tej grupy zbóż o 4,3%, oraz zwiększenia powierzchni zasiewów zbóż ozimych o 5,4%. Spadek udziału zbiorów zbóż jarych, przy wyższym od ubiegłorocznego plonowaniu (o 14,9%), wywołany był zmniejszeniem powierzchni ich uprawy o 7,1%.

Wzrost produkcji ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do 2008 roku odnotowano w 10-ciu województwach, przy czym w województwach: lubuskim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim wzrost ten był wynikiem wyższego plonowania zbóż pomimo zmniejszenia powierzchni ich uprawy, natomiast w pozostałych województwach zwiększenie produkcji nastąpiło wskutek wyższego plonowania zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jak i zwiększenia powierzchni ich uprawy.

Najwyższe zbiory **pszenicy** uzyskano w województwach: dolnośląskim (1261,5 tys. t), lubelskim (1061,8 tys. t) i wielkopolskim (1010,9 tys. t), natomiast najniższe w województwie podlaskim (132,3 tys. t).

Najwięcej **żyta** zebrano w województwach: wielkopolskim (655,6 tys. t), mazowieckim (647,1 tys. t) i łódzkim (464,8 tys. t), natomiast najniższe zbiory uzyskano w województwie małopolskim (23,0 tys. t).

Najwyższe zbiory **jęczmienia** zanotowano w województwach: wielkopolskim (670,7 tys. t) i lubelskim (501,7 tys. t), natomiast najniższe, poniżej 90,0 tys. t w województwach: podlaskim (67,3 tys. t) i podkarpackim (81,8 tys. t).

Najwyższe zbiory **owsa** uzyskano w województwach: mazowieckim (219,9 tys. t), lubelskim (187,3 tys. t), zachodniopomorskim (150,9 tys. t), podlaskim (125,1 tys. t) i wielkopolskim (118,6 tys. t), a najniższe w województwie opolskim (23,9 tys. t).

Najwięcej **pszenżyta** zebrano w województwach: wielkopolskim (1170,9 tys. t), mazowieckim (722,9 tys. t), kujawsko-pomorskim (535,0 tys. t) i łódzkim (529,9 tys. t), natomiast najniższe zbiory, poniżej 70,0 tys. t zanotowano w województwach: małopolskim (53,5 tys. t) i podkarpackim (63,0 tys. t).

Najwięcej **mieszanek zbożowych** zebrano w województwach: mazowieckim (580,1 tys. t), podlaskim (557,1 tys. t) i wielkopolskim (555,1 tys. t), natomiast najniższe zbiory mieszanek zbożowych poniżej 70,0 tys. t, zanotowano w województwach: lubuskim (63,6 tys. t) i dolnośląskim (69,2 tys. t).

Najwyższe zbiory **gryki** zanotowano w województwach: lubelskim (20,4 tys. t) i dolnośląskim (15,3 tys. t), natomiast najniższe w województwach: opolskim i małopolskim (po 0,1 tys. t), kujawsko-pomorskim (0,5 tys. t) oraz świętokrzyskim (0,7 tys. t).

Najwyższe zbiory **prosa** uzyskano w województwach: świętokrzyskim (5,7 tys. t) i mazowieckim (2,5 tys. t), natomiast najniższe, poniżej 0,01 tys. t uzyskano w województwie pomorskim.

Najwięcej **pozostałych zbożowych** zebrano w województwie zachodniopomorskim (3,4 tys. t), natomiast zbiory poniżej 0,1 tys. t zanotowano w województwie łódzkim i kujawsko-pomorskim.

Najwięcej **kukurydzy na ziarno** zebrano w województwach: dolnośląskim (323,4 tys. t), wielkopolskim (304,2 tys. t) i opolskim (225,4 tys. t), natomiast najniższe zbiory, poniżej 24,0 tys. t zanotowano w województwach: świętokrzyskim (11,8 tys. t), podlaskim (21,0 tys. t) i pomorskim (23,4 tys. t).

3. ZIEMNIAKI

Powierzchnia uprawy ziemniaków w 2009 r. wynosiła 508,0 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 40,9 tys. ha, tj. o 7,5% oraz mniejsza o 305,0 tys. ha (o 37,5%) od średniej z lat 2001-2005.

W 2009 roku zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków w porównaniu do ubiegłorocznej nastąpiło w 15 województwach, przy czym największy spadek powierzchni uprawy ziemniaków wystąpił w województwach: łódzkim (o 12,2 tys. ha), dolnośląskim (o 5,8 tys. ha), świętokrzyskim (o 4,3 tys. ha) i małopolskim (o 3,6 tys. ha), a najmniejszy w lubuskim (o 34 ha). Niewielkie zwiększenie areалу uprawy wystąpiło tylko w województwie mazowieckim (o 2,5 tys. ha).

Do czynników, które wpłynęły na niezbyt wysoki poziom plonów z 2009 r. należy zaliczyć masowe i wczesne wystąpienie zarazy ziemniaka, silne zachwaszczenie ziemniaków na wielu plantacjach, jak również trudności z przeprowadzeniem zabiegów agrotechnicznych (obredlania, ochrony roślin, chemicznego zwalczania chwastów). Na niższe plonowanie ziemniaków w porównaniu do ubiegłego roku miało również niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału sadzeniakowego.

Zbiory ziemniaków w 2009 roku wyniosły około 9,7 mln t i były niższe o 759,3 tys. t (o 7,3%) od ubiegłorocznych i niższe o 4,9 mln t (o 33,5%) od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Plony ziemniaków w 2009 roku wyniosły 191 dt/ha i nie zmieniły się w porównaniu z rokiem ubiegłym, natomiast były wyższe o 11 dt/ha (o 6,1%) od średnich plonów z lat 2001-2005.

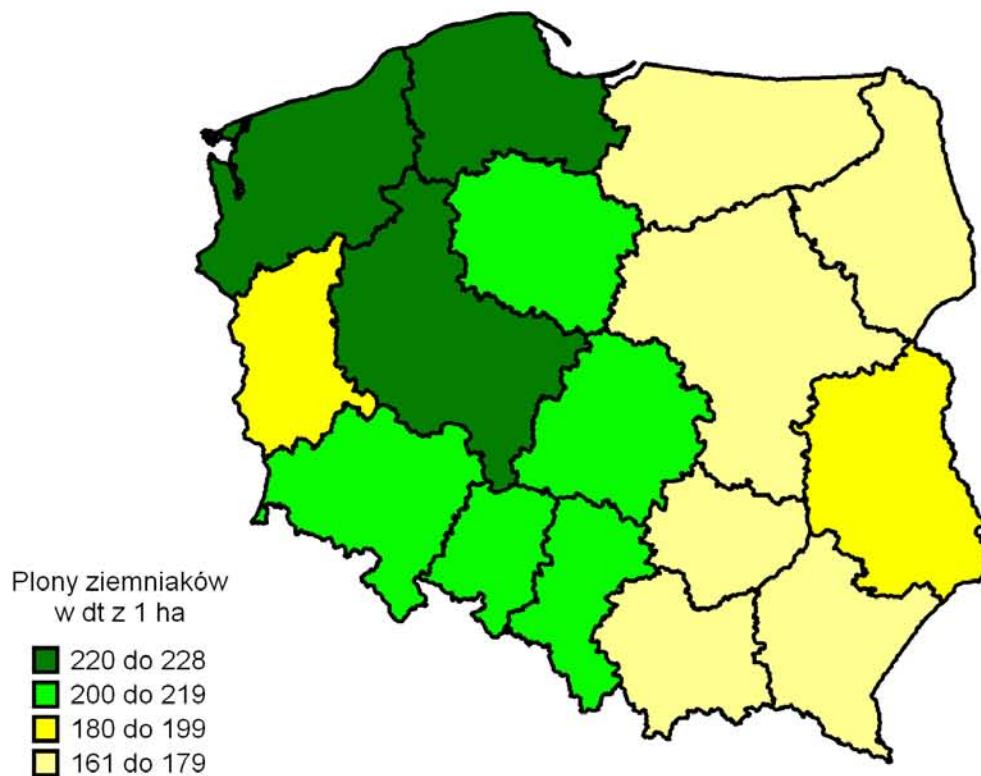
Tabl. 7. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych				2001- 2005 ^a =100	2008 =100
Powierzchnia w tys. ha	813	570	549	508	62,5	92,5
Plony z 1 ha w dt	180	207	191	191	106,1	100,0
Zbiory w tys. ton	14600	11791	10462	9703	66,5	92,7

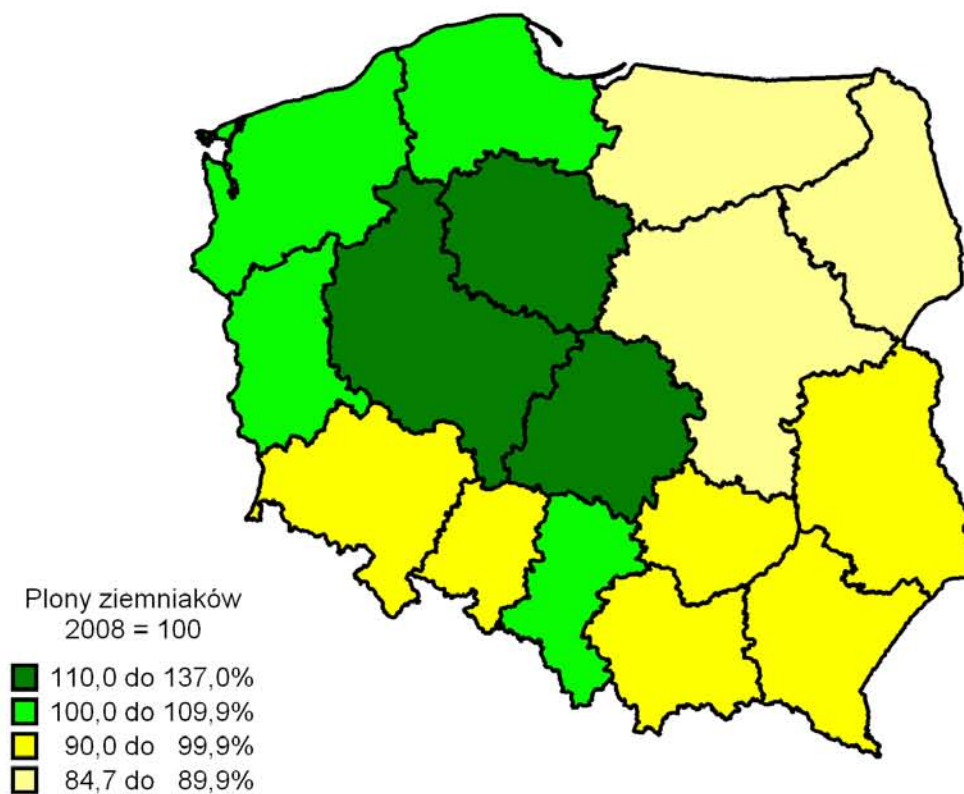
a Przeciętne roczne.

Spadek plonów w stosunku do roku ubiegłego odnotowano w 9 województwach, przy czym największy spadek przekraczający 20 dt/ha wystąpił w województwach: podlaskim o 29 dt/ha (o 15,3%), warmińsko-mazurskim o 28 dt/ha (o 13,8%) i mazowieckim o 25 dt/ha (o 13,1%). Największy wzrost plonowania w porównaniu do 2008 r. odnotowano w województwach: wielkopolskim o 61 dt/ha (o 37,0%), łódzkim o 24 dt/ha (o 12,9%) oraz kujawsko-pomorskim o 19 dt/ha (o 10,4%).

PLONY ZIEMNIAKÓW

PLONY ZIEMNIAKÓW 2008 = 100

Tabl. 8. Plony ziemniaków według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008 =100
O g ó ł e m	180	207	191	191	106,1	100,0
Sektor prywatny	179	207	190	191	106,7	100,5
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	178	204	187	187	105,1	100,0
Sektor publiczny	248	271	273	284	114,5	104,0

a Przeciętne roczne.

Najwyższe plony, powyżej 210 dt/ha uzyskano w województwach: pomorskim (228 dt/ha), zachodniopomorskim (227 dt/ha), wielkopolskim (226 dt/ha) i opolskim (215 dt/ha), a najniższe, poniżej 170 dt/ha w województwach: podlaskim i małopolskim (po 161 dt/ha) oraz mazowieckim (166 dt/ha).

W 2009 r. najwyższe plony ziemniaków uzyskały gospodarstwa rolne sektora publicznego – 284 dt/ha. W gospodarstwach tych odnotowano wzrost plonowania w stosunku do poprzedniego roku – o 11 dt/ha (o 4,0 %), a także wzrost plonów w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 – o 36 dt/ha (o 14,5%).

Z uwagi na nieznaczny udział tego sektora w ogólnej powierzchni uprawy ziemniaków (0,4%) osiągnięte w sektorze publicznym wysokie plony i zbiory nie miały większego wpływu na ogólną wielkość produkcji ziemniaków w Polsce.

O wysokości produkcji ziemniaków zadecydowały gospodarstwa indywidualne, których udział w ogólnej powierzchni uprawy ziemniaków jest największy, w 2009 r. wyniósł 97,4% (w 2008 r. – 97,5%), chociaż średnie plony w gospodarstwach indywidualnych były niższe o 97 dt/ha niż średnie plony w gospodarstwach sektora publicznego.

Udział sektora prywatnego w ogólnej produkcji ziemniaków wyniósł 99,4%, a gospodarstw indywidualnych 95,5%. Udział sektora publicznego w ogólnej produkcji ziemniaków wyniósł tylko 0,6%.

Tabl. 9. Zbiory ziemniaków według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008 =100
O g ó ł e m	14600,4	11791,1	10462,1	9702,8	66,5	92,7
Sektor prywatny	14529,5	11727,6	10401,9	9645,3	66,4	92,7
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	14186,3	11319,4	10029,8	9268,3	65,3	92,4
Sektor publiczny	70,9	63,5	60,2	57,5	81,0	95,5

a Przeciętne roczne.

Spadek produkcji ziemniaków w porównaniu do 2008 r. wystąpił w 13 województwach przy czym największy odnotowano w województwach: mazowieckim o 164,8 tys. t (o 10,5%), dolnośląskim o 134,1 tys. t (o 22,6%), małopolskim o 115,8 tys. t (o 14,4%) i lubelskim 113,0 tys. t (o 12,6%). Wzrost produkcji w porównaniu do roku ubiegłego zanotowano w województwach: wielkopolskim o 209,4 tys. t (o 27,1%), zachodniopomorskim o 22,9 tys. t (o 4,2%) i lubuskim o 15,2 tys. t (o 7,2%).

Największą produkcję ziemniaków przekraczającą 1 mln t odnotowano w województwach mazowieckim (1,4 mln t) i łódzkim (1,1 mln t), natomiast najniższe zbiory nie przekraczające 230 tys. t odnotowano w województwach warmińsko-mazurskim (213,0 tys. t) i lubuskim (225,3 tys. t).

Tabl. 10. Zbiory ziemniaków według grup województw

Przedział wielkości produkcji w tys. ton	Liczba województw	Województwa
1404 - 1000	2	mazowieckie, łódzkie;
999 - 750	3	wielkopolskie, podkarpackie, lubelskie;
749 - 500	3	małopolskie, pomorskie, zachodniopomorskie;
499 - 400	3	kujawsko-pomorskie, dolnośląskie, świętokrzyskie;
399 – 210	5	podlaskie, śląskie, opolskie, lubuskie, warmińsko-mazurskie;

4. BURAKI CUKROWE

Jak wykazały wyniki badania reprezentacyjnego, powierzchnia buraków cukrowych w 2009 r. wyniosła 199,9 tys. ha i była o prawie 12,5 tys. ha (o 6,6%) większa od powierzchni uprawy w 2008 r. i o 98,1 tys. ha (o 32,9%) mniejsza od średniej z lat 2001-2005.

Tabl. 11. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^a	2007	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych			2001-2005 ^a =100	2008= =100	
Powierzchnia w tys. ha	298,0	247,4	187,5	199,9	67,1	106,6
Plony z 1 ha w dt	411	513	465	543	132,1	116,8
Zbiory w tys. ton	12236,0	12681,6	8715,1	10849,2	88,7	124,5

a Przeciętne roczne.

Zbiory buraków cukrowych w bieżącym roku wyniosły 10,8 mln t i były wyższe o prawie 2,1 mln t (o 24,5%) od zbiorów uzyskanych w roku 2008 i o 1,4 mln t (o 11,3%) niższe od średniej z lat 2001-2005.

Zwiększenie powierzchni uprawy buraków cukrowych odnotowano zarówno w sektorze prywatnym – o 10,9 tys. ha (6,0%), w tym w gospodarstwach indywidualnych o 6,6 tys. ha (4,2%) jak i sektorze publicznym o 1,6 tys. ha (25,9%).

W 13 województwach odnotowano zwiększenie powierzchni uprawy buraków cukrowych, przy czym największe w województwach: kujawsko-pomorskim (o 4,4 tys. ha), opolskim (o 2,9 tys. ha), wielkopolskim (o 2,3 tys. ha) oraz pomorskim (o 2,1 tys. ha). Spadek areału uprawy buraków cukrowych zanotowano w województwach: mazowieckim i lubelskim (po 1,6 tys. ha) oraz w śląskim (o 0,1 tys. ha).

Plony buraków cukrowych w 2009 roku wyniosły 543 dt/ha i były wyższe o 78 dt/ha (o 16,8%) od uzyskanych w roku 2008 i wyższe o 132 dt/ha (o 32,1%) od średniej z lat 2001 – 2005. Najwyższe plony przekraczające 550 dt/ha uzyskano w województwach: śląskim (627

dt/ha), opolskim (603 dt/ha), małopolskim (584 dt/ha), wielkopolskim (579 dt/ha), kujawsko-pomorskim (566 dt/ha) oraz lubelskim (559 dt/ha), a najniższe poniżej 450 dt/ha w województwie podlaskim (424 dt/ha).

Wzrost plonów w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił w 11 województwach, a największy w województwach: wielkopolskim o 141 dt/ha (o 32,2%), łódzkim o 111 dt/ha (o 25,3%), lubelskim o 104 dt/ha (o 22,9%) i mazowieckim o 97 dt/ha (o 25,4%). Spadek plonów odnotowano w 5 województwach, przy czym największy w województwach: podlaskim o 47 dt/ha (o 10,0%), małopolskim o 45 dt/ha (o 7,2%) oraz w podkarpackim o 23 dt/ha (o 4,7%),

Tabl. 12. Plony buraków cukrowych według grup producentów

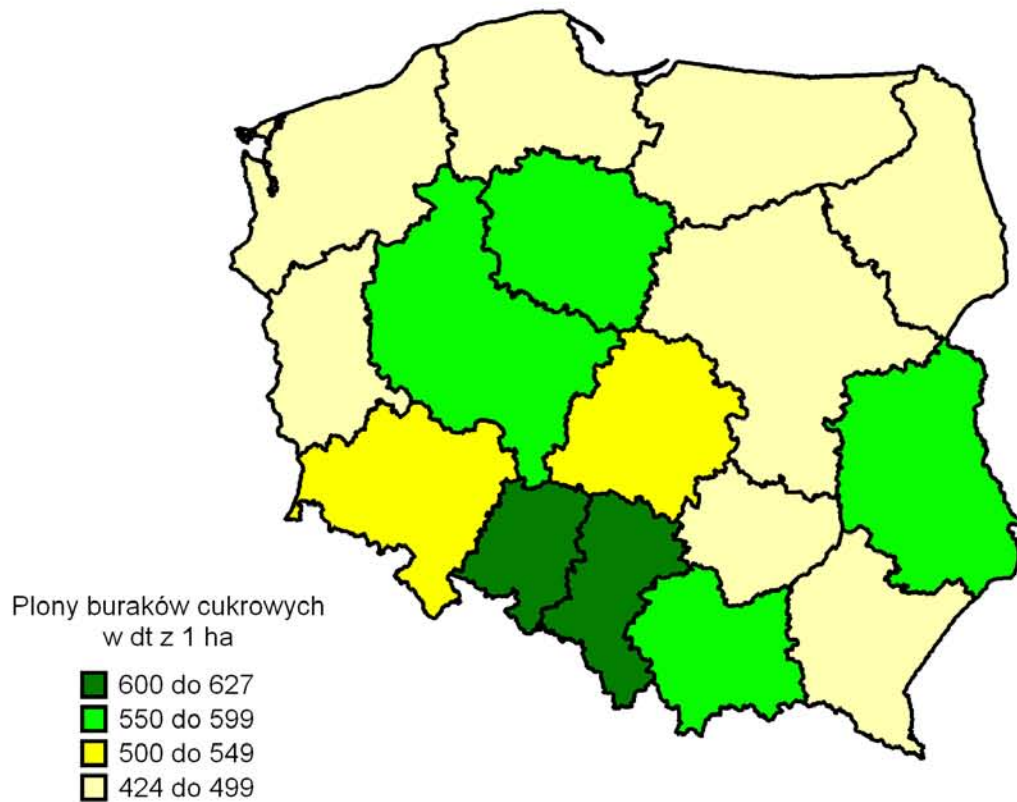
Wyszczególnienie	2001-2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001-2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	411	513	465	543	132,1	116,8
Sektor prywatny	409	512	465	545	133,3	117,2
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	407	503	467	553	135,9	118,4
Sektor publiczny	451	535	449	485	107,5	108,0

a Przeciętne roczne

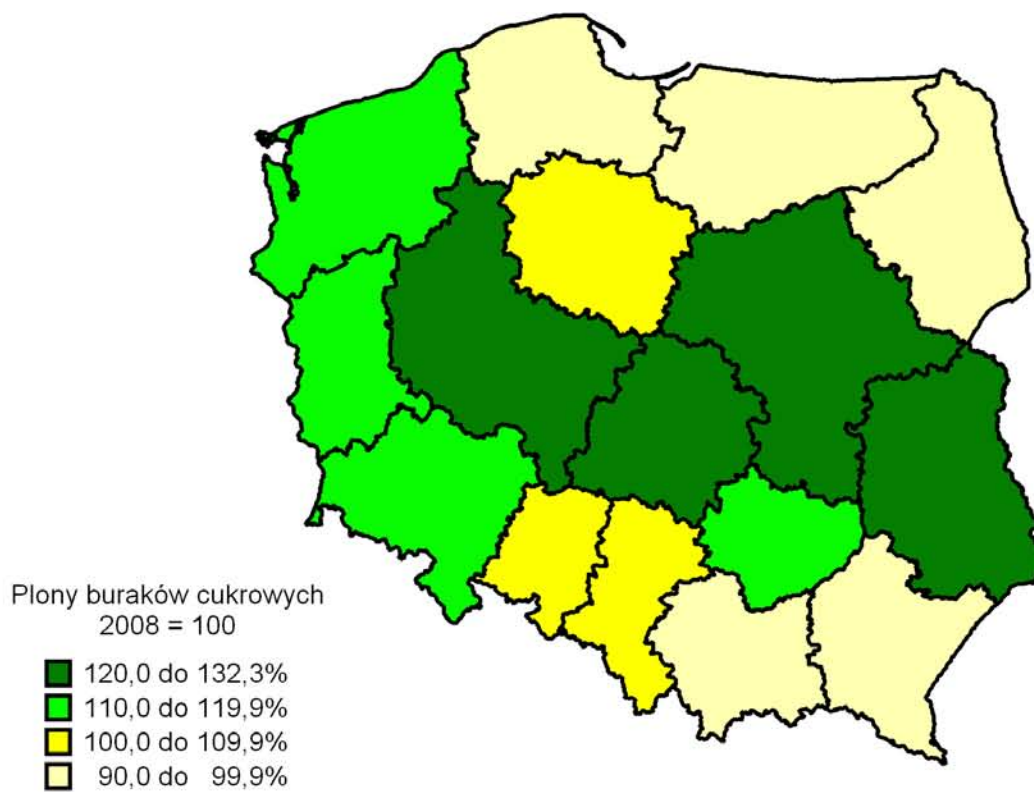
Zwiększenie plonowania w stosunku do roku ubiegłego nastąpiło zarówno w sektorze publicznym o 36 dt/ha (o 8,0%) jak i w sektorze prywatnym o 80 dt/ha (o 17,2%). W sektorze prywatnym uzyskano plony 545 dt/ha, zaś udział tego sektora w ogólnej powierzchni uprawy buraków cukrowych wyniósł 96,2%.

Plony buraków cukrowych w gospodarstwach indywidualnych wyniosły 553 dt/ha, zaś powierzchnia uprawy buraków cukrowych w tym sektorze stanowiła 81,2% całkowitej powierzchni uprawy buraków cukrowych.

PLONY BURAKÓW CUKROWYCH

PLONY BURAKÓW CUKROWYCH 2008 = 100

Tabl. 13. Zbiory buraków cukrowych według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	12236,0	12681,6	8715,1	10849,2	88,7	124,5
Sektor prywatny	11761,6	12264,9	8444,9	10481,8	89,1	124,1
w tym: gospodarstwa indywidualne	10039,1	10212,0	7278,3	8979,4	89,4	123,4
Sektor publiczny	474,5	416,6	270,2	367,4	77,4	135,9

a Przeciętne roczne

Tabl. 14. Zbiory buraków cukrowych według grup województw

Przedział wielkości produkcji w tys. ton	Liczba województw	Województwa
> 1000	4	wielkopolskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, dolnośląskie;
999 – 500	2	opolskie, mazowieckie;
499 – 200	5	pomorskie, zachodniopomorskie, łódzkie, świętokrzyskie, podkarpackie;
199 – 100	1	warmińsko-mazurskie;
< 99	4	lubuskie, śląskie, małopolskie, podlaskie.

Wzrost produkcji buraków cukrowych, będący wynikiem wyższego plonowania oraz zwiększenia powierzchni uprawy wystąpił w 15 województwach, a największy był w województwach: wielkopolskim o 689,2 tys. t (o 39,7%), kujawsko-pomorskim o 386,0 tys. t (o 24,0%), lubelskim o 225,5 tys. t (o 16,5%), dolnośląskim o 184,3 tys. t (o 20,%) oraz opolskim o 177,3 tys. t (o 27,4%). Spadek produkcji buraków cukrowych odnotowano jedynie w województwie śląskim o 1,5 tys. t (o 1,7%).

5. ROŚLINY OLEISTE

Produkcja roślin oleistych w 2009 r. wyniosła 2527,5 tys. t i była wyższa o 399,1 tys. t (o 18,8%) niż w roku poprzednim, przy osiągniętym średnim plonie w kraju wynoszącym 30,3 dt/ha i powierzchni uprawy 833,8 tys. ha.

Zwiększenie produkcji roślin oleistych w stosunku do 2008 r. było wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy roślin oleistych o 42,4 tys. ha (o 5,4%) oraz wzrostu plonów o 3,4 dt/ha (o 12,6%), w tym zwiększenia powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku o 38,9 tys. ha (o 5,0%) i wzrostu plonów o 3,5 dt/ha (o 12,8%).

W ogólnej powierzchni uprawy roślin oleistych udział sektora publicznego wyniósł tylko 4,1% (34,2 tys. ha), natomiast sektora prywatnego 95,9% (799,6 tys. ha). W sektorze prywatnym 71,8% (574,1 tys. ha) stanowiła powierzchnia roślin oleistych w gospodarstwach indywidualnych.

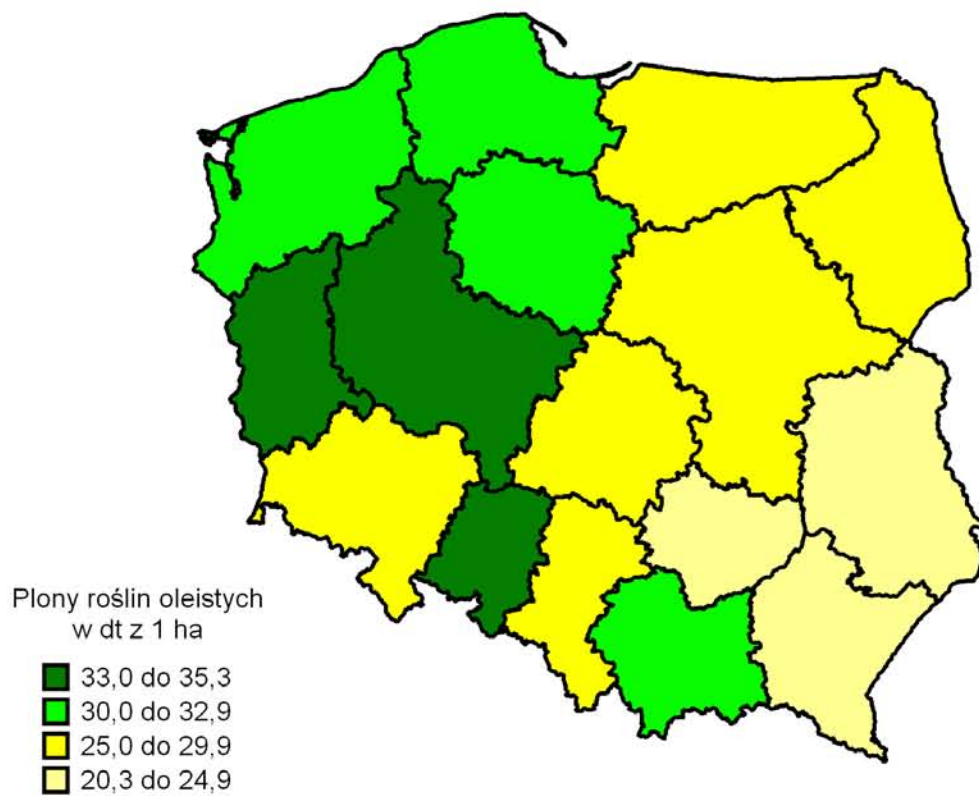
Tabl. 15. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory roślin oleistych^a

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^b	2007	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych				2001- 2005 ^b =100	2008= =100
Ogółem						
Powierzchnia w tys. ha	501,6	825,3	791,4	833,8	x	105,4
Plony z 1 ha w dt	24,0	26,2	26,9	30,3	x	112,6
Zbiory w tys. ton	1203,1	2162,8	2128,4	2527,5	x	118,8
w tym rzepak i rzepik						
Powierzchnia w tys. ha	479,4	796,8	771,1	810,0	169,0	105,0
Plony z 1 ha w dt	24,6	26,7	27,3	30,8	125,2	112,8
Zbiory w tys. ton	1178,4	2129,9	2105,8	2496,8	211,9	118,6

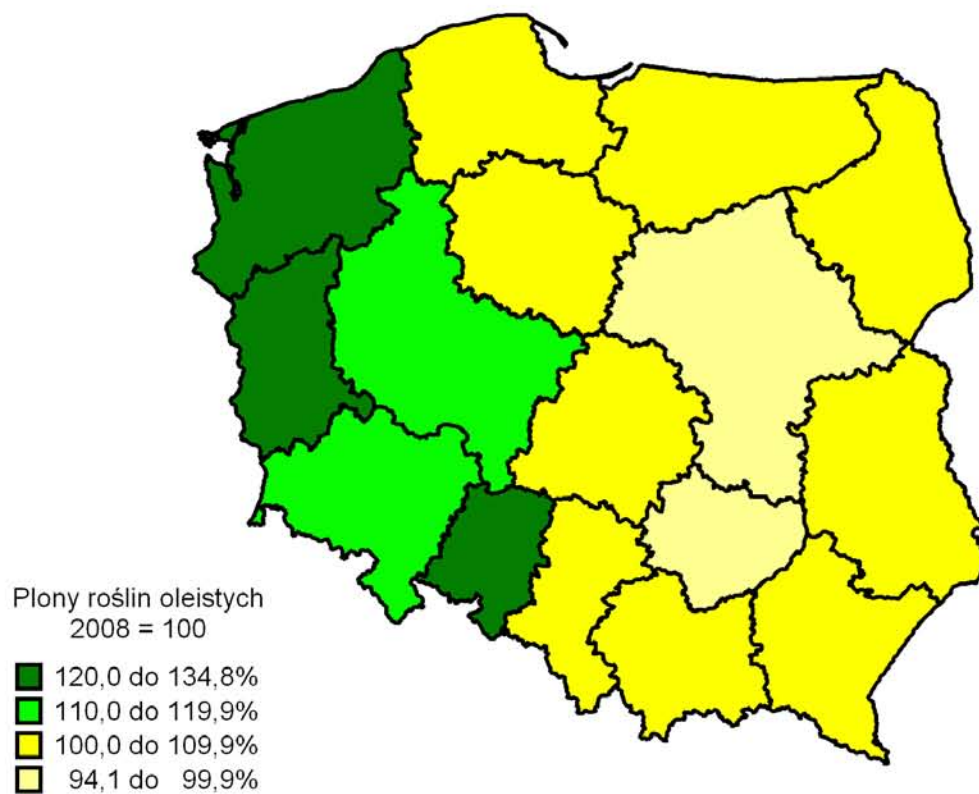
a Od 2003r. łącznie z lnem oleistym. b Przeciętne roczne.

Najwyższe plony roślin oleistych uzyskano w gospodarstwach sektora publicznego, średnio 35,7 dt/ha, które były wyższe o 3,4 dt/ha (o 10,5%) od plonów w 2008 r. Z uwagi na niewielki udział tego sektora w ogólnej powierzchni uprawy roślin oleistych (4,1%), o wzroście produkcji zadecydowało zwiększenie powierzchni uprawy roślin oleistych w sektorze prywatnym o 40,6 tys. ha (o 5,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. W największej grupie gospodarstw sektora prywatnego, tj. w gospodarstwach indywidualnych, plon roślin oleistych wyniósł średnio 28,7 dt/ha i był o 3,3 dt/ha (o 13,0%) wyższy niż w 2008 r.

PLONY ROŚLIN OLEISTYCH

PLONY ROŚLIN OLEISTYCH 2008 = 100

Tabl. 16. Plony roślin oleistych^a według grup producentów

Wyszczególnienie	2001-2005 ^b	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001-2005 ^b =100	2008= =100
O g ó ł e m	24,0	26,2	26,9	30,3	x	112,6
Sektor prywatny	23,7	26,1	26,7	30,1	x	112,7
w tym: gospodarstwa indywidualne	21,8	24,8	25,4	28,7	x	113,0
Sektor publiczny	29,0	29,7	32,3	35,7	x	110,5

a Od 2003r. łącznie z lnem oleistym. b Przeciętne roczne.

W siedmiu województwach uzyskano plony roślin oleistych przekraczające 30,0 dt/ha, a najwyższe w województwach: opolskim (35,3 dt/ha), wielkopolskim (33,9 dt/ha) lubuskim (33,3 dt/ha) i zachodniopomorskim (32,4 dt/ha). Najniższe plony zanotowano w województwach: lubelskim (20,3 dt/ha) i świętokrzyskim (22,5 dt/ha).

Tabl . 17. Zbiory roślin oleistych^a według grup producentów

Wyszczególnienie	2001-2005 ^b	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001-2005 ^b =100	2008= =100
O g ó ł e m	1203,1	2162,8	2128,4	2527,5	x	118,8
Sektor prywatny	1119,2	2059,2	2023,8	2405,2	x	118,8
w tym: gospodarstwa indywidualne	665,1	1378,0	1380,2	1647,2	x	119,3
Sektor publiczny	83,9	103,7	104,6	122,3	x	116,9

a Od 2003.r łącznie z lnem oleistym . b Przeciętne roczne.

W ogólnej produkcji ziarna roślin oleistych udział sektora publicznego wyniósł tylko 4,8% (122,3 tys. t.), natomiast sektora prywatnego 95,2% (2405,2 tys. t). W sektorze prywatnym 68,5% stanowiła produkcja gospodarstw indywidualnych.

Największą produkcję ziarna roślin oleistych przekraczającą 300 tys. t osiągnięto w województwach: wielkopolskim (425,2 tys. t), kujawsko-pomorskim (372,5 tys. t), zachodniopomorskim (340,3 tys. t) i dolnośląskim (332,1 tys. t), a najniższą, poniżej 20,0 tys. t w województwach: podlaskim (15,4 tys. t.), małopolskim (15,6 tys. t) i świętokrzyskim (19,0 tys. t).

W ogólnej powierzchni roślin oleistych uprawa rzepaku i rzepiku zajmowała aż 97,1% i wynosiła 810,0 tys. ha. W porównaniu z 2008 rokiem, powierzchnia rzepaku i rzepiku była większa o 38,9 tys. ha (o 5,0%) oraz większa o 330,6 tys. ha (o 69,0%) w porównaniu do średniej z lat 2001- 2005.

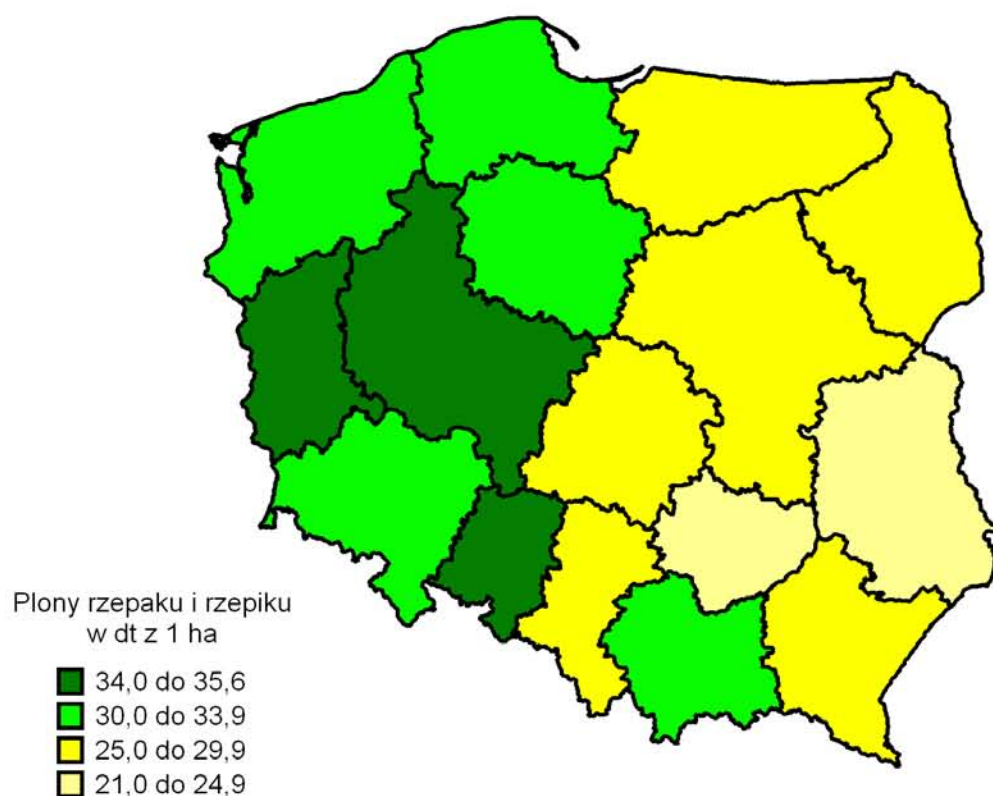
Udział sektora prywatnego w ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku wynosił 95,9% (podobnie jak w roku poprzednim), a w ogólnej produkcji ziarna 95,1% (podobnie jak w roku poprzednim), w tym udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej powierzchni rzepaku i rzepiku wynosił 68,4% (podobnie jak w roku poprzednim), a w ogólnej produkcji ziarna rzepaku i rzepiku 64,9% (w 2008 r. – 64,7%). Udział sektora publicznego w ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku wynosił tylko 4,1% (podobnie jak w roku poprzednim), a w ogólnej produkcji ziarna wynosił 4,9% (podobnie jak w roku poprzednim) .

Tabl. 18. Plony rzepaku i rzepiku według grup producentów

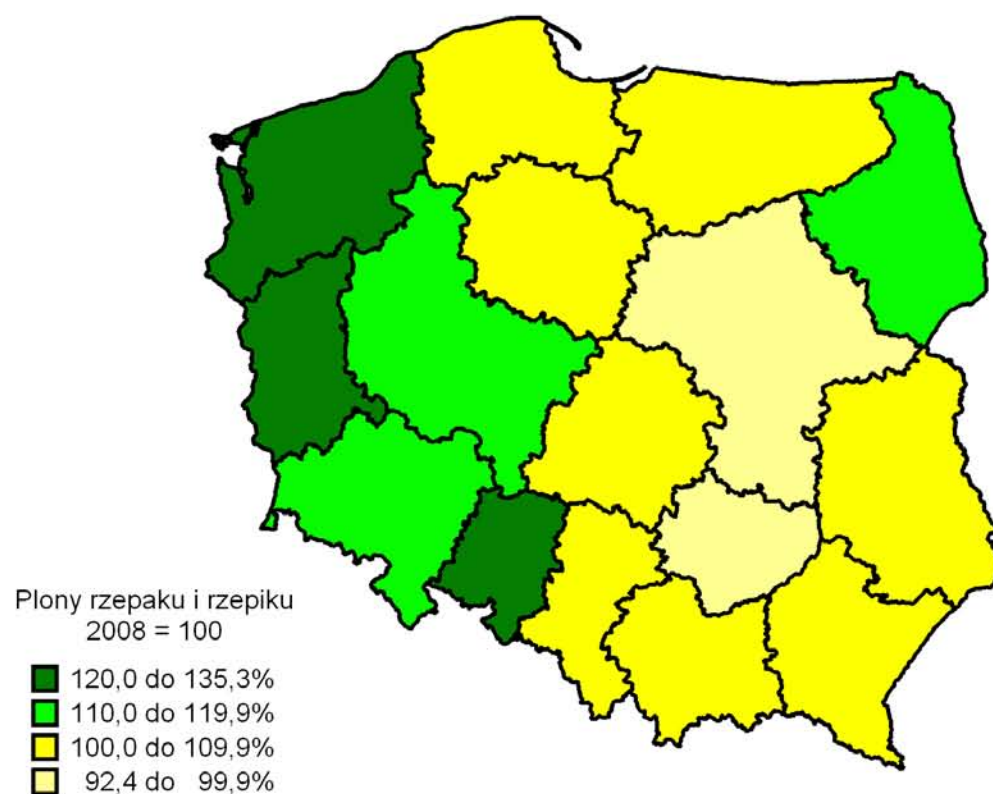
Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	24,6	26,7	27,3	30,8	125,2	112,8
Sektor prywatny	24,3	26,6	27,1	30,6	125,9	112,9
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	22,4	25,4	25,8	29,3	130,8	113,6
Sektor publiczny	29,6	30,1	32,8	36,2	122,3	110,4

a Przeciętne roczne.

PLONY RZEPAKU I RZEPIKU

PLONY RZEPAKU I RZEPIKU 2008 = 100

Średni plon rzepaku i rzepiku wynosił 30,8 dt/ha i był o 3,5 dt/ha (o 12,8%) wyższy od uzyskanego w 2008 r. i o 6,2 dt/ha (o 25,2%) wyższy od średniej z lat 2001-2005. W sektorze prywatnym średni plon wyniósł 30,6 dt/ha i był wyższy o 3,5 dt/ha (o 12,9%) w porównaniu do 2008 r., w tym w gospodarstwach indywidualnych plon wynosił 29,3 dt/ha i był wyższy w porównaniu do 2008 r. o 3,5 dt/ha (o 13,6%). W sektorze publicznym średni plon wynosił 36,2 dt/ha i był wyższy w porównaniu do 2008 r. o 3,4 dt/ha (o 10,4%).

W ośmiu województwach plony rzepaku i rzepiku przekraczały 30,0 dt/ha, a najwyższe uzyskano w województwach: opolskim (35,6 dt/ha), lubuskim (35,3 dt/ha) i wielkopolskim (34,2 dt/ha). Najniższe plony odnotowano w województwach: lubelskim (21,0 dt/ha), świętokrzyskim (23,0 dt/ha), podkarpackim (25,1 dt/ha) i mazowieckim (25,8 dt/ha).

Produkcja rzepaku i rzepiku w 2009 r. wynosiła ok. 2496,8 tys. t i była wyższa od uzyskanej w 2008 r. o 391,0 tys. t (o 18,6%) i wyższa o 1318,4 tys. t (o 211,9%) od średniej z lat 2001-2005. Wzrost produkcji rzepaku i rzepiku w porównaniu do 2008 r. był wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy o ok. 38,9 tys. ha (o 5,0%) i wzrostu plonów o 3,5 dt/ha (o 12,8%).

Tabl.19. Zbiory rzepaku i rzepiku według grup producentów

Wyszczególnienie	2001-2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001-2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	1178,4	2129,9	2105,8	2496,8	211,9	118,6
Sektor prywatny	1095,2	2026,6	2001,9	2375,1	216,9	118,6
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	645,0	1350,0	1363,3	1621,7	251,4	118,9
Sektor publiczny	83,2	103,3	103,9	121,7	146,3	117,1

a Przeciętne roczne.

Powierzchnia uprawy pozostałych roślin oleistych (słonecznik, mak, soja, gorczyca, len oleisty i inne) w 2009 r. wynosiła ok. 23,8 tys. ha i była wyższa o 3,5 tys. ha (o 17,3%) w

porównaniu do poprzedniego roku. Średni plon pozostałych roślin oleistych w kraju wyniósł 12,9 dt/ha i był wyższy o 1,8 dt/ha (o 16,2%) niż w 2008 r. Zbiory pozostałych roślin oleistych przy znacznym wzroście powierzchni uprawy i plonów wyniosły 30,7 tys. t i były wyższe o 8,2 tys. t (o 36,2%) w porównaniu do zbiorów 2008 roku.

Powierzchnia pozostałych roślin oleistych w 2009 r. stanowiła zaledwie 2,9% powierzchni uprawy wszystkich roślin oleistych.

6. STRĄCZKOWE JADALNE (KONSUMPCYJNE)

Powierzchnia uprawy strączkowych jadalnych w 2009 roku wyniosła 27,8 tys. ha i była wyższa od powierzchni uprawy w 2008 roku o 0,6 tys. ha (2,1%). Nastąpił również nieznaczny wzrost produkcji strączkowych jadalnych w porównaniu do roku 2008. Produkcja wyniosła 59,9 tys. t i była o 3,4 tys. t (o 6,1%) większa od uzyskanej w 2008 r. Plony wyniosły 21,5 dt/ha i były wyższe od plonów w roku poprzednim o 0,8 dt/ha (tj. o 3,9%). W porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005 powierzchnia uprawy zmniejszyła się o 10,8 tys. ha (o 28,0%), plony były wyższe o 1,2 dt/ha (o 5,9%), natomiast produkcja była mniejsza o 18,5 tys. t (o 23,6%).

W ogólnej powierzchni uprawy strączkowych jadalnych – 51,3% zajmowała powierzchnia uprawy fasoli, 38,3% powierzchni zajmował groch, a 8,7% powierzchni bób.

Fasola uprawiana była na powierzchni 14,3 tys. ha – o 0,8 tys. ha (o 5,5%) mniejszej niż w 2008 roku, plony wyniosły 20,0 dt/ha i były o 0,2 dt/ha większe niż w roku 2008. Produkcja wyniosła 28,5 tys. t, a więc o 1,3 tys. t mniej od zbiorów z roku poprzedniego i stanowiła 47,6% ogólnej produkcji strączkowych jadalnych.

Powierzchnia uprawy grochu wyniosła 10,7 tys. ha i w porównaniu do 2008 roku zmniejszyła się nieznacznie. Plony grochu wyniosły 23,3 dt/ha i zwiększyły się o 1,4 dt/ha (o 6,4%) w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacji. Zbiory wyniosły 24,9 tys. t, tj. o 1,5 tys. t (o 6,5%) więcej od produkcji w 2008 r. Produkcja grochu w 2009 roku stanowiła 41,6% ogólnej produkcji strączkowych jadalnych.

Bób uprawiano na powierzchni większej od powierzchni z roku 2008 tj. na 2,4 tys. ha. Plony wyniosły 23,0 dt/ha, a więc zwiększyły się w porównaniu do roku 2008 o 0,4 dt/ha, produkcja natomiast wyniosła 5,5 tys. t i była większa od ubiegłorocznej o 2,5 tys. t, tj. o 83,1%.

Tabl. 20. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory strączkowych jadalnych

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
Powierzchnia w tys. ha	38,7	35,2	27,3	27,8	72,0	102,1
Plony z 1 ha w dt	20,3	21,4	20,7	21,5	105,9	103,9
Zbiory w tys. ton	78,4	75,2	56,4	59,9	76,4	106,1

a Przeciętne roczne.

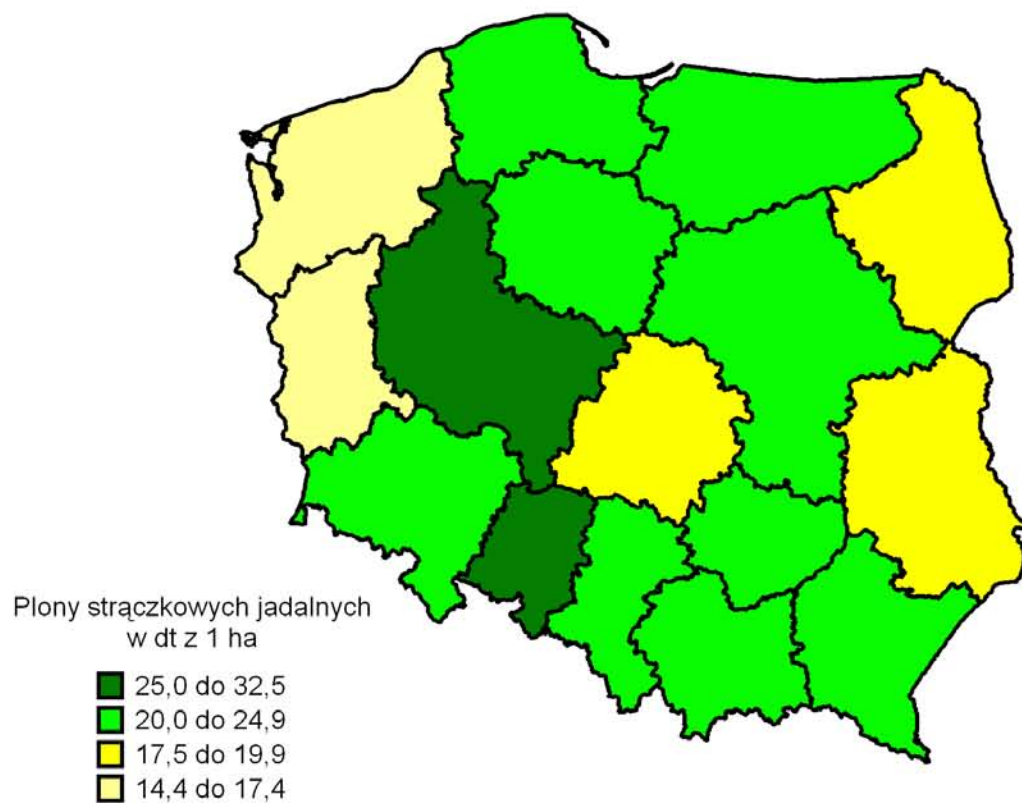
W ogólnej powierzchni uprawy strączkowych jadalnych udział sektora prywatnego zmniejszył się do 99,0% (o 0,1 pkt proc.), w tym udział gospodarstw indywidualnych zmniejszył się do 93,4% (o 1,6 pkt proc.).

W porównaniu do 2008 r. w sektorze prywatnym nastąpił wzrost plonów strączkowych jadalnych o 0,9 dt/ha (o 4,4%), a w sektorze publicznym nastąpił spadek plonów o 4,3 dt/ha (o 15,8%).

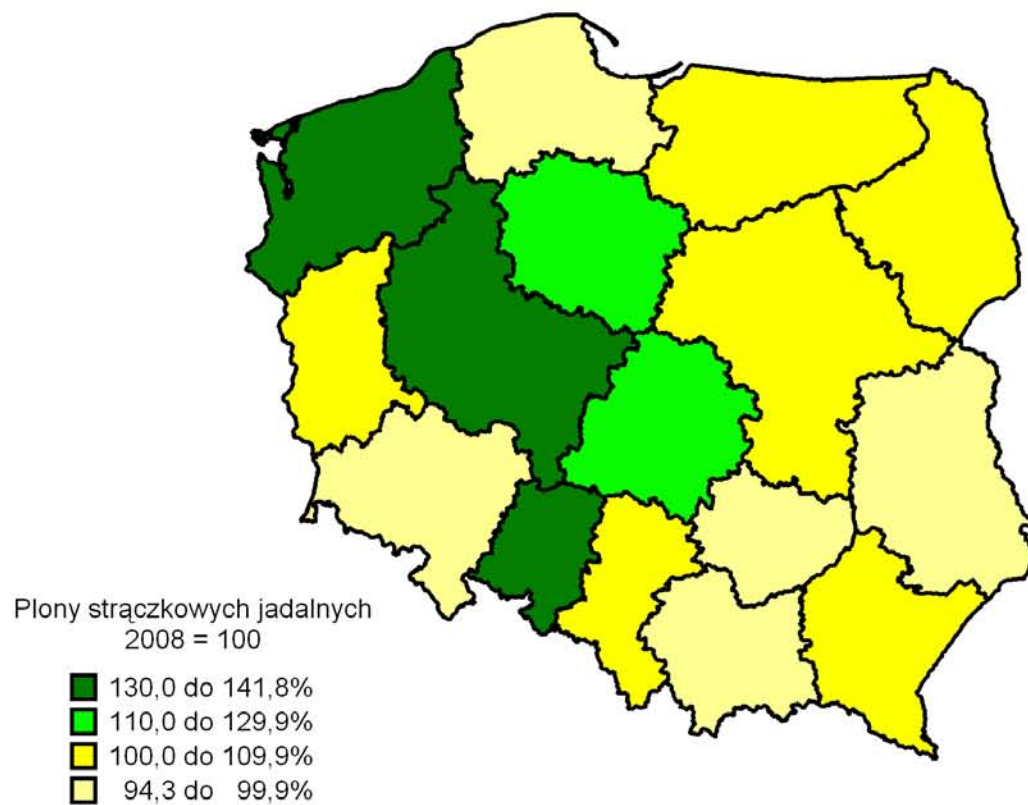
Produkcja strączkowych jadalnych w porównaniu do roku 2008 zwiększyła się w sektorze prywatnym o 3,4 tys. t (o 6,2%), w tym w gospodarstwach indywidualnych o 0,8 tys. t (o 1,5%), w sektorze publicznym nastąpił nieznaczny spadek produkcji do 0,6 tys. t.

Najwyższe plony strączkowych jadalnych, przekraczające 24,0 dt/ha uzyskano w województwach: opolskim – 32,5 dt/ha, wielkopolskim – 27,5 dt/ha, warmińsko-mazurskim – 24,8 dt/ha, pomorskim – 24,6 dt/ha i kujawsko-pomorskim – 24,4 dt/ha, natomiast najniższe – poniżej 19,0 dt/ha w województwach: lubuskim – 14,4 dt/ha, zachodniopomorskim – 16,4 dt/ha i podlaskim – 17,6 dt/ha.

PLONY STRĄCZKOWYCH JADALNYCH

PLONY STRĄCZKOWYCH JADALNYCH 2008 = 100

Tabl. 21. Plony strączkowych jadalnych według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	z 1 ha w dt				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	20,3	21,4	20,7	21,5	105,9	103,9
Sektor prywatny	20,1	21,4	20,6	21,5	107,0	104,4
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	19,8	20,9	20,6	20,8	105,1	101,0
Sektor publiczny	25,0	21,8	27,3	23,0	92,0	84,2

a Przeciętne roczne.

Tabl. 22. Zbiory strączkowych jadalnych według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	78,4	75,2	56,4	59,9	76,4	106,1
Sektor prywatny	75,7	74,2	55,8	59,2	78,2	106,2
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	70,1	68,4	53,4	54,2	77,4	101,5
Sektor publiczny	2,7	1,0	0,7	0,6	23,5	96,7

a Przeciętne roczne.

Najwyższą produkcję strączkowych jadalnych uzyskano w województwach: lubelskim (23,3 tys. t), świętokrzyskim (9,0 tys. t) i kujawsko-pomorskim (4,7 tys. t), najniższe zbiory, wynoszące poniżej 0,3 tys. t odnotowano w województwach: podlaskim i lubuskim.

7. LEN ORAZ INNE PRZEMYSŁOWE

Według danych wstępnych powierzchnia uprawy **lnu włóknistego** w 2009 roku wyniosła 1,9 tys. ha i była mniejsza od powierzchni tej uprawy z 2008 roku o ok. 0,5 tys. ha (o 21,9%). Produkcja wyniosła 3,0 tys. t i była mniejsza w porównaniu do roku poprzedniego o ok. 2,0 tys. t (o 40,4 %).

Tabl. 23. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory lnu włóknistego

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych				2008= =100
Powierzchnia w tys. ha	4,2	2,0	2,4	1,9	78,1
Plony z 1 ha w dt	25,8	17,6	20,8	15,9	76,4
Zbiory w tys. ton	10,9	3,6	5,1	3,0	59,6

a Przeciętne roczne.

Len włóknisty w 2009 roku uprawiano w 10 województwach: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, opolskim, śląskim, podlaskim, lubuskim, podkarpackim i świętokrzyskim, a najwięcej w: lubelskim (1,2 tys. ha) i dolnośląskim (0,4 tys. ha). W pozostałych województwach nie zanotowano uprawy lnu włóknistego.

Najwyższe plony uzyskano w województwach: śląskim (40,0 dt/ha), dolnośląskim (37,5 dt/ha) i lubuskim (34,0 dt/ha), a najniższe w województwie lubelskim (8,8 dt/ha).

Najwyższą produkcję lnu włóknistego uzyskały województwa: dolnośląskie (1,5 tys.t) i lubelskie (1,0 tys. t) i - co łącznie stanowiło 84,1% produkcji krajowej.

Tytoń uprawiano na powierzchni 17,1 tys. ha – o ok. 0,3 tys. ha (o 1,7 %) mniejszej niż w roku ubiegłym. Plony wyniosły 23,0 dt/ha i były o 0,7 dt/ha (o 3,0 %) niższe od plonów uzyskanych w roku 2008. Produkcja zmniejszyła się o 1,9 tys. t (o 4,5%) i wyniosła ok. 39,3 tys. t (w 2008 roku – 41,2 tys. t). Najwięcej tytoniu uprawiano w województwach: lubelskim (7,9 tys. ha), kujawsko-pomorskim (2,0 tys. ha), małopolskim (1,9 tys. ha) i świętokrzyskim (1,7 tys. ha).

Powierzchnia uprawy **chmielu** wyniosła 2,2 tys. ha i była nieznacznie mniejsza od powierzchni tej uprawy w roku ubiegłym – o 120 ha (o 5,2 %). Produkcja chmielu zwiększyła się o 0,4 tys. t (o 12,4%) i wyniosła 3,9 tys. t (w 2008 roku – 3,5 tys. t). Plony chmielu były o 2,8 dt/ha wyższe od uzyskanych w roku 2008. Największą powierzchnię uprawy chmielu odnotowano w województwie lubelskim (ok. 1,9 tys. ha).

Cykorie uprawiano na powierzchni 1,8 tys. ha, tj. o 0,4 tys. ha (33,6%) większej niż w roku 2008. Przy plonach wynoszących 217,5 dt/ha (w 2008 roku – 230,3 dt/ha), produkcja wyniosła – 38,3 tys. t (w 2008 roku – 30,4 tys. t) i była większa o 7,9 tys. t (o 26,1%) od produkcji uzyskanej w 2008 roku. Cykorie uprawiano w 6 województwach. Największy areal uprawy odnotowano w województwach: kujawsko – pomorskim (ok. 1,0 tys. ha) i lubuskim (ok. 0,4 tys. ha).

8. UPRAWY PASTEWNE

W 2009 r. ogólna powierzchnia paszowa roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym, łącznie z arealem trwałych użytków zielonych, wyniosła ponad 4,1 mln ha i w porównaniu do roku poprzedniego była mniejsza o około 9,5 tys. ha (o 0,2%). Powierzchnia polowych upraw pastewnych przeznaczonych na paszę zmniejszyła się o ok. 4,8 tys. ha (o 0,5%), zmniejszyła się również powierzchnia trwałych użytków zielonych o ok. 4,7 tys. ha (o 0,1%).

W grupie polowych upraw pastewnych zmniejszyła się powierzchnia uprawy okopowych pastewnych o ok. 3,6 tys. ha (o 10,8%), natomiast zwiększyła się powierzchnia uprawy kukurydzy na zielonkę o ok. 4,0 tys. ha (o 1,0%). Powierzchnia uprawy strączkowych pastewnych na zielonkę zwiększyła się o ok. 2,1 tys. ha (o 24,4%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy roślin motylkowych drobnonasiennych i innych pastewnych łącznie z trawami i pastwiskami polowymi na zielonkę o 7,3 tys. ha (o 1,5%).

Udział powierzchni uprawy roślin pastewnych na gruntach ornych w ogólnej powierzchni zasiewów w porównaniu do roku ubiegłego pozostał na niezmienionym poziomie.

Tabl. 24. Powierzchnia paszowa

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2006	2008	2009		
	w tysiącach hektarów				2001- 2005 ^a =100	2008 =100
O g ó ł e m	4231,0	4211,6	4113,9	4104,4	97,0	99,8
Trwałe użytki zielone	3489,3	3215,6	3184,4	3179,7	91,1	99,9
Polowe uprawy pastewne	741,7	996,0	929,5	924,7	124,7	99,5
Udział polowych upraw pastewnych w powierzchni zasiewów ogółem	6,6	8,7	8,0	8,0	x	x

^a Przeciętne roczne.

Uprawy pastewne na nasiona

W 2009 r. powierzchnia, z której dokonano zbioru ziarna roślin strączkowych pastewnych (razem z łubinem gorzkim) oraz nasion roślin motylkowych drobnonasiennych, innych

pastewnych i traw, łącznie wyniosła około 124,2 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. zwiększyła się o 8,2 tys. ha (o 7,1%), w tym powierzchnia zbioru ziarna strączkowych pastewnych (bez łubinu gorzkiego) wyniosła 92,0 tys. ha tj. więcej o około 7,0 tys. ha (o 8,3%).

Powierzchnia mieszanek zbożowo-strączkowych na ziarno nieznacznie zmniejszyła się w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacyjnego o około 0,4 tys. ha (o 0,8%) i wyniosła około 42,9 tys. ha. Powierzchnia łubinu gorzkiego uprawianego na ziarno wyniosła około 3,6 tys. ha i była większa w porównaniu do roku poprzedniego (o 26,5%), a powierzchnia uprawy roślin motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw na nasiona wyniosła około 28,6 tys. ha i zwiększyła się o 0,4 tys. ha (o 1,4%) w porównaniu do powierzchni z 2008 r.

Zbiory ziarna strączkowych pastewnych (bez łubinu gorzkiego) wyniosły 212,4 tys. t i w porównaniu do 2008 r. były większe o około 37,2 tys. t (o 21,3%), a łubinu gorzkiego zebrano około 4,9 tys. t, tj. o 29,0% więcej niż w roku poprzednim. W 2009 r. nastąpiło zwiększenie produkcji ziarna strączkowych pastewnych (bez łubinu gorzkiego) ze względu na wyższe plonowanie wszystkich gatunków roślin strączkowych oraz zwiększenie powierzchni uprawy wszystkich gatunków roślin strączkowych z wyjątkiem bobiku. Łączna powierzchnia uprawy roślin strączkowych pastewnych (bez łubinu gorzkiego i mieszanek zbożowo-strączkowych) na ziarno w porównaniu do zasiewów z 2009 r. zwiększyła się o 7,4 tys. ha (o 17,8%).

Plony ziarna strączkowych pastewnych łącznie z mieszkankami zbożowo-strączkowymi (bez łubinu gorzkiego) wyniosły 23,1 dt/ha i były o 2,5 dt/ha (o 12,1%) wyższe od uzyskanych w 2008 r. Plony łubinu gorzkiego wyniosły 13,6 dt/ha i były wyższe od plonów uzyskanych w 2008 r. o 0,2 dt/ha (o 1,5%).

Tabl. 25. Zbiory nasion roślin pastewnych

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2006	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
Strączkowe pastewne (z łubinem gorzkim i mieszkankami zbożowo- strączkowymi)	191,7	147,1	179,0	217,3	113,4	121,4
Motylkowe drobnonasiennne i trawy	10,6	12,0	16,2	17,7	166,4	109,3

^a Przeciętne roczne.

Zbiory nasion roślin motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw nasiennych wyniosły ponad 17,7 tys. t i były o około 1,5 tys. t (o 9,3%) większe od uzyskanych w 2008 r. Zwiększenie produkcji nasion tej grupy roślin wynika zarówno ze zwiększenia plonów o 0,5 dt/ha (o 8,8%) jak również zwiększenia powierzchni uprawy o ok. 0,4 tys. ha (o 1,4%).

Polowe uprawy pastewne na paszę

Rośliny **pastewne uprawiane na gruntach ornych** z przeznaczeniem na paszę (siano, zielonka zarówno na bieżące skarmianie jak i na kiszonkę oraz korzenie okopowych pastewnych) zajmowały powierzchnię około 924,7 tys. ha, tj. o 4,8 tys. ha (o 0,5%) mniejszą od powierzchni odnotowanej w 2008 r.

Powierzchnia uprawy roślin **okopowych pastewnych** wyniosła około 29,4 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o około 3,6 tys. ha (o 10,8%). Przy plonach wynoszących 419 dt/ha, tj. o 22 dt/ha (o 5,5%) wyższych od uzyskanych w 2008 r., produkcja okopowych pastewnych wyniosła około 1,2 mln t i była o 75,7 tys. t (o 5,8%) mniejsza niż w roku poprzednim.

Największe zbiory okopowych pastewnych uzyskano w województwach: małopolskim (163,9 tys. t), podkarpackim (141,7 tys. t) i wielkopolskim (134,3 tys. t), natomiast najniższą produkcję poniżej 30,0 tys. t uzyskano w województwach: podlaskim (9,7 tys. t), warmińsko-mazurskim (23,5 tys. t), mazowieckim (26,1 tys. t) i dolnośląskim (28,2 tys. t).

Powierzchnia uprawy **buraków pastewnych** wyniosła około 23,0 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o około 2,6 tys. ha (o 10,2%). Plony buraków pastewnych ukształtowały się na poziomie 434 dt/ha i były wyższe o 19 dt/ha (o 4,6%) od uzyskanych w 2008 r., natomiast zbiory buraków pastewnych wyniosły około 1,0 mln t, tj. o około 63,6 tys. t (o 6,0%) mniej niż w 2008 roku.

Największe zbiory buraków pastewnych uzyskano w województwach: małopolskim (145,0 tys. t) i podkarpackim (128,9 tys. t), natomiast najniższą produkcję zanotowano w województwach: podlaskim (6,5 tys. t), śląskim (17,9 tys. t), dolnośląskim (19,7 tys. t) i warmińsko-mazurskim (20,3 tys. t).

Powierzchnia uprawy **kukurydzy na zielonkę** wyniosła 419,7 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. zwiększyła się o blisko 4,0 tys. ha (o 1,0%). Przy plonach zielonej masy wyższych od uzyskanych w 2008 r. o 37 dt/ha (o 9,0%) i wynoszących w bieżącym roku 449 dt/ha, zbiory

zielonej masy wyniosły około 18,8 mln t i były o blisko 1,7 mln t (o 10,0%) wyższe od uzyskanych w 2008 r.

Najwyższe zbiory kukurydzy na zielonkę uzyskały województwa: wielkopolskie (3602,7 tys. t), mazowieckie (3571,4 tys. t) i podlaskie (3070,0 tys. t), natomiast najmniejsze zbiory zanotowano w województwach: podkarpackim (123,6 tys. t), małopolskim (187,1 tys. t) i świętokrzyskim (250,0 tys. t).

Powierzchnia **strączkowych pastewnych** na zielonkę zwiększyła się w porównaniu do 2008 r. o około 2,1 tys. ha tj. (o 24,4%) do około 10,6 tys. ha. Przy plonach wynoszących 182 dt/ha, tj. o 5 dt/ha (o 2,8%) wyższych niż w roku ubiegłym, zbiory zielonej masy były większe o 41,8 tys. t (o 27,9%) i wyniosły około 192,0 tys. t.

Największe zbiory zielonki roślin strączkowych pastewnych uzyskały województwa: mazowieckie (47,7 tys. t) oraz lubelskie (26,5 tys. t), natomiast najmniejsze uzyskano w województwach: zachodniopomorskim (2,7 tys. t), śląskim i małopolskim (po 2,8 tys. t).

Zielonkę z roślin **motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw łącznie z pastwiskami** (w uprawie polowej) zebrano z powierzchni 465,0 tys. ha, tj. o 7,3 tys. ha (o 1,5%) mniejszej niż w 2008 r. Przy zmniejszonej powierzchni uprawy i plonach wynoszących 233 dt/ha, a więc wyższych o 5 dt/ha (o 2,2%), zbiory zielonki motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych były o około 89,6 tys. t (o 0,8%) wyższe od uzyskanych w 2008 r. i wyniosły około 10,9 mln t.

W łącznej powierzchni uprawy na zielonkę motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych udział powierzchni **koniczyny na zielonkę** wyniósł 7,9%, tj. o 1,4 pkt proc. mniej niż w 2008 r. Powierzchnia uprawy koniczyny na zielonkę wyniosła ok. 36,6 tys. ha, i była niższa od ubiegłorocznej o około 7,5 tys. ha (o 17,0%). Plony koniczyny na zielonkę oszacowano na poziomie 263 dt/ha, a więc wyżej od ubiegłorocznych o 12 dt/ha (o 4,8%), natomiast zbiory zielonki koniczyny wyniosły 962,1 tys. t i były niższe o 144,6 tys. t (o 13,1%) od zbiorów uzyskanych w 2008 r.

Największe zbiory koniczyny na zielonkę uzyskano w województwach: małopolskim (198,6 tys. t), lubelskim (95,7 tys. t) i warmińsko-mazurskim (85,9 tys. t), natomiast najniższe w województwach: lubuskim (7,8 tys. t), pomorskim (20,0 tys. t), opolskim (21,2 tys. t) i dolnośląskim (21,7 tys. t). Udział zbiorów koniczyny na zielonkę w ogólnych zbiorach

motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych na zielonkę wyniósł 8,9%.

Powierzchnia **lucerny na zielonkę** wyniosła około 25,5 tys. ha i zmniejszyła się o blisko 4,5 tys. ha (o 15,0%) w porównaniu do powierzchni uprawy lucerny na zielonkę w 2008 r.

Plony lucerny na zielonkę oszacowano na 309 dt/ha i w porównaniu do 2008 r. były wyższe o 19 dt/ha (o 6,6%).

Zbiory lucerny na zielonkę wyniosły 785,9 tys. t i były niższe od uzyskanych w roku ubiegłym o 84,3 tys. t (o 9,7%).

Najwyższe zbiory zielonki z lucerny uzyskano w województwach: wielkopolskim (267,5 tys. t) i kujawsko-pomorskim (118,7 tys. t), a najniższe w województwach: podkarpackim 3,4 tys. t), zachodniopomorskim (12,8 tys. t), lubelskim (17,3 tys. t) i lubuskim (19,9 tys. t).

Udział zbiorów zielonki z lucerny w ogólnym zbiorze motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych na zielonkę wyniósł 7,2%.

Powierzchnia **esparcety na zielonkę** wyniosła 0,7 tys. ha i była o 0,1 tys. ha, (o 14,5%) mniejsza niż w 2008 r. Przy plonach wynoszących 188 dt/ha, tj. o 14 dt/ha (o 8,0%) wyższych od uzyskanych w poprzednim sezonie wegetacji, produkcja zielonej masy esparcety zmniejszyła się o 1,1 tys. t (o 7,6%) i wyniosła około 13,1 tys. t.

Najwyższe zbiory zielonki z esparcety uzyskano w województwach: wielkopolskim (2,6 tys. t), pomorskim i lubelskim (po 1,9 tys. t), natomiast najniższe w województwach: lubuskim, zachodniopomorskim, dolnośląskim, podkarpackim i opolskim.

Udział zielonki z esparcety w ogólnych zbiorach zielonki motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych wyniósł podobnie jak w roku ubiegłym tylko 0,1%.

Powierzchnia **seradeli i innych motylkowych na zielonkę** wyniosła 14,8 tys. ha i była o około 2,5 tys. ha, (o 14,4%) mniejsza niż w 2008 r. Przy plonach wynoszących 161 dt/ha, tj. o 17 dt/ha (o 11,8%) wyższych od uzyskanych w poprzednim sezonie wegetacji, produkcja zielonej masy seradeli i innych motylkowych na zielonkę zmniejszyła się o 10,8 tys. t (o 4,3%) i wyniosła około 238,3 tys. t.

Najwyższe zbiory zielonki z seradeli i innych motylkowych uzyskano w województwach: wielkopolskim (48,9 tys. t), mazowieckim (37,6 tys. t), warmińsko-

mazurskim (23,9 tys. t), i łódzkim (22,6 tys. t), natomiast najniższe w województwach: zachodniopomorskim (2,2 tys. t) i opolskim (2,6 tys. t).

Udział zielonki z seradeli i innych motylkowych w ogólnych zbiorach zielonki motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych wyniósł 2,2%.

Powierzchnia **innych pastewnych na zielonkę** wyniosła 15,5 tys. ha i była o 5,0 tys. ha, (o 24,2%) mniejsza niż w 2008 r. Przy plonach wynoszących 209 dt/ha, tj. o 27 dt/ha (o 14,8%) wyższych od uzyskanych w poprzednim sezonie wegetacji, produkcja zielonej masy innych pastewnych zmniejszyła się w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych o 48,6 tys. t (o 23,0%) i wyniosła około 324,3 tys. t.

Najwyższe zbiory zielonki z innych pastewnych uzyskano w województwach: warmińsko-mazurskim (87,3 tys. t), kujawsko-pomorskim (36,7 tys. t), wielkopolskim (34,4 tys. t), natomiast najniższe w województwach: podlaskim (2,9 tys. t) i opolskim (3,1 tys. t).

Udział zielonki z innych pastewnych w ogólnych zbiorach zielonki motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych wyniósł 3,0%.

Powierzchnia uprawy **traw polowych na zielonkę** wyniosła 318,3 tys. ha i była niższa w porównaniu do odnotowanej w 2008 r. o 2,2 tys. ha (o 0,7%).

Przy plonach wyższych o 4 dt/ha (o 1,7%) i wynoszących 233 dt/ha, zbiory zielonej masy traw polowych wyniosły 7402,8 tys. t i były wyższe o 69,5 tys. t (o 0,9%) od uzyskanych w 2008 r. Udział zbiorów zielonki z traw polowych w ogólnych zbiorach motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych na zielonkę wyniósł 68,2%.

Najwyższe zbiory zielonki z traw polowych uzyskano w województwach: podlaskim (1760,6 tys. t) i warmińsko-mazurskim (1001,0 tys. t), natomiast najniższe w województwach: opolskim (29,2 tys. t), dolnośląskim (55,9 tys. t) i lubuskim (73,6 tys. t).

Powierzchnia **pastwisk polowych na zielonkę** wyniosła około 53,6 tys. ha i była większa od powierzchni wykazanej w 2008 r. o około 14,5 tys. ha (o 37,1%).

Plony zielonki z pastwisk polowych wyniosły 211 dt/ha i były wyższe od ubiegłorocznych o 2 dt/ha (o 1,0%).

Zbiory zielonki z pastwisk polowych wyniosły 1128,5 tys. t i były wyższe w porównaniu do ubiegłorocznych o około 309,5 tys. t (o 37,8%).

Najwyższe zbiory zielonki z pastwisk polowych uzyskano w województwach: podlaskim (175,7 tys. t) i warmińsko-mazurskim (374,4 tys. t), a najniższe w województwach: opolskim (3,4 tys. t), świętokrzyskim (5,4 tys. t) i dolnośląskim (5,5 tys. t).

Udział zbiorów zielonki z pastwisk polowych w zbiorach zielonki motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw oraz pastwisk polowych wyniósł 10,4%.

Produkcja z trwałych użytków zielonych

Powierzchnia trwałych użytków zielonych w gospodarstwach rolnych w 2009 r. wyniosła blisko 3,2 mln ha i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o ok. 4,7 tys. ha (o 0,1%). Łączne plony z trwałych użytków zielonych w przeliczeniu na siano wyniosły 47,3 dt/ha i były wyższe od uzyskanych w poprzednim roku o 2,1 dt/ha (o 4,7%). Wyższe plonowanie z trwałych użytków zielonych spowodowało wzrost produkcji (w przeliczeniu na siano) do ok. 15,1 mln t, tj. o blisko 0,7 mln ton (o 4,5%).

Powierzchnia łąk trwałych w gospodarstwach rolnych w 2009 r. wyniosła blisko 2,5 mln ha i w porównaniu do 2008 r. zwiększyła się o 12,8 tys. ha (o 0,5 %). Łączne plony z łąk trwałych (I, II i III pokos) w przeliczeniu na siano wyniosły 49,2 dt/ha i były wyższe od uzyskanych w 2008 r. o 0,9 dt/ha (o 1,9%).

Szacuje się, że powierzchnia łąk trwałych nie wykorzystywanych gospodarczo, tj. nie eksploatowanych oraz skoszonych, lecz nie zebranych, łącznie w I pokosie wyniosła ok. 403,3 tys. ha, tj. 16,4% ogólnej powierzchni łąk trwałych (w 2008 r. – 10,2%), w II pokosie ok. 418,4 tys. ha, tj. 17,0% (w 2008 r. – 18,1%), a w III pokosie około 701,9 tys. ha, tj. 28,5% (w 2008 r. – 28,2%).

Plony I pokosu z łąk trwałych wyniosły 23,8 dt/ha i były niższe od uzyskanych w 2008 r. o 2,4 dt/ha (o 9,2%), plony II pokosu wyniosły 17,2 dt/ha i były wyższe o 2,6 dt/ha (o 17,8%), a plony III pokosu wyniosły 8,3 dt/ha i były wyższe o 0,7 dt/ha (o 9,2%).

Produkcja siana z łąk trwałych łącznie z trzech pokosów wyniosła ponad 12,1 mln t i była większa od produkcji z 2008 r. o ok. 0,3 mln t (o 2,4%). Jakość zebranego siana oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego (w 5-cio stopniowej skali), a więc niżej o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego niż w roku poprzednim.

Tabl. 26. Zbiory roślin pastewnych na paszę

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
Okopowe pastewne	2433,9	1378,4	1307,8	1232,1	50,6	94,2
Strączkowe pastewne	437,2	249,8	150,2	192,0	43,9	127,9
Motylkowe drobnonasienne ^b	9438,2	10724,5	10765,3	10854,9	115,0	100,8
Kukurydza na zielonkę	10191,6	17491,2	17114,5	18833,0	184,8	110,0
Trwałe użytki zielone ^c	13858,7	15682,2	14397,0	15050,2	108,6	104,5
łąki trwałe	10604,9	12922,8	11842,7	12127,7	114,4	102,4
pastwiska trwałe	3253,8	2759,4	2554,3	2922,5	89,8	114,4
Poplony i wsiewki	1128,0	1049,2	951,2	1019,8	90,4	107,2

a Przeciętne roczne. b Łącznie z trawami i pastwiskami polowymi. c W przeliczeniu na siano.

Powierzchnia pastwisk trwałych w gospodarstwach rolnych wyniosła około 716,6 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o ok. 17,5 tys. ha (o 2,4%). Przy plonie wynoszącym 204 dt/ha zielonki, tj. o 3 dt/ha (o 17,2%) wyższym od uzyskanego w 2008 r. produkcja w przeliczeniu na siano wyniosła blisko 2,9 mln t i była wyższa od produkcji z roku 2008 o ok. 0,4 mln t (o 14,4%).

Poplony i wsiewki

Powierzchnia uprawy **poplonów i wsiewek poplonowych** na paszę wyniosła ok. 85,8 tys. ha i w porównaniu do 2008 r. była mniejsza o 4,8 tys. ha (o 5,3%). Przy plonach zielonej masy wynoszących 119 dt/ha, tj. wyższych o 14 dt/ha (o 13,3%) w porównaniu do roku ubiegłego, zbiory poplonów i wsiewek na paszę wyniosły około 1019,8 tys. t i były o 68,6 tys. t (o 7,2%) wyższe od uzyskanych w 2008 r.

Najwięcej poplonów i wsiewek uprawiano w województwach: mazowieckim (16,7 tys. ha), wielkopolskim (16,0 tys. ha) i łódzkim (15,9 tys. ha), a najwyższe zbiory uzyskano w województwach: wielkopolskim (206,3 tys. t), łódzkim (184,3 tys. t) i mazowieckim (163,4 tys. t).

9. WARZYWA

W 2009 r. **powierzchnia uprawy warzyw gruntowych z uwzględnieniem arealu uprawy warzyw gruntowych w ogrodach przydomowych** wynosiła 206,5 tys. ha i była wyższa o 4,4% od ubiegłorocznej. W porównaniu do roku poprzedniego, w 2009 r. odnotowano wzrost powierzchni uprawy większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych, a największy dla pomidorów (o 5,1%) oraz dla buraków ćwikłowych i marchwi jadalnej (po 4,7%). Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w sektorze prywatnym wzrosła o 4,4% i wyniosła 206,1 tys. ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych powierzchnia wyniosła 200,8 tys. ha (o 5,0 % więcej niż w 2008 r.). Areal uprawy warzyw gruntowych w sektorze publicznym w ostatnich latach ulega systematycznemu ograniczaniu, a w porównaniu do 2008 r. zmniejszył się o 15,9% i wyniósł ok. 0,4 tys. ha.

Tabl. 27. Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ha			2001- 2005 ^a =100	2008= =100	
O g ó ł e m	207,9	217,1	197,8	206,5	99,3	104,4
Sektor prywatny	207,0	216,5	197,3	206,1	99,6	104,4
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	200,2	209,0	191,3	200,8	100,3	105,0
Sektor publiczny	0,9	0,6	0,5	0,4	45,5	84,1

a Przeciętne roczne.

W 2009 r. powierzchnia uprawy warzyw pod osłonami była nieco wyższa od odnotowanej w roku poprzednim i wyniosła 5309 ha (o 1,8% więcej niż w 2008 r.).

Łączne zbiory warzyw gruntowych i spod osłon w 2009 r. wyniosły 5600,7 tys. t, tj. o 397,9 tys. t (o 7,6%) więcej od produkcji w roku poprzednim.

Zbiory warzyw gruntowych w 2009 r. wyniosły 4809,7 tys. t, tj. o 379,4 tys. t (o 8,6%) więcej od produkcji 2008 r., a zbiory warzyw spod osłon wyniosły 790,9 tys. t i były o 2,4% wyższe od uzyskanych w poprzednim roku. Zwiększenie produkcji warzyw gruntowych w porównaniu do roku 2008 było przede wszystkim wynikiem wzrostu powierzchni ich uprawy, a także wyższego plonowania większości gatunków. W 2009 roku warunki agrometeorologiczne dla uprawy warzyw gruntowych były bardzo zróżnicowane. Wiosną pogoda nie sprzyjała siewom oraz wschodom roślin. Brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie w kwietniu i w pierwszej połowie maja wpłynął niekorzystnie na początkowy wzrost warzyw. Późniejsza zdecydowana poprawa uwilgotnienia gleby sprzyjała wzrostowi warzyw, szczególnie korzeniowych i kapustnych, natomiast niezbyt korzystny rozkład temperatur wpłynął na obniżenie plonowania warzyw ciepłolubnych i kalafiorów. Plony tych gatunków były niższe niż w roku poprzednim, jednak w porównaniu do średnich plonów z lat 2001 – 2005 plonowanie większości gatunków było znacznie wyższe.

Tabl. 28. Zbiory warzyw gruntowych według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001- 2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	4652,7	4986,6	4430,4	4809,7	103,4	108,6
Sektor prywatny	4637,3	4974,4	4419,0	4800,3	103,5	108,6
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	4494,8	4808,7	4308,7	4677,7	104,1	108,6
Sektor publiczny	15,4	12,2	11,4	9,5	61,2	83,1

a Przeciętne roczne.

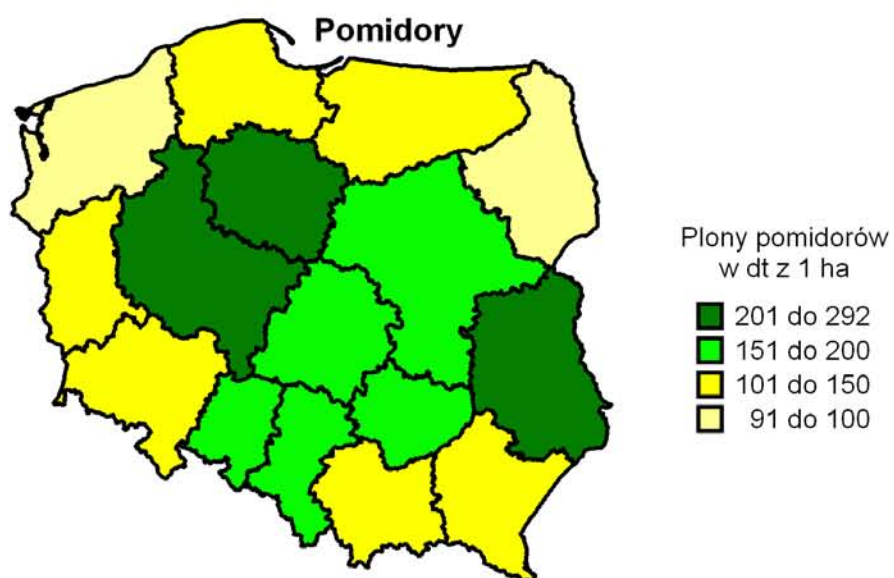
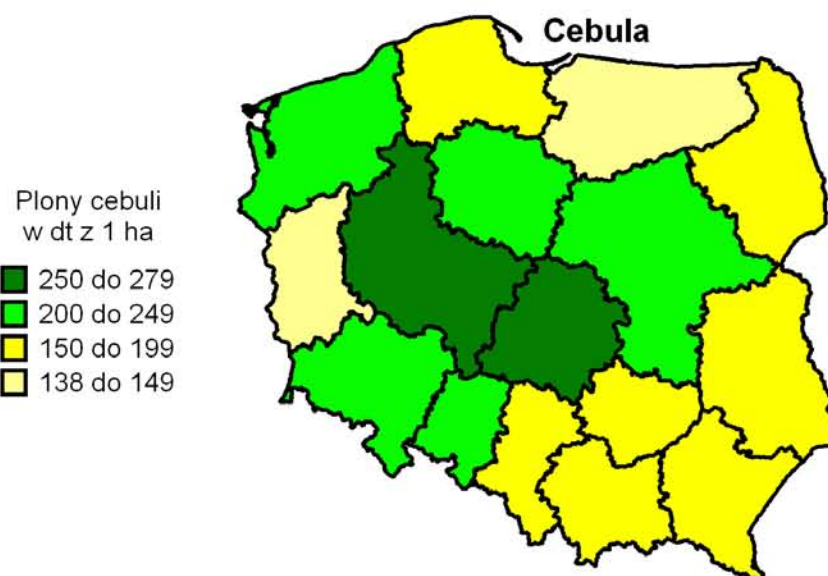
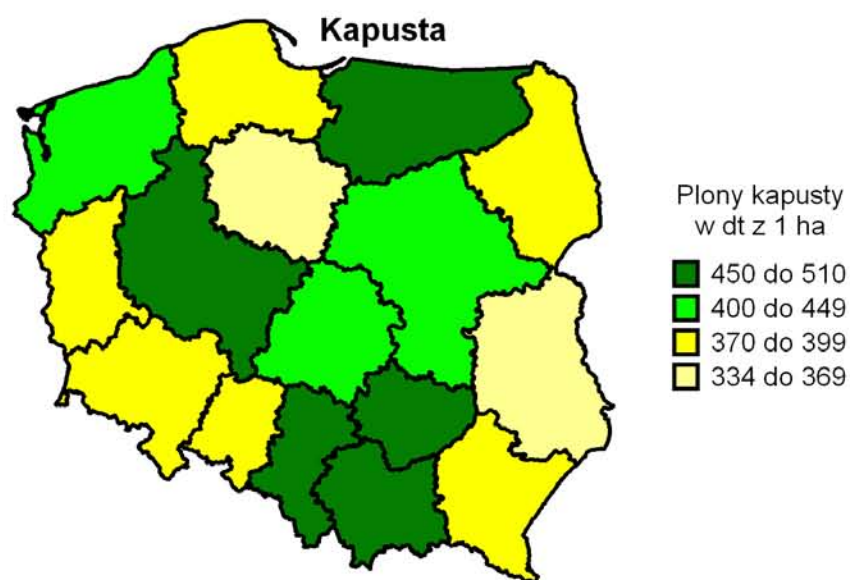
Kapustę uprawiano w 2009 r. na powierzchni 30,3 tys. ha (wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 2,3%), natomiast łączna produkcja kapusty wyniosła 1275,9 tys. t, tj. o 6,2% więcej od zbiorów 2008 r. Zwiększenie zbiorów kapusty było przede wszystkim wynikiem wyższego plonowania, ale również wzrostu powierzchni jej uprawy.

Tabl. 29. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie		2001 - 2005 ^a	2007	2008	2009		
A-powierzchnia w tys. ha		w liczbach bezwzględnych				2001 - 2005 ^a =100	2008= =100
B -plony z 1 ha w dt							
C -zbiory w tys. ton							
O g ó ł e m	A	207,9	217,1	197,8	206,5	99,3	104,4
	C	4652,7	4986,6	4430,4	4809,7	103,4	108,6
Kapusta	A	34,5	33,4	29,7	30,3	88,0	102,3
	B	396	397	405	421	106,3	104,0
	C	1365,1	1325,3	1200,9	1275,9	93,5	106,2
Kalafiory	A	10,9	10,8	10,5	10,9	100,0	103,8
	B	188	212	211	207	110,1	98,1
	C	205,1	227,8	221,3	225,3	109,9	101,8
Cebula	A	33,1	34,4	30,2	31,4	95,0	104,1
	B	212	219	205	225	106,1	109,8
	C	700,5	752,5	618,2	707,8	101,0	114,5
Marchew jadalna	A	30,9	31,4	28,2	29,5	95,5	104,7
	B	278	299	290	309	111,2	106,6
	C	861,1	938,2	817,0	913,3	106,1	111,8
Buraki ćwikłowe	A	14,5	14,3	12,7	13,3	91,7	104,7
	B	252	262	254	264	104,8	103,9
	C	364,8	374,7	322,4	350,7	96,1	108,8
Ogórki	A	21,1	19,7	18,7	18,9	89,4	100,8
	B	133	149	145	136	102,3	93,8
	C	280,5	293,3	272,0	256,4	91,4	94,2
Pomidory	A	13,0	13,5	12,2	12,9	99,2	105,1
	B	181	206	210	206	113,8	98,1
	C	234,8	277,4	257,4	265,3	113,0	103,1
Pozostałe ^b	A	49,9	59,6	55,6	59,3	118,8	106,6
	B	128	134	130	137	107,0	105,4
	C	640,7	797,4	721,1	815,0	127,2	113,0

a Przeciętne roczne. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

PLONY WARZYW GRUNTOWYCH

Zbiory **kalafiorów** wyniosły 225,3 tys. t, tj. o 1,8% więcej niż w 2008 r. Niewielki wzrost produkcji kalafiorów nastąpił jedynie na skutek zwiększenia powierzchni ich uprawy (o 3,8%), gdyż plonowanie tego gatunku było nieco niższe od uzyskanego w roku poprzednim.

Cebulę uprawiano w 2009 r. na powierzchni 31,4 tys. ha, tj. o 4,1% większej niż w roku poprzednim. Zbiory cebuli wyniosły 707,8 tys. t i były o 14,5% wyższe od uzyskanych w 2008 r. Zdecydowanie wyższe były również plony cebuli (o 9,8%). Cebula z ostatnich zbiorów była jednak gorszej jakości, miała niedostatecznie wykształconą łuskę zewnętrzną, co mogło przyczynić się do obniżenia jej wartości przechowalniczej.

Powierzchnia uprawy **marchwi jadalnej** oraz **buraków ćwikłowych** wzrosła w 2009 r. po 4,7% i wynosiła odpowiednio 29,5 tys. ha i 13,3 tys. ha. Warunki dla plonowania **warzyw korzeniowych**, w bieżącym roku, podobnie jak dla kapustnych, były bardzo korzystne, szczególnie ze względu na dostateczne uwilgotnienie gleby. Plonowanie warzyw korzeniowych, zwłaszcza marchwi, było bardzo wysokie, wyższe od dobrego plonowania z 2008 r. i zdecydowanie wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005. Zbiory marchwi jadalnej oszacowano na 913,3 tys. t, tj. o 11,8% więcej niż w 2008 r. Produkcja buraków ćwikłowych w 2009 r. wyniosła 350,7 tys. t, tj. o 8,8% więcej niż w poprzednim sezonie wegetacyjnym.

Warunki meteorologiczne podczas sezonu wegetacyjnego 2009 r. nie sprzyjały plonowaniu **warzyw ciepłolubnych**. Niekorzystny układ temperatur oraz nadmiar opadów wpłynęły na obniżenie plonowania, zwłaszcza ogórków. Plony ogórków były o 6,2% niższe od uzyskanych w 2008 r., lecz nieco wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005. Produkcja ogórków w 2009 r., przy powierzchni uprawy zbliżonej do poprzedniego sezonu, wyniosła 256,4 tys. t i była o 5,8% niższa od uzyskanej w roku poprzednim. Zbiory **pomidorów** natomiast wzrosły o 3,1% i osiągnęły poziom 265,3 tys. t. Produkcja pomidorów była wyższa niż w 2008 r. jedynie z uwagi na zwiększenie areалу uprawy (o 5,1%). Plonowanie pomidorów było nieco niższe od uzyskanego w roku poprzednim, jednak zdecydowanie wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005.

Łączne zbiory **warzyw „pozostałych”** (pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper, itp.) wyniosły 815,0 tys. t, tj. o 13,0% więcej od uzyskanych w 2008 r. Wzrost produkcji warzyw z tej grupy wystąpił zarówno na skutek zwiększenia powierzchni ich uprawy (o 6,6%), jak i lepszego plonowania większości z nich (średnio o ok. 5,4%).

Tabl. 30. Zbiory warzyw gruntowych według grup województw

Przedział wielkości produkcji w tys. ton	Liczba województw	Województwa
704 - 600	2	mazowieckie, łódzkie;
599 - 500	3	wielkopolskie, małopolskie, kujawsko – pomorskie;
499 - 300	2	lubelskie, świętokrzyskie;
299 - 100	4	dolnośląskie, pomorskie, podkarpackie, zachodniopomorskie;
poniżej 100	5	śląskie, warmińsko - mazurskie, lubuskie, podlaskie, opolskie.

Łączna powierzchnia uprawy **warzyw pod osłonami** w 2009 r. wynosiła 5309 ha, tj. o 1,8% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Powierzchnia uprawy pomidorów pod osłonami była zbliżona do arealu z roku 2008 (wzrost jedynie o 0,3 %), natomiast areal uprawy ogórków pod osłonami zwiększył się o 2,1%, a najbardziej wzrosła łączna powierzchnia uprawy pozostałych warzyw spod osłon, tj. o 3,8%. W porównaniu do roku 2008 największy wzrost zanotowano w powierzchni uprawy warzyw w szklarniach (o 3,0%), szczególnie dla warzyw z grupy pozostałe (o 6,3%) oraz ogórków (o 5,4%). Podobnie jak w latach poprzednich znacznie zmniejszyła się powierzchnia uprawy warzyw w inspektach (o 9,4%), przy czym areal uprawy ogórków w inspektach zmniejszył się o 8,0%, a powierzchnia uprawy warzyw z grupy pozostałe spadła w porównaniu do roku 2008 o 10,0%.

Tabl. 31. Powierzchnia upraw pod osłonami w 2009 r.

Wyszczególnienie	Warzywa				Kwiaty ogółem
	ogółem	z tego			
		pomidory	ogórki	pozostałe	
		w tys. m ²			
Razem	53087,9	24042,6	12896,3	16149,0	7691,4
Szklarnie	20342,2	10977,3	5388,3	3976,6	4251,9
Tunele foliowe ^a	32561,0	13065,3	7450,0	12045,7	3417,6
Inspekty	184,7	x	58,0	126,7	21,9
		2008=100			
Razem	101,8	100,3	102,1	103,8	93,3
Szklarnie	103,0	100,8	105,4	106,3	94,3
Tunele foliowe ^a	101,1	100,0	99,9	103,1	92,3
Inspekty	90,6	x	92,0	90,0	84,3

a Powyżej 1,5 m w szczycie.

Zbiory warzyw spod osłon w 2009 r. wyniosły 790,9 tys. t i były o 2,4% wyższe od uzyskanych w poprzednim roku. Wyższa niż w 2008 r. była jedynie łączna produkcja warzyw z grupy pozostałe (o 25,7%), natomiast zarówno zbiory ogórków, jak i pomidorów uprawianych pod osłonami zmniejszyły się nieco w porównaniu do roku poprzedniego, odpowiednio o 2,3% i 0,3%. Produkcję ogórków spod osłon w 2009 oszacowano na 224,2 tys. t, pomidorów na 443,9 tys. t, a łączne zbiory pozostałych warzyw spod osłon na 122,8 tys. t.

Tabl. 32. Zbiory warzyw uprawianych pod osłonami w 2009 r.

Wyszczególnienie	Warzywa			
	ogółem	z tego		
		pomidory	ogórki	pozostałe
	w tys. ton			
Razem	790,9	443,9	224,2	122,8
Szklarnie	403,4	256,5	115,5	31,4
Tunele foliowe ^a	386,2	187,4	108,0	90,8
Inspekty	1,3	x	0,6	0,7
	2008=100			
Razem	102,4	99,7	97,7	125,7
Szklarnie	103,2	102,0	101,8	121,3
Tunele foliowe ^a	101,6	96,8	93,6	127,6
Inspekty	95,5	x	99,1	92,3

a Powyżej 1,5 m w szczycie.

10. OWOCE Z DRZEW I KRZEWÓW OWOCOWYCH ORAZ PLANTACJI JAGODOWYCH

W 2009 r. produkcja owoców ogółem była wysoka i wyniosła 3646,3 tys. ton. Zbiory owoców w 2009 r. były jedynie o 194,5 tys. ton niższe od rekordowych zbiorów uzyskanych w 2008 r., tj. zmniejszyły się o 5,1%. Podobny spadek produkcji wystąpił w sektorze prywatnym (o 5,0%), w tym w gospodarstwach indywidualnych (o 4,7%), natomiast w sektorze publicznym zbiory owoców w 2009 r. zmniejszyły się w porównaniu do roku poprzedniego o 27,5%.

Tabl. 33. Zbiory owoców ogółem według grup producentów

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton			2001- 2005 ^a =100	2008= =100	
O g ó ł e m	3236,5	1693,9	3840,8	3646,3	112,7	94,9
Sektor prywatny	3220,6	1685,2	3827,5	3636,6	112,9	95,0
w tym:						
gospodarstwa indywidualne	3169,3	1654,4	3769,2	3593,6	113,4	95,3
Sektor publiczny	15,9	8,7	13,3	9,6	60,6	72,5

a Przeciętne roczne.

Owoce z drzew

W 2009 r. warunki agrometeorologiczne dla wzrostu owoców z drzew były sprzyjające i przyczyniły się do uzyskania wysokich plonów.

Łączna produkcja owoców z drzew wyniosła 3099,9 tys. t, tj. o 5,7% mniej od rekordowej produkcji z roku 2008. Niższa od uzyskanej w roku 2008 r. była jedynie produkcja jabłek i wiśni, natomiast zbiory wszystkich pozostałych gatunków owoców z drzew były wyższe. Największy wzrost zbiorów w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano dla moreli, czereśni i gruszek.

Z powodu łagodnej zimy 2008/2009, w 2009 roku (podobnie jak w roku poprzednim) obserwowano nasilenie występowania szkodników i chorób.

Szacuje się, że zbiory **jabłek** w 2009 roku wyniosły ok. 2626,3 tys. t i były tylko o 7,2% mniejsze od rekordowych zbiorów z roku poprzedniego. Wynikało to jedynie z niższego plonowania (o 8,1%) w porównaniu do wyjątkowo wysokich plonów 2008 r.. Produkcja jabłek w ostatnim sezonie była jednak bardzo wysoka – znacznie wyższa od średniej z lat 2001- 2005 (o 13,0%). W 2009 roku słabiej owocowały między innymi odmiany: Jonagold, Ligol, Lobo i Cortland. Jabłka z ostatnich zbiorów były nieco gorszej jakości - część owoców była przerośnięta, część uszkodzona przez choroby, a lokalnie także przez gradobicia.

Tabl. 34. Powierzchnia uprawy, liczba drzew owocujących i zbiory jabłek według odmian w 2009 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia uprawy drzew ogółem		Liczba drzew owocujących		Zbiory	
	w ha	ogółem =100	w szt.	ogółem =100	w dt	ogółem =100
O g ó ł e m	173607	100,0	112315297	100,0	26262734	100,0
Idared	27948	16,1	17824496	15,9	3786056	14,4
Jonagold	19884	11,5	12393826	11,0	2956568	11,3
Szampion	17650	10,2	13689475	12,2	3078771	11,7
Cortland	15005	8,6	8869591	7,9	2144365	8,2
Lobo	13434	7,7	8257914	7,4	2079488	7,9
Gloster	10346	6,0	8840804	7,9	2105846	8,0
Golden Delicious	7968	4,6	4852677	4,3	1235361	4,7
Ligol	7850	4,5	5493732	4,9	1435588	5,5
Elstar	5320	3,1	2900689	2,6	709608	2,7
Red Delicious	4457	2,6	2722843	2,4	639617	2,4
Gala	4414	2,5	2776963	2,5	872545	3,3
Melrose	4332	2,5	2557976	2,3	637684	2,4
Spartan	4108	2,4	2517992	2,2	590677	2,2
Mc Intosh	3316	1,9	1995448	1,8	440018	1,7
Antonówka	3195	1,8	1813626	1,6	419954	1,6
Jonatan	3061	1,8	1734259	1,5	418605	1,6
Bankroft	2310	1,3	1412011	1,3	293588	1,1
Boskoop	1127	0,6	828327	0,7	155877	0,6
Wealthy	906	0,5	428758	0,4	118802	0,5
Pozostałe	16976	9,8	10403890	9,2	2143716	8,2

Powierzchnia uprawy jabłoni w 2009 r. zwiększyła się nieznacznie (o 1,0%) w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosła 173,6 tys. ha.

Struktura odmianowa jabłoni z roku na rok ulega zmianie. W dalszym ciągu zyskują na znaczeniu odmiany takie jak: Jonagold i Szampion oraz Gala i Ligol, a tracą odmiany starsze takie jak: Jonatan czy Spartan. Nadal największy udział w powierzchni uprawy jabłoni w Polsce ma odmiana Idared (16,1%), a w następnej kolejności: Jonagold (11,5%), Szampion (10,2%) oraz Cortland (8,6%).

Tabl. 35. Powierzchnia uprawy drzew owocowych

Wyszczególnienie	2008	2009	
	w tysiącach ha		2008 = 100
O g ó ł e m	276,6	279,2	100,9
Jabłonie	172,0	173,6	101,0
Grusze	13,0	13,2	101,0
Śliwy	21,1	21,0	99,6
Wiśnie	36,2	35,5	98,0
Czereśnie	9,9	10,6	107,3
Brzoskwinie	3,2	3,4	105,6
Morele	1,7	1,8	109,0
Orzechy włoskie	19,6	20,1	102,7

Tabl. 36. Plony owoców z drzew owocowych

Wyszczególnienie	2008	2009	
	z 1 ha w dt		2008 = 100
Jabłonie	164,6	151,3	91,9
Grusze	55,9	63,1	112,9
Śliwy	53,8	57,4	106,7
Wiśnie	55,8	53,4	95,7
Czereśnie	41,2	47,5	115,3
Brzoskwinie	38,1	37,4	98,2
Morele	24,6	28,8	117,1
Orzechy włoskie	5,9	6,2	105,1

Tabl. 37. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001-2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001-2005 ^a =100	2008= =100
O g ó ł e m	2761,9	1263,1	3287,5	3099,9	112,2	94,3
Jabłonie	2325,1	1040,0	2830,9	2626,3	113,0	92,8
Grusze	78,6	30,7	72,8	83,0	105,6	114,0
Śliwy	113,7	53,5	113,6	120,7	106,2	106,3
Wiśnie	177,1	107,7	201,7	189,2	106,8	93,8
Czereśnie	43,1	20,2	40,8	50,5	117,2	123,7
Brzoskwinie	.	3,6	12,1	12,5	x	103,6
Morele	.	1,1	4,1	5,2	x	127,9
Orzechy włoskie	7,4	6,4	11,6	12,4	168,5	107,3

a Przeciętne roczne.

Zbiory **gruszek** w 2009 roku wyniosły około 83,0 tys. t, tj. były o 14,0% wyższe od produkcji z poprzedniego sezonu wegetacji i o 5,6% większe od średniej produkcji z lat 2001 - 2005. Spowodowane było to znacznym wzrostem plonowania tego gatunku w porównaniu do roku poprzedniego. Plony gruszek były o 12,9% wyższe od uzyskanych w roku poprzednim i o 19,3% wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005. W ostatnim sezonie zwiększył się także nieco areal uprawy gruszy, choć w porównaniu ze średnią z lat 2001 – 2005 jest on zdecydowanie niższy (o 11,5%). Powierzchnia uprawy **gruszy** w 2009 r. wyniosła 13,2 tys. ha.

Produkcja **śliwek** w 2009 r. była wysoka i wyniosła 120,7 tys. t, tj. o 6,3% więcej od zbiorów roku poprzedniego i o 6,2% więcej w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005. Wzrost produkcji nastąpił mimo ograniczenia w ostatnich latach powierzchni uprawy śliw (zmniejszenie arealu o 18,8% w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005 i niewielki spadek powierzchni uprawy w porównaniu do roku 2008). Plony śliwek, podobnie jak w przypadku gruszek, były w ostatnim sezonie wyższe od uzyskanych w 2008 r. (wzrost o 6,7%) i znacznie wyższe od średniej z lat 2001 – 2005 (o 31,1%).

Zbiory **wiśni** w 2009 r. wyniosły ok. 189,2 tys. t i były o 6,2% niższe od wysokiej produkcji z 2008 r., lecz o 6,8% wyższe od średniej produkcji z lat 2001 – 2005. Produkcja wiśni w 2009 r. byłaby znacznie większa – wręcz rekordowa, gdyby wszystkie owoce zostały zebrane, część owoców pozostała jednak na drzewach z powodu niskiej opłacalności zbioru. W związku z tym plony były mniejsze niż w 2008 roku (o 4,3%), jednak zdecydowanie wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005 (o 14,8%). Areal uprawy wiśni uległ w ostatnim sezonie niewielkiemu ograniczeniu: w odniesieniu do 2008 r. o 2,0%, a w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005 o 6,8%.

Zbiory **czereśni** w 2009 r. były rekordowe i wyniosły 50,5 tys. t, tj. o 23,7% więcej od produkcji 2008 r. i o 17,2% więcej od średniej produkcji z lat 2001 – 2005, co było wynikiem znacznie wyższego plonowania tego gatunku (wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim i do średnich plonów z lat 2001 – 2005, odpowiednio o 15,3% i o 22,7%). Czereśnie odmian późniejszych były gorszej jakości z powodu spękania.

Łączna produkcja **brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich** wyniosła 30,2 tys. t i była o 8,7% wyższa od produkcji z roku 2008. Wyższe były zbiory wszystkich gatunków z tej grupy, lecz największy wzrost zbiorów wystąpił dla moreli (o 27,9%). Wzrost zbiorów moreli spowodowany był znacznym zwiększeniem plonowania i zdecydowanym wzrostem powierzchni

ich uprawy. W ostatnim sezonie został zahamowany gwałtowny przyrost powierzchni uprawy orzechów włoskich i areal ten był tylko nieco wyższy od powierzchni uprawy w 2008 r.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory **owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** w 2009 r. wyniosły 546,3 tys. t i były o 1,3% niższe od zbiorów roku poprzedniego. Zanotowano niewielki spadek produkcji większości gatunków owoców z tej grupy, z wyjątkiem malin oraz borówki wysokiej, której produkcja w ostatnim sezonie była bardzo wysoka i znacznie przekroczyła poziom z 2008 r. Powierzchnia uprawy tych dwóch gatunków była wyższa od areалу z roku poprzedniego, zaś pozostałych gatunków niższa. Plonowanie większości gatunków krzewów owocowych i plantacji jagodowych było zbliżone do poziomu 2008 r., jedynie w przypadku borówki wysokiej i aronii plony odbiegały od uzyskanych w poprzednim sezonie, przy czym dla borówki wysokiej były znacznie wyższe, a dla aronii niższe.

Tabl. 38. Powierzchnia uprawy krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2008	2009	
	w tysiącach ha		2008 = 100
Truskawki	54,2	53,6	98,9
Maliny	20,0	20,2	101,3
Porzeczki	43,3	43,1	99,5
Agrest	2,9	2,8	97,3
Pozostałe ^a	11,9	11,0	92,8
w tym:			
aronia	5,7	5,1	89,7
borówka wysoka	2,3	2,4	104,9
leszczyna	3,1	2,7	85,0

a Aronia, borówka wysoka, leszczyna i inne.

Powierzchnia uprawy **truskawek** w 2009 r. z uwzględnieniem areálu uprawy truskawek w ogrodach przydomowych wyniosła 53,6 tys. ha i była o 1,1% mniejsza od areálu uprawy tego gatunku w 2008 r. Plonowanie truskawek było zbliżone do uzyskanego w 2008 r. W wyniku niewielkiego ograniczenia areálu uprawy, zbiory truskawek były nieco mniejsze od uzyskanych

w roku poprzednim (o 0,9%) i wyniosły 198,9 tys. t. W sezonie wegetacyjnym 2009 r. nie odnotowano znaczących strat mrozowych ani przymrozkowych na plantacjach truskawek. Warunki podczas wegetacji były na ogół sprzyjające, jedynie w okresie zbiorów nadmierne opady deszczu spowodowały w wielu rejonach kraju porażenie plantacji truskawek szarą pleśnią, gnicie owoców i pogorszenie ich jakości.

Tabl. 39. Plony owoców z krzewów owocowych i z plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2008	2009	
	z 1 ha w dt		2008 = 100
Truskawki	37,1	37,1	100,0
Maliny	40,8	40,4	99,0
Porzeczki	45,4	45,6	100,4
Agrest	55,7	55,9	100,4
Pozostałe ^a	48,9	48,3	98,8
w tym:			
aronia	78,4	71,9	91,7
borówka wysoka	34,8	46,6	133,9
leszczyna	11,0	11,5	104,5

a Aronia, borówka wysoka, leszczyna i inne.

Tabl. 40. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^a	2007	2008	2009		
	w tysiącach ton				2001-2005 ^a =100	2008 =100
O g ó ł e m	474,6	430,8	553,2	546,3	115,1	98,7
Truskawki	179,3	174,6	200,7	198,9	110,9	99,1
Maliny	51,0	56,4	81,6	81,8	160,4	100,3
Porzeczki	181,3	138,6	196,6	196,5	108,4	99,9
Agrest	21,7	13,7	16,2	15,8	72,9	97,7
Pozostałe ^b	41,3	47,5	58,2	53,4	129,2	91,7
w tym:						
aronia	.	37,0	44,8	36,8	x	82,2
borówka wysoka	.	5,2	7,9	11,0	x	140,3
leszczyna	2,1	3,5	3,4	3,1	147,0	89,0

a Przeciętne roczne. b Aronia, borówka wysoka, leszczyna i inne.

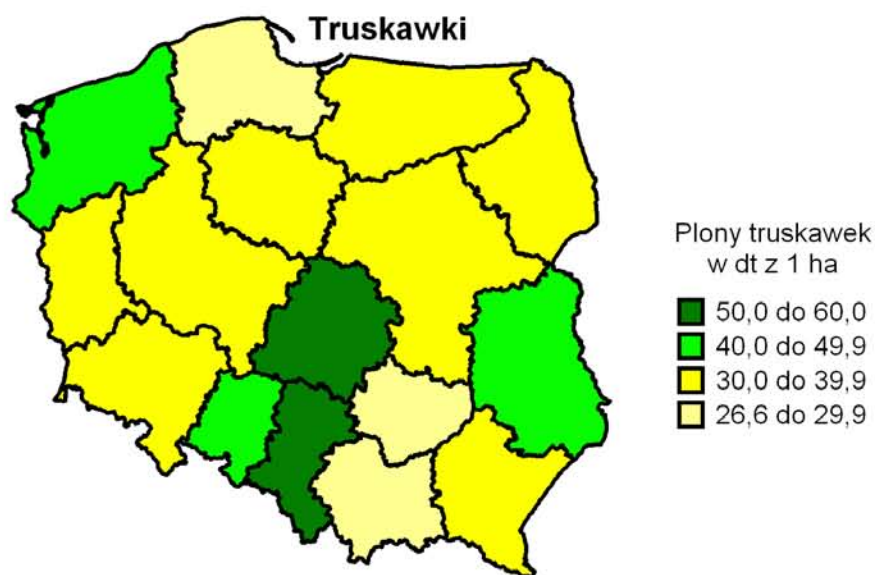
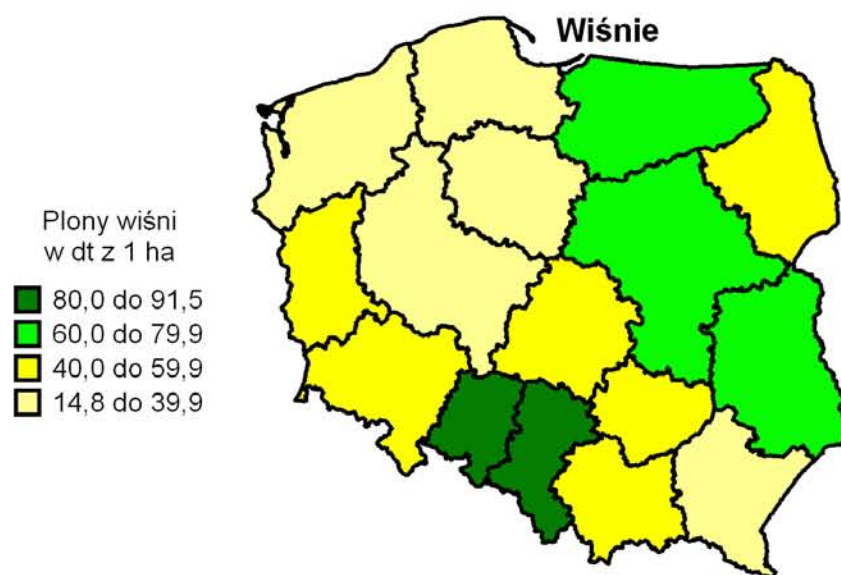
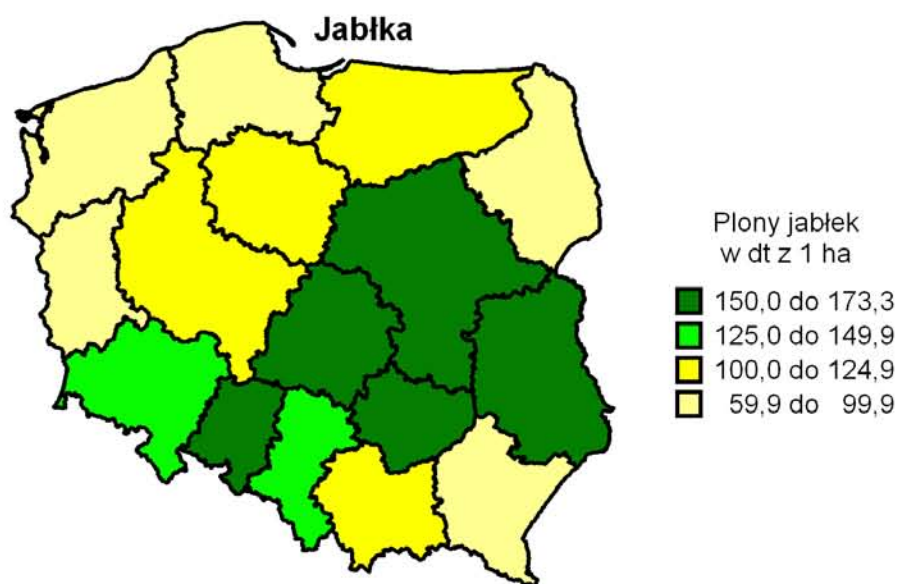
Produkcja **malin** wyniosła 81,8 tys. t i była nieco wyższa od uzyskanej w roku 2008 (o 0,3%), a w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005 o ponad 60%. Sprzyjające warunki owocowania, szczególnie odmian jesiennych, pozwoliły osiągnąć plony niewiele niższe od wysokich plonów uzyskanych w 2008 r. Nieznaczny wzrost produkcji malin w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił jedynie w wyniku niedużego wzrostu areału ich uprawy (o 1,3%). W porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005 powierzchnia uprawy malin zwiększyła się o 41,4%, a plony wzrosły o 13,5%.

Powierzchnia uprawy, plony i zbiory **porzeczek** w 2009 r. były zbliżone do poziomu roku poprzedniego. Łączna produkcja porzeczek (czarnych i kolorowych) była tylko nieznacznie niższa od uzyskanej w 2008 r. i wyniosła 196,5 tys. t. Powierzchnia uprawy porzeczek w 2009 r. uległa niewielkiemu ograniczeniu (o 0,5%), natomiast plony nieznacznie wzrosły w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacji (o 0,4%).

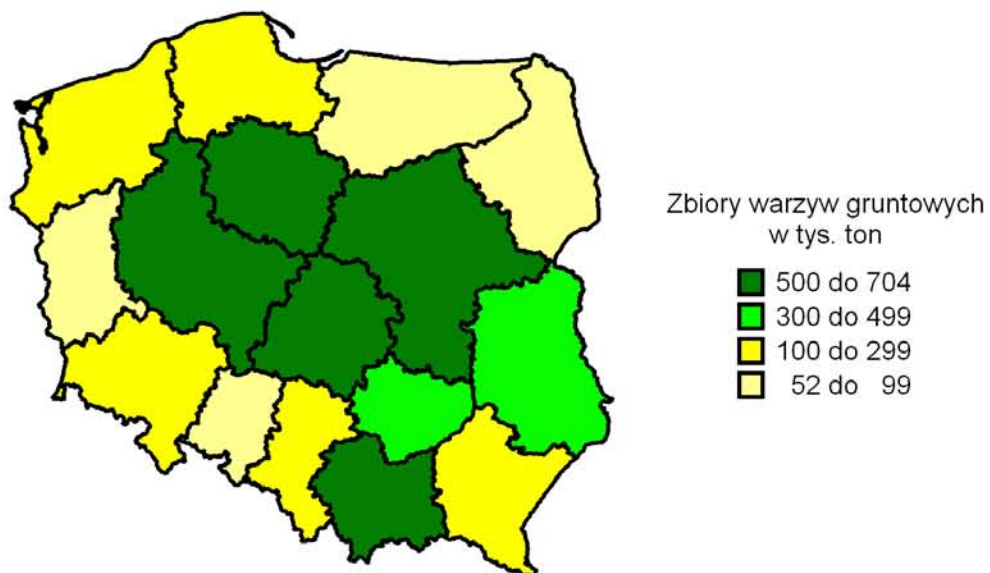
Zbiory **agrestu** wyniosły w 2009 roku 15,8 tys. t, tj. o 2,3% mniej niż w roku poprzednim. Spadek produkcji był jedynie wynikiem zmniejszenia powierzchni uprawy (o 2,7%), która to tendencja utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat. Plonowanie tego gatunku w 2009 r. było tylko nieznacznie wyższe od uzyskanego w roku poprzednim.

Łączne zbiory **pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** wyniosły 53,4 tys. t, tj. o 8,3% mniej niż w 2008 r. Najbardziej przyczyniło się do tego zmniejszenie powierzchni uprawy, plonów i zbiorów aronii. Na przestrzeni ostatnich trzech latach zanotowano zdecydowane ograniczanie areału jej uprawy, lecz jest to nadal najbardziej znaczący gatunek z tej grupy owoców. Produkcja aronii w 2009 r. wyniosła 36,8 tys. t i była o 17,8% mniejsza od uzyskanej w poprzednim sezonie. W porównaniu z rokiem 2008 znacznie większa była natomiast produkcja borówki wysokiej (wzrost o 40,3%). Było to przede wszystkim wynikiem znacznie wyższego plonowania (o blisko 34%), ale też zwiększenia areału jej uprawy, który w dalszym ciągu wzrasta systematycznie z roku na rok. W minionym sezonie zbiory borówki wysokiej wyniosły 11,0 tys. t. Produkcja leszczyny, mimo nieco wyższych plonów, była mniejsza niż w poprzednim sezonie wegetacyjnym i wyniosła 3,1 tys. t. Łączna powierzchnia uprawy wszystkich gatunków należących do grupy „pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych” była niższa o 7,2% od areału ich uprawy z 2008 r.

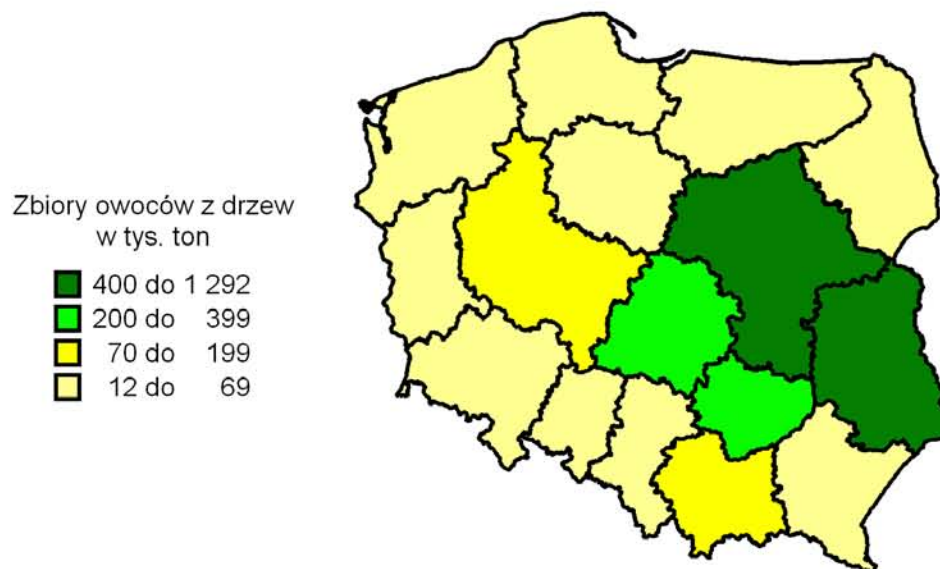
PLONY OWOCÓW

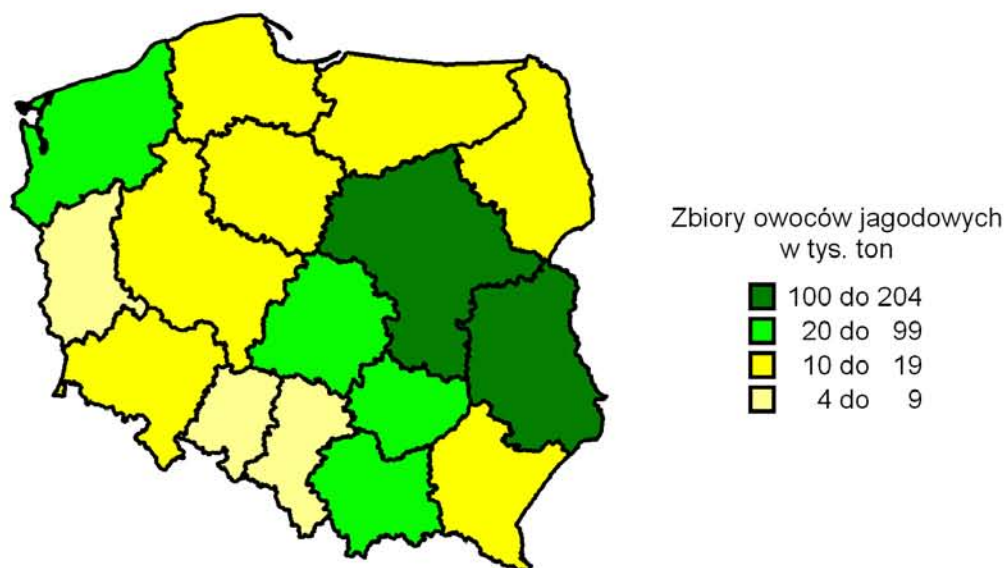
ZBIORY WARZEW GRUNTOWYCH

ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW

ZBIORY OWOCÓW JAGODOWYCH

DZIAŁ II. PRZEBIEG SIEWÓW ORAZ OCENA STANU ZASIEWÓW PRZEPROWADZONA W LISTOPADZIE 2009 r.

Przygotowanie pól pod zasiewy ozimin było w bieżącym roku trudne z powodu zmiennych warunków pogodowych. Susza glebowa we wrześniu, a deszczowa pogoda w drugiej połowie października utrudniała wykonywanie prac polowych oraz siewy ozimin.

Według informacji otrzymanych od rzeczoznawców terenowych spadek dochodów rolników w związku z niskimi cenami produktów rolnych wpłynął na stosowanie mniejszych dawek nawozów. Równocześnie spadek popytu na środki produkcji spowodował reakcję niektórych producentów i dystrybutorów nawozów w postaci obniżki ich cen.

Zaopatrzenie w materiał siewny było dobre. Centrale Nasienne oferowały duży asortyment odmian, jednak zainteresowanie rolników ich zakupem było niższe w porównaniu do roku ubiegłego. Do zakupu kwalifikowanego materiału siewnego nie zachęcały rolników nawet dopłaty ARR (np 100 zł do 1 ha obsianego zboża) oraz uproszczona procedura składania wniosków. Do siewów używane było głównie ziarno z własnej produkcji, a niekiedy z wymiany międzysąsiedzkiej.

Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią, przed wejściem w stan zimowego spoczynku, były właściwie wyrosnięte i dobrze rozkrzewione, a przebieg pogody w listopadzie nie stwarzał zagrożenia dla roślin.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie 2009 r. wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. zasiano blisko 4,9 mln ha tj. o blisko 181 tys. ha mniej niż wynosiła powierzchnia uprawy zbóż ozimych w 2009 r., w tym:

- pszenicy ozimej zasiano ponad 1,9 mln ha,
- żyta blisko 1,4 mln ha,
- pszenżyta ozimego blisko 1,3 mln ha,
- jęczmienia ozimego 216,5 tys. ha,
- mieszanek zbożowych ozimych 80,7 tys. ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem ozimym szacuje się na nieco ponad 750 tys. ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był analogiczny jak w roku ubiegłym. Oceniono go na 3,6 – 3,8 stopnia kwalifikacyjnego .

Najwyżej oceniono stan plantacji rzepaku i rzepiku na 3,8 stopnia a najniżej stan upraw: pszenicy ozimej, żyta, pszenżyta ozimego i ozimych mieszanek zbożowych na 3,6 stopnia.

W przekroju terytorialnym stan plantacji zbóż ozimych był bardzo zróżnicowany. Oceny stanu poszczególnych gatunków zbóż ozimych wahały się:

- ◆ dla pszenicy od 3,2 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla żyta od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla jęczmienia od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwach: lubelskim, lubuskim i świętokrzyskim,
- ◆ dla pszenżyta od 3,2 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla mieszanek zbożowych od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwach: śląskim i świętokrzyskim.

Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego oceniono na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego. Oceny plantacji wahały się od 3,4 stopnia kwalifikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim do 4,0 w województwach: podkarpackim, śląskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano około 75,4% powierzchni pszenicy ozimej (w 2008 r. – 78,6%), około 78,5% powierzchni żyta (w 2008 r. – 80,1%), około 83,6% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2008 r. – 86,3%), około 79,2% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2008 r. – 81,3%), około 77,3% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2008 r. – 72,8%) i około 78,4% powierzchni rzepaku ozimego (w 2008 r. -83,8%).

Tabl. 41. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie

Wyszczególnienie	Pszenica ozima	Żyto	Jęczmień ozimy	Pszonżyto ozime	Mieszanki zbożowe ozime	Rzepak i rzepik ozimy
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
1991-1995 ^{b)}	3,5	3,5	3,5	3,5	•	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,5	3,6	3,5	3,5	•	3,4
2001	3,6	3,5	3,5	3,5	•	3,5
2002	3,5	3,4	3,4	3,5	•	3,4
2003	3,6	3,7	3,6	3,6	•	3,6
2004	3,7	3,6	3,6	3,7	•	3,7
2005	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,2
2006	3,7	3,5	3,6	3,6	3,4	3,7
2007	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,7
2008	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6	3,9
2009	3,6	3,6	3,7	3,6	3,6	3,8

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Największy udział zasiewów **pszenicy ozimej** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: łódzkim 90,4% i kujawsko-pomorskim 90,0%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 45,0% i opolskim 60,0%.

Największy udział zasiewów **żyta** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: mazowieckim 96,6%, kujawsko-pomorskim 95,0% i dolnośląskim 93,9%, a najmniejszy w województwach: wielkopolskim 50,0% i lubuskim 56,6%.

W trzech województwach – kujawsko-pomorskim, lubuskim i opolskim zasiewy **jęczmienia ozimego** pod zbiory 2010 roku wykonano w optymalnym terminie agrotechnicznym, zaś w województwie lubelskim w optymalnym terminie zasiano jedynie 51,2% areału uprawy jęczmienia ozimego.

Największy udział zasiewów **pszenżyta ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 97,0% i dolnośląskim 92,0%, mazowieckim 91,9% i lubelskim 91,7%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 59,0% i wielkopolskim 60,0%.

Największy udział zasiewów **ozimych mieszanek zbożowych** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 100,0%, śląskim 97,6% i łódzkim 96,4%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 42,0% i wielkopolskim 50,0.

Największy udział zasiewów **rzepaku i rzepiku ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 100,0% i mazowieckim 98,2%, a najmniejszy w województwach: pomorskim 25,0%, wielkopolskim 50,0% i lubelskim 56,7%.

Tabl. 42. Struktura zasiewów powierzchni obsianej w optymalnym terminie agrotechnicznym według regionów

Wyszczególnienie	Pszenica ozima	Żyto	Jęczmień ozimy	Pszennyto ozime	Mieszanki zbożowe ozime	Rzepak i rzepik ozimy
	w % powierzchni zasianej					
Polska	75,4	78,5	83,6	79,2	77,3	78,4
Region Centralny	42,1	26,0	55,6	38,5	35,9	36,4
Region Południowy	78,3	89,2	90,1	83,8	87,5	88,1
Region Wschodni	71,4	82,7	68,0	80,0	62,7	70,6
Region Północno-Zachodni	73,8	61,2	74,3	65,2	55,3	69,3
Region Południowo-Zachodni	66,9	90,9	97,4	87,3	87,1	91,0
Region Północny	81,5	79,6	93,0	81,4	87,1	74,8

Największy udział powierzchni zasiewów zbóż ozimych **przeprowadzonych w optymalnym terminie agrotechnicznym** zanotowano: w południowo-zachodnim regionie kraju (97,4% jęczmienia ozimego, 90,9 % żyta i 87,3% pszenżyta ozimego), w północnym regionie kraju (81,5% pszenicy ozimej), w południowym regionie kraju (87,5% mieszanek zbożowych ozimych) oraz 91,0% powierzchni obsianej rzepakiem i rzepikiem w południowo - zachodnim regionie kraju.

DZIAŁ III. TABLICE

TABL. 1/43/. PRODUKCJA ZBÓŻ, OLEISTYCH I BURAKÓW CUKROWYCH WEDŁUG SEKTORÓW

Wyszczególnienie	Lata ^a	Powierzchnia w tys. ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w tys. ton
ZBOŻA				
Ogółem	(2001-2005)	8396.7	31.9	26758.3
	2008	8598.8	32.2	27664.3
	2009	8582.8	34.8	29826.6
Sektor prywatny	(2001-2005)	8277.6	31.6	26165.7
	2008	8501.7	31.9	27143.3
	2009	8485.2	34.5	29291.9
w tym:				
gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	7577.2	30.3	22970.4
	2008	7845.1	30.6	23980.7
	2009	7859.2	33.1	26041.6
Sektor publiczny	(2001-2005)	119.1	49.8	592.6
	2008	97.1	53.7	521.0
	2009	97.5	54.8	534.7
OLEISTE				
Ogółem	(2001-2005)	501.6	24.0	1203.1
	2008	791.4	26.9	2128.4
	2009	833.8	30.3	2527.5
Sektor prywatny	(2001-2005)	472.7	23.7	1119.2
	2008	759.0	26.7	2023.8
	2009	799.6	30.1	2405.2
w tym:				
gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	305.5	21.8	665.1
	2008	542.7	25.4	1380.2
	2009	574.1	28.7	1647.2
Sektor publiczny	(2001-2005)	28.9	29.0	83.9
	2008	32.4	32.3	104.6
	2009	34.2	35.7	122.3
BURAKI CUKROWE				
Ogółem	(2001-2005)	298.0	411	12236.0
	2008	187.5	465	8715.1
	2009	199.9	543	10849.2
Sektor prywatny	(2001-2005)	287.5	409	11761.6
	2008	181.5	465	8444.9
	2009	192.4	545	10481.8
w tym:				
gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	246.7	407	10039.1
	2008	155.8	467	7278.3
	2009	162.4	553	8979.4
Sektor publiczny	(2001-2005)	10.5	451	474.5
	2008	6.0	449	270.2
	2009	7.6	485	367.4

a w latach 2001-2005 - średnia wieloletnia

**TABL. 2/44/. PRODUKCJA ZIEMNIAKÓW, KUKURYDZY NA ZIELONKĘ I Z TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH
WEDŁUG SEKTORÓW**

Wyszczególnienie	Lata ^a	Powierzchnia w tys. ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w tys. ton
ZIEMNIAKI				
Ogółem	(2001-2005)	813.0	180	14600.4
	2008	548.9	191	10462.1
	2009	508.0	191	9702.8
Sektor prywatny	(2001-2005)	810.1	179	14529.5
	2008	546.7	190	10401.9
	2009	505.9	191	9645.3
w tym: gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	799.0	178	14186.3
	2008	534.9	187	10029.8
	2009	494.9	187	9268.3
Sektor publiczny	(2001-2005)	2.9	248	70.9
	2008	2.2	273	60.2
	2009	2.0	284	57.5
KUKURYDZA NA ZIELONKĘ				
Ogółem	(2001-2005)	246.0	414	10191.6
	2008	415.7	412	17114.5
	2009	419.7	449	18833.0
Sektor prywatny	(2001-2005)	227.4	416	9468.4
	2008	398.8	415	16547.7
	2009	403.5	452	18216.9
w tym: gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	184.7	430	7949.2
	2008	348.2	431	15015.7
	2009	358.9	462	16575.1
Sektor publiczny	(2001-2005)	18.6	389	723.3
	2008	16.9	335	566.8
	2009	16.2	380	616.1
TRWAŁE UŻYTKI ZIELONE				
Ogółem	(2001-2005)	3489.3	39.7	13858.7
	2008	3184.4	45.2	14397.0
	2009	3179.7	47.3	15050.2
Sektor prywatny	(2001-2005)	3211.9	42.8	13737.9
	2008	3107.2	46.0	14283.1
	2009	3095.1	48.3	14951.4
w tym: gospodarstwa indywidualne	(2001-2005)	3048.9	44.1	13456.7
	2008	2994.7	46.7	13995.1
	2009	2985.6	49.1	14654.6
Sektor publiczny	(2001-2005)	277.4	4.4	120.8
	2008	77.2	14.7	113.9
	2009	84.6	11.7	98.9

a w latach 2001-2005 - średnia wieloletnia

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH
A. OGÓŁEM

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierz- chnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Zboża	8 582 783	34,8	298 266 201	99,8	108,1	107,8
Zboża podstawowe z mieszkankami	8 228 846	34,1	280 200 701	100,2	108,6	108,9
Zboża podstawowe	6 889 199	35,0	241 360 248	101,8	107,4	109,4
Pszenica ogółem	2 346 215	41,7	97 898 556	103,0	102,5	105,6
ozima	2 008 843	43,2	86 863 255	103,9	100,9	105,0
jara	337 372	32,7	11 035 301	97,8	112,4	110,1
Żyto	1 395 702	26,6	37 128 929	99,9	107,7	107,7
Jęczmień ogółem	1 157 029	34,4	39 838 958	95,9	114,7	110,1
ozimy	227 165	42,7	9 694 916	129,2	106,8	138,0
jary	929 864	32,4	30 144 042	90,2	114,5	103,3
Owies	525 272	26,9	14 153 971	95,4	117,5	112,1
Pszenżyto ogółem	1 464 981	35,7	52 339 834	109,9	106,9	117,4
ozime	1 349 647	36,3	48 963 200	110,2	105,8	116,6
jare	115 334	29,3	3 376 634	106,1	122,1	129,4
Mieszkanki zbożowe ogółem	1 339 647	29,0	38 840 453	92,8	114,2	105,7
ozime	79 317	32,2	2 552 823	113,2	109,2	123,3
jare	1 260 330	28,8	36 287 630	91,7	114,3	104,7
Gryka	69 830	11,6	812 261	108,2	108,4	118,2
Proso	7 465	16,3	121 422	123,7	103,8	128,0
Pozostałe zbożowe	2 585	25,6	66 169	132,9	130,6	173,2
Kukurydza na ziarno	274 056	62,3	17 065 648	86,4	107,2	92,5
Strączkowe jadalne (konsumpcyjne)	27 837	21,5	598 501	102,1	103,9	106,1
w tym:						
groch	10 669	23,3	248 978	99,9	106,4	106,5
fasola	14 267	20,0	284 966	94,5	101,0	95,5
bób	2 409	23,0	55 435	180,2	101,8	183,1
Ziemniaki	507 952	191	97 027 958	92,5	100,0	92,7
Buraki cukrowe	199 936	543	108 491 579	106,6	116,8	124,5
Oleiste (na ziarno)	833 805	30,3	25 275 117	105,4	112,6	118,8
Rzepak i rzepik ogółem	809 970	30,8	24 968 245	105,0	112,8	118,6
ozimy	787 473	31,1	24 473 277	105,2	112,3	118,2
jary	22 497	22,0	494 968	99,8	138,4	138,4
Inne oleiste	23 835	12,9	306 872	117,3	116,2	136,2
w tym:						
len oleisty	1 624	12,8	20 819	121,1	109,4	133,1
Len włóknisty	1 897	15,9	30 139	78,1	76,4	59,6
Konopie	456	71,6	32 671	47,6	120,7	57,5
Okopowe pastewne	29 395	419	12 321 305	89,2	105,5	94,2
w tym:						
buraki pastewne	23 047	434	10 006 936	89,8	104,6	94,0

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)

A. OGÓŁEM (cd.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Strączkowe pastewne (ziarno)	92 047	23,1	2 124 077	108,3	112,1	121,3
peluszką	3 788	20,7	78 263	122,5	114,4	140,2
wyka	3 022	17,0	51 245	171,8	101,8	174,3
bobik	3 943	25,3	99 686	88,4	110,0	97,3
łubin słodki	35 678	16,0	569 539	116,3	124,0	143,5
mieszanek strączkowe i zbożowo- strączkowe	45 616	29,1	1 325 344	101,3	112,4	113,5
Łubin gorzki (ziarno)	3 603	13,6	49 144	126,5	101,5	129,0
Strączkowe pastewne (zielonka)	10 569	182	1 919 985	124,4	102,8	127,9
peluszką	2 120	172	365 042	118,7	97,7	116,2
wyka	1 763	177	311 726	172,0	102,9	176,5
bobik	444	166	73 575	105,7	94,9	100,1
łubin słodki	1 909	170	325 258	102,2	98,3	100,9
mieszanek strączkowe i zbożowo- strączkowe	4 333	195	844 384	127,6	107,7	137,3
Motylkowe drobnonasiennne (ziarno)	28 597	6,2	177 039	101,4	108,8	109,3
koniczyna	3 941	4,5	17 801	130,3	118,4	154,6
lucerna	1 236	4,5	5 536	95,9	97,8	93,7
esparceta	61	3,5	215	76,3	74,5	57,5
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	2 403	5,5	13 290	145,5	131,0	189,7
trawy polowe	14 397	6,9	99 854	86,9	107,8	94,8
inne pastewne	6 559	6,2	40 343	117,2	108,8	126,5
Motylkowe drobnonasiennne (zielonka)	465 049	233	108 549 175	98,5	102,2	100,8
koniczyna	36 567	263	9 620 523	83,0	104,8	86,9
lucerna	25 463	309	7 859 036	85,0	106,6	90,3
esparceta	699	188	131 343	85,5	108,0	92,4
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	14 810	161	2 382 649	85,6	111,8	95,7
trawy polowe	318 345	233	74 027 959	99,3	101,7	100,9
inne pastewne	15 546	209	3 242 703	75,8	114,8	87,0
pastwiska polowe	53 619	211	11 284 962	137,1	101,0	137,8
Kukurydza na zielonkę	419 667	449	188 329 834	101,0	109,0	110,0
Siano z trwałych użytków zielonych	3 179 687	47,3	150 502 183	99,9	104,6	104,5
siano z łąk trwałych	2 463 069	49,2	121 277 108	100,5	101,9	102,4
siano z pastwisk trwałych	716 618	40,8	29 225 075	97,6	117,2	114,4
Słoma zbóż podst. z mieszanekami	8 228 846	35,5	291 945 104	100,2	108,9	108,9
Słoma strączkowych	x	x	2 548 895	x	x	121,3
Plewy motylkowych	x	x	354 078	x	x	109,3
Liście okopowych	x	x	50 532 319	x	x	99,4
Wysłodki buraczane	x	x	46 835 925	x	x	99,9
Poplony i wsiewki	85 776	119	10 198 086	94,7	113,3	107,2
Zielone nawozy	29 824			103,7	x	x

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
A. OGÓŁEM (dok.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008 = 100		
Ogółem warzywa	211817	x	56006669	104,3	x	107,6
w tym gruntowe	206508	x	48097456	104,4	x	108,6
kapusta	30330	421	12759446	102,3	104,0	106,2
kalafior	10905	207	2253340	103,8	98,1	101,8
cebula	31419	225	7077925	104,1	109,8	114,5
marchew jadalna	29547	309	9133039	104,7	106,6	111,8
buraki ćwikłowe	13273	264	3507294	104,7	103,9	108,8
ogórki	18854	136	2563623	100,8	93,8	94,2
pomidory	12874	206	2653269	105,1	98,1	103,1
pozostałe ^{a)}	59305	137	8149519	106,6	105,4	113,0
Owoce ogółem	x	x	36462527	x	x	94,9
Owoce z drzew	279173	x	30999485	100,9	x	94,3
Jabłonie	173607	151,3	26262734	101,0	91,9	92,8
Grusze	13152	63,1	830315	101,0	112,9	114,0
Śliwy	21044	57,4	1207177	99,6	106,7	106,3
Wiśnie	35464	53,4	1892199	98,0	95,7	93,8
Czereśnie	10625	47,5	505048	107,3	115,3	123,7
Brzoskwinie	3354	37,4	125362	105,6	98,2	103,6
Morele	1821	28,8	52436	109,0	117,1	127,9
Orzechy włoskie	20106	6,2	124214	102,7	105,1	107,3
Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	x	x	5463042	x	x	98,7
Truskawki	53551	37,1	1989071	98,9	100,0	99,1
Maliny	20223	40,4	817781	101,3	99,0	100,3
Porzeczki	43094	45,6	1964528	99,5	100,4	99,9
Agrest	2824	55,9	157872	97,3	100,4	97,7
Pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych ^{b)}	11049	48,3	533790	92,8	98,8	91,7
w tym leszczyna	2663	11,5	30546	85,0	104,5	89,0

a) smakowe: pietruszka, pory, selery oraz inne: rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, koper itp.

b) aronia, borówka wysoka i inne

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
B. SEKTOR PRYWATNY

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierz- chnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Zboża	8 485 247	34,5	292 919 470	99,8	108,2	107,9
Zboża podstawowe z mieszankami	8 142 152	33,8	275 598 766	100,2	108,3	108,9
Zboża podstawowe	6 803 385	34,8	236 782 949	101,8	107,4	109,4
Pszenica ogółem	2 300 320	41,4	95 169 062	103,0	102,7	105,7
ozima	1 966 155	42,9	84 269 043	103,9	101,2	105,1
jara	334 165	32,6	10 900 019	97,7	112,4	110,0
Żyto	1 386 455	26,5	36 747 295	99,9	107,7	107,6
Jęczmień ogółem	1 142 977	34,3	39 161 734	95,9	114,7	110,0
ozimy	222 251	42,4	9 422 470	129,0	107,1	138,0
jary	920 726	32,3	29 739 264	90,3	114,5	103,4
Owies	521 024	26,9	13 994 596	95,4	117,5	111,9
Pszenżyto ogółem	1 452 610	35,6	51 710 262	109,8	106,9	117,3
ozime	1 338 485	36,1	48 372 338	110,1	105,6	116,5
jare	114 125	29,2	3 337 924	105,9	121,7	129,2
Mieszanki zbożowe ogółem	1 338 767	29,0	38 815 817	92,8	114,2	105,7
ozime	79 240	32,2	2 551 423	113,2	109,2	123,4
jare	1 259 528	28,8	36 264 394	91,7	114,3	104,7
Gryka	69 235	11,7	807 702	107,7	109,3	117,9
Proso	7 323	16,5	120 562	124,5	104,4	129,9
Pozostałe zbożowe	2 566	25,7	65 839	137,1	126,6	173,5
Kukurydza na ziarno	263 970	61,9	16 326 601	86,7	107,7	93,2
Strączkowe jadalne (konsumpcyjne)	27 559	21,5	592 113	102,0	104,4	106,2
w tym:						
groch	10 423	23,3	243 193	99,8	106,9	107,1
fasola	14 264	20,0	284 896	94,4	101,0	95,5
bób	2 389	23,0	55 015	178,7	101,8	181,8
Ziemniaki	505 928	191	96 453 303	92,5	100,5	92,7
Buraki cukrowe	192 357	545	104 817 855	106,0	117,2	124,1
Oleiste (na ziarno)	799 571	30,1	24 052 292	105,3	112,7	118,8
Rzepak i rzepik ogółem	776 381	30,6	23 751 239	105,0	112,9	118,6
ozimy	754 175	30,8	23 260 852	105,2	112,4	118,3
jary	22 206	22,1	490 387	99,5	139,0	138,3
Inne oleiste	23 190	13,0	301 053	118,4	116,1	137,5
w tym:						
len oleisty	1 610	12,8	20 606	120,5	109,4	132,1
Len włóknisty	1 890	15,9	29 989	78,3	76,1	59,5
Konopie	443	70,3	31 137	47,1	118,2	55,6
Okopowe pastewne	29 048	418	12 143 529	88,8	104,8	93,1
w tym:						
buraki pastewne	23 039	434	10 003 691	89,8	104,6	94,0

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)

B. SEKTOR PRYWATNY (cd.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Strączkowe pastewne (ziarno)	90 350	23,2	2 093 227	108,4	112,1	121,0
peluszką	3 352	20,5	68 585	127,3	109,0	138,4
wyka	3 013	17,0	51 173	171,6	101,8	174,1
bobik	3 795	25,4	96 237	89,3	110,4	98,6
łubin słodki	34 802	16,0	555 608	116,5	123,1	143,0
mieszanki strączkowe i zbożowo- strączkowe	45 388	29,1	1 321 624	101,2	111,9	113,5
Łubin gorzki (ziarno)	3 558	13,6	48 348	126,9	102,3	130,0
Strączkowe pastewne (zielonka)	10 442	181	1 894 179	123,9	102,3	127,4
peluszką	2 119	172	365 042	119,5	98,3	117,6
wyka	1 763	177	311 726	172,0	102,9	176,5
bobik	444	166	73 575	105,7	94,9	100,1
łubin słodki	1 888	170	320 618	101,6	98,3	99,9
mieszanki strączkowe i zbożowo- strączkowe	4 228	195	823 218	126,2	107,7	135,8
Motylkowe drobnonasienne (ziarno)	28 172	6,2	174 871	101,5	108,8	109,8
koniczyna	3 902	4,5	17 647	129,8	118,4	154,3
lucerna	1 234	4,5	5 536	95,7	97,8	93,7
esparceta	61	3,5	215	76,3	74,5	57,5
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	2 383	5,6	13 268	148,2	130,2	192,4
trawy polowe	14 078	7,0	97 953	86,6	111,1	95,1
inne pastewne	6 514	6,2	40 252	117,9	108,8	127,2
Motylkowe drobnonasienne (zielonka)	456 800	232	106 102 966	98,7	102,2	100,9
koniczyna	36 311	264	9 572 084	82,8	104,8	86,7
lucerna	20 865	292	6 101 135	82,9	105,0	87,1
esparceta	699	188	131 343	85,5	108,0	92,4
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	14 521	162	2 345 520	84,9	112,5	95,0
trawy polowe	316 697	233	73 666 673	99,4	101,7	101,0
inne pastewne	14 900	207	3 086 481	80,6	111,3	89,7
pastwiska polowe	52 807	212	11 199 730	136,2	101,0	137,6
Kukurydza na zielonkę	403 467	452	182 169 008	101,2	108,9	110,1
Siano z trwałych użytków zielonych	3 095 078	48,3	149 513 501	99,6	105,0	104,7
siano z łąk trwałych	2 406 806	50,1	120 539 605	100,3	102,2	102,5
siano z pastwisk trwałych	688 272	42,1	28 973 896	97,3	117,9	114,8
Słoma zbóż podst. z mieszankami	8 142 152	35,3	287 491 596	100,2	108,6	109,0
Słoma strączkowych	x	x	2 511 873	x	x	121,0
Plewy motylkowych	x	x	349 742	x	x	109,8
Liście okopowych	x	x	48 642 120	x	x	98,4
Wysłodki buraczane	x	x	44 999 060	x	x	98,9
Poplony i wsiewki	85 692	119	10 180 191	94,7	113,3	107,2
Zielone nawozy	29 561	x	x	104,2	x	x

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
B. SEKTOR PRYWATNY (dok.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008 = 100		
Ogółem warzywa	211400	x	55853432	104,4	x	107,8
w tym gruntowe	206114	x	48002909	104,4	x	108,6
kapusta	30301	421	12748129	102,2	104,0	106,2
kalafior	10904	207	2253021	103,9	98,1	101,8
cebula	31363	225	7063629	104,1	110,3	114,7
marchew jadalna	29438	309	9092399	105,0	106,6	112,0
buraki ćwikłowe	13248	264	3500462	104,7	103,9	108,8
ogórki	18844	136	2562658	100,8	93,2	94,2
pomidory	12855	206	2647463	105,1	98,1	103,0
pozostałe ^{a)}	59163	138	8135149	106,6	106,2	113,0
Owoce ogółem	x	x	36366250	x	x	95,0
Owoce z drzew	278167	x	30907444	100,9	x	94,4
Jabłonie	172801	151,5	26177679	101,0	92,0	92,9
Grusze	13101	63,2	827616	100,8	113,1	113,9
Śliwy	20998	57,4	1205098	99,6	106,7	106,3
Wiśnie	35407	53,4	1890890	98,0	95,7	93,8
Czereśnie	10598	47,6	504561	107,3	115,3	123,8
Brzoskwinie	3346	37,4	125045	105,6	98,2	103,6
Morele	1818	28,8	52351	109,1	117,6	128,2
Orzechy włoskie	20099	6,2	124204	102,7	105,1	107,3
Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	x	x	5458806	x	x	98,7
Truskawki	53537	37,2	1988904	98,9	100,3	99,1
Maliny	20217	40,4	817752	101,3	99,0	100,3
Porzeczki	43032	45,6	1962614	99,5	100,4	100,0
Agrest	2822	55,9	157870	97,4	100,4	97,8
Pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych ^{b)}	11002	48,3	531666	92,7	98,6	91,5
w tym leszczyna	2656	11,5	30492	85,0	105,5	89,1

a) smakowe: pietruszka, pory, selery oraz inne: rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, koper itp.

b) aronia, borówka wysoka i inne

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
C. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierz- chnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Zboża	7 859 231	33,1	260 415 719	100,2	108,2	108,6
Zboża podstawowe z mieszankami	7 587 313	32,6	247 484 412	100,5	108,7	109,4
Zboża podstawowe	6 253 511	33,4	208 816 994	102,3	107,7	110,1
Pszenica ogółem	2 010 729	39,1	78 584 000	103,6	103,2	106,9
ozima	1 691 600	40,4	68 275 601	104,7	101,8	106,4
jara	319 128	32,3	10 308 399	98,1	112,9	111,0
Żyto	1 314 266	25,8	33 895 182	100,2	107,9	108,0
Jęczmień ogółem	1 039 639	33,0	34 359 810	96,3	113,8	109,8
ozimy	175 139	39,7	6 949 045	127,6	108,2	137,7
jary	864 500	31,7	27 410 765	91,7	113,6	104,4
Owies	503 069	26,7	13 420 722	96,3	116,1	111,7
Pszennyto ogółem	1 385 807	35,0	48 557 280	109,8	106,4	116,8
ozime	1 277 087	35,6	45 422 088	110,2	105,6	116,1
jare	108 720	28,8	3 135 192	106,1	120,0	127,7
Mieszanki zbożowe ogółem	1 333 802	29,0	38 667 418	92,8	114,2	105,7
ozime	77 991	32,2	2 513 065	112,5	109,2	122,8
jare	1 255 811	28,8	36 154 353	91,8	114,3	104,7
Gryka	65 250	11,9	775 861	108,3	109,2	118,4
Proso	7 136	16,6	118 480	131,1	100,0	130,9
Pozostałe zbożowe	1 205	23,1	27 778	71,1	105,0	74,5
Kukurydza na ziarno	198 326	60,6	12 009 188	88,2	107,3	94,4
Strączkowe jadalne (konsumpcyjne) w tym:	26 013	20,8	542 120	100,4	101,0	101,5
groch	9 047	22,1	199 625	96,2	101,8	97,6
fasola	14 179	19,8	280 814	94,0	100,0	94,1
bób	2 377	23,0	54 564	180,5	102,2	183,9
Ziemniaki	494 929	187	92 682 780	92,5	100,0	92,4
Buraki cukrowe	162 441	553	89 794 287	104,2	118,4	123,4
Oleiste (na ziarno)	574 134	28,7	16 472 201	105,8	113,0	119,3
Rzepak i rzepik ogółem	554 302	29,3	16 216 559	105,1	113,6	118,9
ozimy	537 027	29,5	15 856 611	105,5	112,6	118,9
jary	17 275	20,8	359 948	91,7	132,5	121,3
Inne oleiste w tym:	19 832	12,9	255 642	131,5	115,2	151,5
len oleisty	1 310	13,8	18 036	130,3	117,9	153,2
Len włóknisty	1 746	16,6	29 039	76,3	86,0	65,9
Konopie	424	70,8	30 007	50,1	119,2	59,7
Okopowe pastewne w tym:	28 756	419	12 047 628	89,2	104,2	92,9
buraki pastewne	23 028	434	9 999 769	90,4	104,6	94,4

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
C. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE (cd.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierz- chnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Strączkowe pastewne (ziarno)	85 691	23,5	2 016 559	108,2	111,4	120,8
peluszką	3 144	20,9	65 722	138,4	108,9	150,8
wyka	2 990	17,0	50 912	173,7	100,6	175,5
bobik	3 058	25,6	78 292	88,9	106,7	95,0
łubin słodki	32 364	16,3	529 089	115,5	123,5	143,6
mieszanki strączkowe i zbożowo- strączkowe	44 136	29,3	1 292 544	101,0	111,8	112,8
Łubin gorzki (ziarno)	3 398	13,8	46 726	126,9	102,2	129,5
Strączkowe pastewne (zielonka)	9 595	179	1 717 141	128,4	101,1	129,7
peluszką	2 060	175	359 891	139,1	101,7	141,5
wyka	1 698	181	307 320	166,6	105,2	175,0
bobik	439	165	72 623	113,4	95,9	109,0
łubin słodki	1 845	172	317 509	109,1	101,8	111,0
mieszanki strączkowe i zbożowo- strączkowe	3 553	186	659 798	122,8	99,5	121,9
Motylkowe drobnonasienne (ziarno)	26 390	6,1	160 947	102,3	107,0	108,7
koniczyna	3 856	4,6	17 563	131,6	121,1	156,5
lucerna	1 173	4,5	5 335	102,1	93,8	97,5
esparceta	61	3,5	215	76,3	74,5	57,5
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	2 248	5,5	12 291	145,6	127,9	183,1
trawy polowe	12 722	6,7	85 713	86,6	106,3	91,9
inne pastewne	6 330	6,3	39 830	116,8	110,5	128,3
Motylkowe drobnonasienne (zielonka)	433 394	233	100 955 353	99,2	102,2	101,3
koniczyna	35 069	266	9 322 249	82,5	105,6	87,0
lucerna	13 331	294	3 920 419	84,1	105,4	88,6
esparceta	694	188	130 404	84,9	108,0	91,9
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	12 557	156	1 959 899	78,4	109,9	86,2
trawy polowe	307 175	234	71 916 972	99,4	101,7	101,0
inne pastewne	13 535	206	2 784 873	90,8	105,1	95,3
pastwiska polowe	51 032	214	10 920 537	134,5	100,9	136,0
Kukurydza na zielonkę	358 898	462	165 751 213	103,1	107,2	110,4
Siano z trwałych użytków zielonych	2 985 641	49,1	146 546 297	99,7	105,1	104,7
siano z łąk trwałych	2 332 754	50,6	118 128 066	100,4	102,0	102,4
siano z pastwisk trwałych	652 887	43,5	28 418 231	97,4	118,9	115,8
Słoma zbóż podst. z mieszankami	7 587 313	34,3	260 181 871	100,5	108,9	109,5
Słoma strączkowych	x	x	2 419 872	x	x	120,8
Plewy motylkowych	x	x	321 894	x	x	108,7
Liście okopowych	x	x	41 360 081	x	x	94,3
Wysłodki buraczane	x	x	37 745 792	x	x	94,5
Poplony i wsiewki	85 333	119	10 120 663	94,7	114,4	107,5
Zielone nawozy	28 668	x	x	105,8	x	x

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
C. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE (dok.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008 = 100		
Ogółem warzywa	205939	x	54042137	104,9	x	107,6
w tym gruntowe	200796	x	46777448	105,0	x	108,6
kapusta	30253	421	12730461	102,3	104,0	106,3
kalafior	10872	207	2246883	103,8	98,1	101,7
cebula	29443	218	6427240	105,7	109,0	115,4
marchew jadalna	28938	305	8817992	104,8	105,9	110,8
buraki ćwikłowe	13222	264	3490125	104,7	103,9	108,7
ogórki	18773	136	2554042	100,9	93,8	95,0
pomidory	12749	204	2603484	105,0	97,6	102,9
pozostałe ^{a)}	56546	140	7907223	107,8	106,1	113,9
Owoce ogółem	x	x	35935854	x	x	95,3
Owoce z drzew	272820	x	30516668	101,0	x	94,7
Jabłonie	170369	151,6	25834159	101,1	92,3	93,3
Grusze	12911	62,9	812051	100,3	112,7	113,1
Śliwy	20852	57,1	1191388	99,7	106,7	106,4
Wiśnie	35040	53,5	1875347	98,1	96,1	94,2
Czereśnie	10525	47,8	502563	107,4	115,5	123,8
Brzoskwinie	3342	37,3	124682	105,9	98,2	103,9
Morele	1816	28,8	52310	109,1	117,6	128,2
Orzechy włoskie	17966	6,9	124168	103,1	104,5	107,3
Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	x	x	5419186	x	x	98,9
Truskawki	53341	37,1	1977861	99,4	100,3	99,7
Maliny	20141	40,4	813651	101,5	98,5	100,1
Porzeczki	42760	45,7	1955344	99,6	100,4	100,0
Agrest	2792	56,3	157114	97,4	100,4	97,7
Pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych ^{b)}	10275	50,1	515216	93,1	97,9	91,3
w tym leszczyna	2651	11,5	30492	85,0	104,5	89,1

a) smakowe: pietruszka, pory, selery oraz inne: rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, koper itp.

b) aronia, borówka wysoka i inne

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
D. SEKTOR PUBLICZNY

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierz- chnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Zboża	97 536	54,8	5 346 731	100,4	102,0	102,6
Zboża podstawowe z mieszankami	86 694	53,1	4 601 935	103,4	104,3	107,8
Zboża podstawowe	85 814	53,3	4 577 299	103,6	103,9	107,8
Pszenica ogółem	45 895	59,5	2 729 494	103,5	98,5	102,0
ozima	42 688	60,8	2 594 212	102,8	98,5	101,3
jara	3 207	42,2	135 282	113,5	103,4	117,5
Żyto	9 247	41,3	381 634	103,5	107,3	110,9
Jęczmień ogółem	14 052	48,2	677 224	95,8	116,7	111,8
ozimy	4 913	55,5	272 446	139,8	98,1	136,9
jary	9 139	44,3	404 778	81,9	121,7	99,5
Owies	4 248	37,5	159 375	93,8	147,6	138,4
Pszennyto ogółem	12 371	50,9	629 572	119,8	104,1	124,6
ozime	11 161	52,9	590 862	118,5	103,9	123,2
jare	1 209	32,0	38 710	132,3	113,5	150,1
Mieszanki zbożowe ogółem	880	28,0	24 636	82,6	131,5	108,6
ozime	77	18,2	1 400	135,1	48,9	66,1
jare	803	28,9	23 236	79,7	141,7	113,0
Gryka	595	7,7	4 559	234,3	83,7	194,2
Proso	143	6,0	860	92,3	45,1	41,8
Pozostałe zbożowe	20	16,5	330	27,4	445,9	123,6
Kukurydza na ziarno	10 085	73,3	739 047	79,1	99,9	79,0
Strączkowe jadalne (konsumpcyjne)	278	23,0	6 388	114,9	84,2	96,7
w tym:						
groch	246	23,5	5 785	102,1	85,8	87,6
fasola	3	23,3	70	x	x	x
bób	20	21,0	420	x	x	x
Ziemniaki	2 024	284	574 655	91,7	104,0	95,5
Buraki cukrowe	7 578	485	3 673 724	125,9	108,0	135,9
Oleiste (na ziarno)	34 234	35,7	1 222 825	105,7	110,5	116,9
Rzepak i rzepik ogółem	33 589	36,2	1 217 006	106,1	110,4	117,1
ozimy	33 298	36,4	1 212 425	106,0	110,3	117,0
jary	291	15,7	4 581	122,3	113,8	139,5
Inne oleiste	645	9,0	5 819	88,7	103,4	91,7
w tym:						
len oleisty	14	15,2	213	280,0	185,4	519,5
Len włóknisty	8	18,8	150	61,5	174,1	106,4
Konopie	14	109,6	1 534	82,4	214,1	176,3
Okopowe pastewne	347	512	177 776	156,3	403,1	630,3
w tym:						
buraki pastewne	8	406	3 245	72,7	162,4	117,8

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (cd.)
D. SEKTOR PUBLICZNY (cd.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008=100		
Strączkowe pastewne (ziarno)	1 697	18,2	30 850	102,4	133,8	137,1
peluszką	436	22,2	9 678	95,0	163,2	154,9
wyka	9	8,0	72	300,0	160,0	480,0
bobik	148	23,3	3 449	70,1	102,2	71,7
łubin słodki	876	15,9	13 931	108,7	155,9	168,8
mieszanek strączkowe i zbożowo-strączkowe	228	16,3	3 720	127,4	92,1	117,3
Łubin gorzki (ziarno)	45	17,7	796	100,0	88,5	88,6
Strączkowe pastewne (zielonka)	127	203	25 806	184,1	97,1	179,0
peluszką	1	—	—	7,7	x	x
wyka	—	—	—	—	—	—
bobik	—	—	—	—	—	—
łubin słodki	21	221	4 640	210,0	138,1	290,0
mieszanek strączkowe i zbożowo-strączkowe	105	202	21 166	228,3	102,0	231,9
Motylkowe drobnonasienne (ziarno)	425	5,1	2 168	94,9	85,0	80,6
koniczyna	39	3,9	154	216,7	90,7	197,4
lucerna	2,0	—	—	x	—	—
esparceta	—	—	—	—	—	—
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	20	1,1	22	46,5	44,0	20,4
trawy polowe	320	5,9	1 901	102,2	81,9	83,8
inne pastewne	45	2,0	91	60,8	62,5	38,4
Motylkowe drobnonasienne (zielonka)	8 249	297	2 446 209	87,9	112,1	98,4
koniczyna	256	189	48 439	143,8	136,0	196,4
lucerna	4 598	382	1 757 901	95,9	108,2	103,7
esparceta	—	—	—	—	—	—
seradela i pozostałe motylkowe pastewne	289	129	37 129	149,7	111,2	165,7
trawy polowe	1 648	219	361 286	89,6	99,5	89,2
inne pastewne	646	242	156 222	31,6	171,6	54,3
pastwiska polowe	812	105	85 232	240,9	70,5	169,5
Kukurydza na zielonkę	16 199	380	6 160 826	95,8	113,4	108,7
Siano z trwałych użytków zielonych	84 609	11,7	988 682	109,6	79,6	86,8
siano z łąk trwałych	56 263	13,1	737 503	111,7	78,4	87,7
siano z pastwisk trwałych	28 346	8,9	251 179	105,6	80,2	84,3
Słoma zbóż podst. z mieszanekami	86 694	51,4	4 453 508	103,4	102,2	105,5
Słoma strączkowych	x	x	37 022	x	x	137,1
Plewy motylkowych	x	x	4 336	x	x	80,6
Liście okopowych	x	x	1 890 199	x	x	137,2
Wysłodki buraczane	x	x	1 836 865	x	x	134,1
Poplony i wsiewki	84	213	17 895	98,8	155,5	153,9
Zielone nawozy	263	x	x	67,3	x	x

TABL. 3/45/. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH (dok.)
D. SEKTOR PUBLICZNY (dok.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt	Powierzchnia	Plony	Zbiory
				2008 = 100		
Ogółem warzywa	417	x	153236	84,0	x	79,3
w tym gruntowe	394	x	94546	84,1	x	83,1
kapusta	29	384	11317	112,8	132,9	149,7
kalafior	2	197	320	31,4	142,8	45,0
cebula	56	256	14295	86,0	66,8	57,4
marchew jadalna	110	371	40640	58,4	125,8	73,3
buraki ćwikłowe	25	274	6832	123,3	105,8	130,1
ogórki	11	91	966	103,6	91,9	95,7
pomidory	19	305	5807	146,0	98,4	143,8
pozostałe ^{a)}	143	101	14370	101,2	95,3	96,2
Owoce ogółem	x	x	96277	x	x	72,5
Owoce z drzew	1006	x	92041	102,4	x	71,4
Jabłonie	806	105,5	85055	98,1	70,9	69,6
Grusze	51	52,7	2699	140,4	123,1	173,1
Śliwy	47	44,4	2079	99,2	95,1	94,3
Wiśnie	57	22,8	1309	144,6	46,2	67,0
Czereśnie	27	17,7	487	126,4	75,3	95,5
Brzoskwinie	8	39,9	317	118,7	93,0	110,5
Morele	3	32,6	85	91,6	53,1	48,6
Orzechy włoskie	7	1,5	10	99,1	16,1	15,9
Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	x	x	4236	x	x	110,5
Truskawki	14	11,5	167	81,3	59,6	48,5
Maliny	5	5,5	29	98,3	48,2	47,5
Porzeczki	62	30,8	1914	100,6	83,0	83,6
Agrest	2	1,1	2	38,5	7,4	2,7
Pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych ^{b)}	47	45,4	2124	104,2	190,8	199,1
w tym leszczyna	6	8,4	54	110,3	40,2	44,3

a) smakowe: pietruszka, pory, selery oraz inne: rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, koper itp.

b) aronia, borówka wysoka i inne

TABL. 4/46/. POWIERZCHNIA, PŁONY I ZBIORY GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW wg REGIONÓW

Wyszczególnienie a - Powierzchnia w ha b - Płony z 1 ha w dt c - Zbiory w dt		Ogółem	Centralny	Południowy	Wschodni	Północno- Zachodni	Południowo- Zachodni	Północny
Zboża ogółem	a	8 582 783	1 730 492	485 171	2 056 846	1 878 257	899 123	1 532 894
	b	34,8	29,2	33,3	29,4	39,9	44,6	36,6
	c	298 266 201	50 550 219	16 141 580	60 393 157	74 912 400	40 107 693	56 161 152
Zboża podstawowe z mieszkankami	a	8 228 846	1 695 505	459 026	1 998 005	1 790 535	802 817	1 482 957
	b	34,1	28,8	31,5	29,1	39,3	42,9	36,3
	c	280 200 701	48 799 741	14 437 814	58 212 603	70 448 148	34 455 669	53 846 726
w tym:								
pszenica ogółem	a	2 346 215	237 423	178 162	559 067	459 731	439 094	472 740
	b	41,7	36,2	34,7	33,9	47,9	47,7	44,9
	c	97 898 556	8 583 142	6 181 047	18 971 662	22 007 936	20 944 804	21 209 965
żyto	a	1 395 702	474 102	41 303	253 180	368 217	67 810	191 090
	b	26,6	23,5	26,5	23,6	31,2	31,5	27,8
	c	37 128 929	11 119 191	1 092 667	5 977 604	11 496 557	2 135 754	5 307 156
Kukurydza na ziarno	a	274 056	26 222	24 671	32 593	69 982	82 877	37 710
	b	62,3	62,9	68,2	55,8	60,6	66,2	57,9
	c	17 065 648	1 650 633	1 682 137	1 819 595	4 243 619	5 487 763	2 181 901
Strączkowe jadalne ogółem	a	27 837	1 257	1 874	16 739	1 869	2 199	3 899
	b	21,5	20,2	23,0	19,8	24,5	25,6	24,6
	c	598 501	25 418	43 181	331 935	45 858	56 299	95 810
Ziemniaki	a	507 952	135 320	56 624	137 992	80 001	35 799	62 217
	b	191	183	172	177	221	208	208
	c	97 027 958	24 707 882	9 759 124	24 485 335	17 706 079	7 436 410	12 933 128
Buraki cukrowe	a	199 936	21 187	2 700	39 498	53 557	34 232	48 761
	b	543	501	606	534	553	563	539
	c	108 491 579	10 612 848	1 635 783	21 073 787	29 614 237	19 275 182	26 279 742
Rzepak i rzepik ozimy	a	787 473	44 097	22 801	63 539	247 923	179 239	229 875
	b	31,1	26,5	29,0	22,8	34,3	32,3	30,0
	c	24 473 277	1 169 741	661 718	1 448 767	8 496 778	5 793 265	6 903 008
Rzepak i rzepik jary	a	22 497	1 610	1 312	2 128	9 642	1 799	6 006
	b	22,0	23,6	22,4	18,8	23,6	26,2	18,9
	c	494 968	38 043	29 362	39 957	227 091	47 076	113 439
Warzywa gruntowe	a	206 508	53 156	23 207	49 552	31 794	11 916	36 884
	c	48 097 456	13 091 298	6 356 624	10 618 346	7 823 177	2 334 982	7 873 028
w tym:								
kapusta	a	30 330	8 352	5 653	6 850	4 769	1 432	3 274
	b	421	411	478	393	440	396	387
	c	12 759 446	3 436 429	2 703 492	2 690 697	2 096 201	566 632	1 265 997
Owoce z drzew	a	279 173	124 971	19 180	78 321	35 697	6 562	14 443
	c	30 999 485	16 860 961	1 826 471	9 010 943	1 728 009	570 032	1 003 069
w tym:								
jabłonie	a	173 607	91 816	11 123	49 587	11 669	2 409	7 003
	b	151,3	162,3	127,2	155,1	101,6	137,1	105,0
	c	26 262 734	14 905 951	1 414 550	7 690 968	1 185 700	330 246	735 319
Owoce jagodowe	c	5 463 042	1 570 310	302 864	2 572 833	488 205	162 433	366 397
w tym:								
truskawki	a	53 551	19 438	2 937	17 505	5 603	2 112	5 957
	b	37,1	37,1	33,1	38,2	40,2	39,8	32,5
	c	1 989 071	720 853	97 354	668 309	225 017	84 122	193 416

TABL. 5/47/. PLONY ZBÓŻ I ZIEMNIAKÓW NA TŁE NIEKTÓRYCH CZYNNIKÓW PRODUKCJI

Województwa	Plony zbóż z 1 ha w dt	Plony ziemniaków z 1 ha w dt	Zużycie nawozów	
			mineralnych NPK na 1 ha użytków rolnych w kg	naturalnych na 1 ha użytków rolnych w dt
Polska	34,8	191	117,9	44
Dolnośląskie	41,8	204	158,9	17
Kujawsko-pomorskie	38,0	202	175,5	53
Lubelskie	30,3	189	98,1	27
Lubuskie	37,1	191	120,4	17
Łódzkie	31,4	210	120,1	51
Małopolskie	31,8	161	62,0	40
Mazowieckie	27,8	166	92,3	49
Opolskie	49,0	215	186,6	28
Podkarpackie	31,2	178	55,4	24
Podlaskie	27,0	161	93,3	79
Pomorskie	35,9	228	129,2	40
Śląskie	34,9	209	105,9	46
Świętokrzyskie	28,6	173	83,1	38
Warmińsko-mazurskie	35,4	175	121,1	51
Wielkopolskie	39,9	226	154,6	61
Zachodniopomorskie	41,2	227	121,4	17

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kropka (.)	– zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
kreska (–)	– zjawisko nie wystąpiło.

W niektórych rubrykach sumy danych mogą być różne od wielkości podanych w wierszu „Ogółem” ze względu na elektroniczną technikę zaokrąglania liczb.

SYMBOLS

Full stop (.)	– data not available or not reliable.
„Of which”	– indicates that not all elements of sum are given.
x	– not applicable.
(–)	– magnitude zero.

In some columns, the sum of data could be different from „Total” with regard for adaptation computer calculation.

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła.
When publishing CSO data – please indicate source.